

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΑΝΘΡΩΠΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
«ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ, ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ»

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΩΝ ΤΩΝ
ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΚΕΝΤΡΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΒΙΑΣ ΤΩΝ
ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΚΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΥ ΔΕΧΟΝΤΑΙ ΟΙ
ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Κυριακοπούλου Διονυσία

Μέλη τριμελούς:

Τσαρη Φιλία

Επίκουρη Καθηγήτρια ΕΚΠΑ ,τμήμα ΦΠΨ, Τομέας

Ψυχολογίας(Επιβλέπουσα)

Κλεφτάρας Γεώργιος

Υπεύθυνος του Μεταπτυχιακού προγράμματος

Σταλίκας Αναστάσιος

Καθηγητής Ψυχολογίας ,Πάντειο Πανεπιστήμιο

Βόλος, Δεκέμβριος 2019

Υπεύθυνη δήλωση περί μη λογοκλοπής

Η Διονυσία Κυριακοπούλου, γνωρίζοντας τις συνέπειες της λογοκλοπής, δηλώνω υπεύθυνα ότι η παρούσα εργασία με τίτλο «Οι απόψεις και οι εμπειρίες των επαγγελματιών των συμβουλευτικών κέντρων κατά της βίας των γυναικών για την κακοποίηση που δέχονται οι γυναίκες» αποτελεί προϊόν αυστηρά προσωπικής εργασίας και όλες οι πηγές που έχω χρησιμοποιήσει έχουν δηλωθεί κατάλληλα στις βιβλιογραφικές παραπομπές και αναφορές. Τα σημεία όπου έχω χρησιμοποιήσει ιδέες, κείμενο ή / και πηγές άλλων συγγραφέων, αναφέρονται ευδιάκριτα στο κείμενο με την κατάλληλη παραπομπή και η σχετική αναφορά περιλαμβάνεται στο τμήμα των βιβλιογραφικών αναφορών με πλήρη περιγραφή.

Η ΔΗΛΟΥΣΑ

Διονυσία Κυριακοπούλου

**«Δεν μπορούμε να κατακτήσουμε την ελευθερία αν οι γυναίκες δεν έχουν απαλλαγεί από
κάθε μορφή καταπίεσης»**

Nelson Mandela



Σύντομη περίληψη

Η εργασία αφορά τις απόψεις και την εμπειρία των επαγγελματιών που εργάζονται στα συμβουλευτικά κέντρα κατά της βία των γυναικών που λειτουργούν στην Αθήνα και στο δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Στο θεωρητικό μέρος της εργασίας γίνεται αναφορά στη σημασία της έννοιας βία. Πιο συγκεκριμένα αναλύονται τα ερμηνευτικά μοντέλα και ο κύκλος της βίας. Επίσης, ποια η συμβολή της οικονομικής κρίσης στα περιστατικά βίας. Ακόμα αναλύονται τα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος. Επιπλέον, γίνεται αναφορά στη στάση και την αντιμετώπιση των περιστατικών βίας από τις ίδιες τις γυναίκες. Στο επόμενο κεφάλαιο παρουσιάζεται η λειτουργία των συμβουλευτικών κέντρων ποια η πρόληψη και η αντιμετώπιση των περιστατικών βίας. Επιπροσθέτως, παρουσιάζεται η ισχύουσα νομοθεσία για τη βία κατά των γυναικών. Στη συνέχεια, αναλύεται ο σχεδιασμός της ερευνητικής διαδικασίας. Τέλος, παρατίθεται το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε και γίνεται ανάλυση και παρουσίαση των αποτελεσμάτων από τις συνεντεύξεις των επαγγελματιών που συμμετείχαν στην παρακάτω έρευνα.

Λέξεις κλειδιά: ενδοοικογενειακή βία, κακοποίηση γυναικών από σύντροφο, οικονομική κρίση, ο ρόλος της αστυνομίας, ο ρόλος των συμβουλευτικών κέντρων .

Abstract

The essay concerns the views and the experiences of professionals who are working in violence counseling centers for women, in Athens and the Municipality of Keratsini-Drapetsona. The theoretical part of the work mentions what violence is. Specifically, interpretive models and the cycle of violence are analyzed. So as, the contribution of the economic crisis to the conditions of violence. The characteristics of the perpetrator and the victim are also analyzed. In addition, reference is made to the attitude and treatment of violence by women themselves. The next chapter presents the operation of counseling centers for the prevention and treatment of violence. In addition, the current legislation on violence against women is presented. Finally, the research tool which used is cited and the results of the professionals interviews who involved in the following surveys were analyzed

key words: domestic violence,, partner violence, financial crisis, the role of policemen, the role of counseling center

Εκτενής περίληψη

Η εργασία πραγματεύεται τις εμπειρίες των επαγγελματιών (ψυχολόγοι, κοινωνικοί λειτουργοί) που εργάζονται στα συμβουλευτικά κέντρα του Δήμου Αθηναίων και του Δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας και αντιμετωπίζουν καθημερινά περιστατικά βίας κατά των γυναικών. Στο θεωρητικό μέρος της εργασίας γίνεται αναφορά στον ορισμό και τη σημασία της βίας. Πιο συγκεκριμένα αναλύονται τα ερμηνευτικά μοντέλα και ο κύκλος της. Επίσης, πώς συμβάλλει η οικονομική κρίση στο φαινόμενο της βίας. Ταυτόχρονα, παρουσιάζονται τα γενικά χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος. Γίνεται αναφορά στη στάση και την αντιμετώπιση των περιστατικών βίας από τις ίδιες τις γυναίκες. Στο επόμενο κεφάλαιο αναφέρεται η λειτουργία των συμβουλευτικών κέντρων και ο τρόπος πρόληψης και αντιμετώπισης περιστατικών βίας και ο ρόλος της αστυνομίας. Επιπλέον, παρουσιάζεται η ισχύουσα νομοθεσία όσον αφορά τη βία κατά των γυναικών. Έπειτα, αναλύεται ο σχεδιασμός της ερευνητικής διαδικασίας. Τέλος, παρατίθεται το ερευνητικό εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε. Στη παρούσα εργασία, η μέθοδος που χρησιμοποιήθηκε ήταν η ποιοτική έρευνα που στοχεύει στην περιγραφή, ανάλυση, κατανόηση κοινωνικών φαινομένων και στην διατύπωση υποθέσεων και ρόλων συγκεκριμένων κοινωνικών ομάδων. Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε η θεματική ανάλυση η οποία αναλύει, περιγράφει κι παρουσιάζει θέματα που προκύπτουν από τα ερευνητικά δεδομένα. Ο πληθυσμός και το δείγμα που χρησιμοποιήθηκε ήταν εννέα επαγγελματίες που εργάζονται στα συμβουλευτικά κέντρα κατά της βίας των γυναικών. Συγκεκριμένα, δύο κοινωνικοί λειτουργοί, τέσσερις ψυχολόγοι, μία κοινωνιολόγος και δύο νομικοί σύμβουλοι. Το δείγμα επιλέχθηκε με βάση τη σκόπιμη δειγματοληψία διότι είχε την κατάλληλη γνώση να σχολιάσει και να απαντήσει στα ερευνητικά ερωτήματα. Ο τρόπος συλλογής των ερευνητικών δεδομένων έγινε χρησιμοποιώντας το εργαλείο της ατομικής ημιδομημένης ανοιχτού τύπου συνέντευξης. Οι συνεντεύξεις έγιναν με καταγραφικό συνεντεύξεων όπου στη συνέχεια απομαγνητοφωνήθηκαν και έγινε η ανάλυση των δεδομένων. Τα ερευνητικά ερωτήματα που κλήθηκε να απαντήσει το δείγμα ήταν τα παρακάτω: Ποια η συμβολή της οικονομικής κρίσης σε σχέση με τη βία, ποια η αντιμετώπιση των ίδιων των θυμάτων, ποια είναι η υποστήριξη από το οικογενειακό περιβάλλον, ποιος ο ρόλος της αστυνομίας στα περιστατικά βίας και ποια η δράση των συμβουλευτικών κέντρων κατά της βίας των γυναικών. Μετά την ανάλυση των δεδομένων, η οικονομική κρίση δεν θεωρήθηκε παράγοντας για την αύξηση των περιστατικών βίας όμως οι σύζυγοι ή οι σύντροφοι των κακοποιημένων γυναικών συναισθηματικά επιβαρύνονται από την οικονομική κρίση και προκαλούν ψυχολογική ή σωματική βία στη σύζυγο-σύντροφο. Επίσης, το μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών θεωρεί ότι η βία είναι κομμάτι της ζωής τους και το έχουν αποδεχθεί. Οι οικογένειές τους παρουσιάζουν στερεοτυπικές αντιλήψεις με αποτέλεσμα να αποτρέπουν τις γυναίκες να μιλούν έξω από το οικογενειακό περιβάλλον για τη βία και να παραμένουν με τον βίαιο σύζυγο-σύντροφο. Τέλος, ένα ποσοστό αστυνομικών είναι αρκετά ευαισθητοποιημένοι στο θέμα βίας και υποστηρίζουν να φύγει η γυναίκα από τη βίαιη σχέση, ενώ ένα άλλο παρουσιάζει ρατσισμό απέναντι στο γυναικείο φύλλο.

ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΕΣ

CEDAW: The Committee on the Elimination of Discrimination against Women/Η επιτροπή για την εξάλειψη των διακρίσεων κατά των γυναικών

DV: Domestic Violence/Ενδοοικογενειακή βία

FGM: Female Genital Mutilation/Ακρωτηριασμός γυναικείων γεννητικών οργάνων

GBV: Gender Based in Violence/ Βία που βασίζεται στο φύλο

OMCT: Παγκόσμια Οργάνωση κατά των Βασανιστηρίων

JCAHO: The Joint Commission Medication Management

ΠΟΥ: Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας

CERF: Κεντρικού Ταμείου Επείγουσας Ανάκαμψης

ΚΕΘΙ: Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Σύντομη περίληψη.....	i
Abstract.....	ii
Εκτενής περίληψη.....	iii

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	1
---------------	---

ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΝΝΟΙΑΣ ΒΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΓΥΝΑΙΚΩΝ

1.1 Ορισμός της βίας.....	2
1.2 Τα ερμηνευτικά μοντέλα της βίας.....	9
1.3 Ο κύκλος της βίας.....	12
1.4 Οι μορφές της βίας.....	14
1.5 Η οικονομική κρίση και πως συμβάλει στο φαινόμενο της βίας.....	17

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2΄

2.1 Τα χαρακτηριστικά του θύτη.....	19
2.2 Τα χαρακτηριστικά του θύματος	20
2.3 Οι επιπτώσεις της βίας στην υγεία των γυναικών.....	22
2.4 Μύθοι για τη βία των γυναικών.....	23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3΄

3.1 Αντιμετώπιση του φαινομένου.....	25
3.2 Πρόληψη του φαινομένου της βίας.....	27
3.3 Συμβουλευτικά κέντρα στην Ελλάδα	33

3.4 Ο ρόλος των αστυνομικών αρχών στην Ελλάδα.....	34
--	----

ΜΕΡΟΣ Β΄ : ΕΡΕΥΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4΄

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Σκοπός της έρευνας.....	35
4.2 Είδος και μέθοδοι της έρευνας.....	35
4.3 Πληθυσμός και δείγμα.....	36
4.4 Τόπος-χρόνος.....	36
4.5 Κριτήρια εισαγωγής και αποκλεισμού δεδομένων.....	36
4.6 Εργαλεία της έρευνας.....	37
4.7 Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας	37
4.8 Περιορισμοί της έρευνας	38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5΄

5.1 Ερευνητικά ευρήματα.....	39
------------------------------	----

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6΄

6.1 Συμπεράσματα και συζήτηση.....	52
6.2 Προτάσεις.....	54
6.3 Βιβλιογραφία.....	55

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Νομοθεσία για τις μορφές βίας κατά των γυναικών.....	60
--	----

ΜΕΡΟΣ Α΄ : ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή

Η παρούσα εργασία αφορά την βία που δέχονται οι ενήλικες γυναίκες από τους συντρόφους ή τους συζύγους τους αλλά και από τα άλλα μέλη της οικογένειας. Στο πρώτο κεφάλαιο, θα αναφερθούμε εκτενέστερα στα είδη βίας που δέχεται η γυναίκα όπως είναι η λεκτική, ψυχολογική, σωματική, οικονομική και σεξουαλική. Επίσης θα κάνουμε μια αναφορά στο νομικό πλαίσιο που ισχύει σήμερα μετά από τους αγώνες των γυναικών μέσω του φεμινιστικού κινήματος. Επιπλέον θα μιλήσουμε για τον κύκλο της βίας και ποιο το μέγεθος του προβλήματος σήμερα.

Στο δεύτερο μέρος, θα γίνει μια βιβλιογραφική ανασκόπηση ώστε να αναφερθούν οι πηγές που χρησιμοποιήθηκαν για την παραπάνω εργασία όπως βιβλία και επιστημονικά άρθρα αλλά και ιστοσελίδες και θα ασχοληθούμε με την έρευνα που αποτελεί το κύριο κομμάτι της εργασίας και θα μας δώσει πληροφορίες για τον ερευνητικό σκοπό μας.

Κύριος σκοπός της μελέτης, είναι η εύρεση περισσότερων πληροφοριών από τους ειδικούς επιστήμονες για το φαινόμενο της βίας , να δούμε ποια είναι τα χαρακτηριστικά του θύτη και του θύματος. Πως αντιμετωπίζεται σήμερα η κακοποίηση και ποιες οι επιπτώσεις στην υγεία των γυναικών. Ακόμα κατά πόσο συμβάλει η οικονομική κρίση στην αύξηση των περιστατικών βίας στην οικογένεια. Επιπροσθέτως να πάρουμε πληροφορίες για τους κρατικούς και μη φορείς που εμπλέκονται στην εξυπηρέτηση των γυναικών που έχουν υποστεί βία.

Τέλος, το παραπάνω θέμα επιλέχθηκε διότι το φαινόμενο της κακοποίησης των γυναικών τα τελευταία έτη έχει λάβει αυξητική τάση. Θα εστιάσουμε στο πως οι ίδιες οι γυναίκες αντιμετωπίζουν τα περιστατικά βίας και αν καταφέρνουν να ξεφύγουν από το βίαιο περιβάλλον. Είναι αξιοσημείωτο να δούμε ποιος ο ρόλος και η στάση των επαγγελματιών στο παραπάνω φαινόμενο αλλά και ποιες οι δυσκολίες που αντιμετωπίζουν με τις υπηρεσίες που συνεργάζονται για την πρόληψη και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών.

Συγκεφαλαιώνοντας, ο αναγνώστης θα λάβει πληροφορίες γύρω από το φαινόμενο της βίας κατά των γυναικών. Εξαιτίας του γεγονότος ότι δεν υπάρχουν πολλές έρευνες στην Ελλάδα για την βία κατά των γυναικών ,ούτε στατιστικά στοιχεία, η παραπάνω έρευνα θα συμβάλει ώστε να δοθούν περισσότερες πληροφορίες γύρω από το παραπάνω φαινόμενο.

Θεωρητικές Προσεγγίσεις της έννοιας βία κατά των γυναικών

1.1 Ορισμός της βίας

Η βία κατά των γυναικών και των κοριτσιών, που θεωρήθηκε κάποτε ελλιπής, έχει αποκτήσει διεθνή αναγνώριση, όχι μόνο ως σοβαρή παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων αλλά ως σημαντική δημόσια υγεία καθώς και εμπόδιο στην κοινωνική και οικονομική ανάπτυξη. Σε παγκόσμιο επίπεδο, τουλάχιστον μία γυναίκα σε κάθε ηλικία έχει χτυπηθεί, βιαστεί ή καταστρατηγηθεί κατά τη διάρκεια της ζωής της. Συχνά η βία προκαλείται από κάποιον κοντά της, συνήθως έναν στενό συγγενή όπως σύζυγο ή σύντροφο. Η βία με σκοπό την εμπορική εκμετάλλευση έχει αυξηθεί με ανησυχητικό ρυθμό κατά την τελευταία δεκαετία. Παρόλο που οι συγκεκριμένες μορφές βίας κατά των γυναικών ποικίλλουν μεταξύ χωρών, ένα από τα κοινά σημεία είναι οι άνισες σχέσεις εξουσίας μεταξύ ανδρών και γυναικών. Ως εκ τούτου, οι προσπάθειες για τη μείωση της βίας πρέπει να πλαισιωθούν στο πλαίσιο της προαγωγής της ισότητας των φύλων και των γυναικών (Ellsbergpath, 2006).

Η δήλωση των Ηνωμένων Εθνών για την εξάλειψη όλων των μορφών βίας κατά των γυναικών (1993) εντόπισε τρεις τύπους βίας, που ονομάζεται βία που βασίζεται στο φύλο και συγκεκριμένα: βία στην οικογένεια, στη γενική κοινότητα που διαπράττεται από τα κράτη, διευκρινίζοντας τις μορφές βίας όπως τη σωματική, σεξουαλική και ψυχολογική. Αυτός ο ευρύς ορισμός περιλαμβάνει τόσο ποικίλες μορφές βίας όπως η ενδοοικογενειακή βία, η σεξουαλική κακοποίηση, η σεξουαλική κακοποίηση παιδιών, η παραμέληση των κοριτσιών, ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων, η σωματεμπορία γυναικών και κοριτσιών (Ellsbergpath, 2006).

Ο ορισμός της βίας κατά των γυναικών, όπως αυτός υιοθετήθηκε το 1995 στην 4η Παγκόσμια Διάσκεψη Γυναικών και διατυπώθηκε στην παράγραφο 113 της Πλατφόρμας Δράσης του Πεκίνου, σύμφωνα με το άρθρο 1 της Διακήρυξης των Ενωμένων Εθνών για την Εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, είναι ο εξής: «Ο όρος “βία κατά των γυναικών” περιλαμβάνει κάθε πράξη βίας που στηρίζεται στο φύλο και έχει ως αποτέλεσμα, ή είναι δυνατό να έχει ως αποτέλεσμα, τη σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη ή πόνο για τις γυναίκες, συμπεριλαμβανομένων των απειλών τέτοιων πράξεων, τον εξαναγκασμό ή την αυθαίρετη στέρηση της ελευθερίας είτε αυτό προκύπτει στη δημόσια είτε στην ιδιωτική ζωή» (Humphreys, 2007).

Σύμφωνα με τη συνθήκη (CEDAW) ο ορισμός για την βία κατά των γυναικών είναι ο εξής: η κατηγορία της εγκληματικότητας περιλαμβάνει τη βία που βασίζεται στο φύλο, δηλαδή τη βία που στρέφεται κατά γυναίκας γιατί είναι ανυπόφορη ή που επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες. Περιλαμβάνει πράξεις που προκαλούν σωματική, ψυχική ή σεξουαλική βλάβη ή ταλαιπωρία, απειλές τέτοιων πράξεων, εξαναγκασμό και άλλες στέρησεις ελευθερίας (Γενική Σύσταση 19, Ηνωμένα Έθνη του 1992). Ο ορισμός του ΟΗΕ θεωρεί το πρόβλημα της βίας κατά των γυναικών ως ανισότητας φύλου που πλήττει τις γυναίκες ως μέρος του δευτερεύοντος κοινωνικού τους κειμένου (Παναμερικανική Οργάνωση Υγείας 2003), και την άνιση κατανομή της εξουσίας και των πόρων μεταξύ ανδρών και γυναικών (Παγκόσμια

Οργάνωση Υγείας 2002). Η βία κατά των γυναικών νοείται ως βία που βασίζεται στο φύλο (Humphreys, 2007).

Σύμφωνα με την Ellsbergpath (2006), στο πλαίσιο της βίας κατά των γυναικών, υπάρχει ευρύ φάσμα βίαιων συμπεριφορών που δημιουργούν ασάφεια εξουσίας και ελέγχου από ένα άτομο ή ομάδα έναντι άλλου, και αυτές περιλαμβάνουν: την ενδοοικογενειακή βία και τον καταναγκαστικό γάμο, τον βιασμό και τη σεξουαλική κακοποίηση, τη σεξουαλική παρενόχληση, την εμπορία γυναικών για τη βιομηχανία του σεξ και τον ακρωτηριασμό γεννητικών οργάνων (FGM). Πολλές αναφορές επισημαίνουν επίσης την παιδική σεξουαλική κακοποίηση, δεδομένου τόσο του φύλου της μορφής αυτής της βίας όσο και των βαθιών μακροπρόθεσμων επιπτώσεων που έχει στην ενήλικη σωματική και συναισθηματική υγεία.

Στην έκθεση του 1999 της Παγκόσμιας Οργάνωσης κατά των Βασανιστηρίων (OMCT), η ενδοοικογενειακή βία ορίζεται ως μια μορφή γυναικείων βασανιστηρίων (Benninger, Budel, Lacroix, 1999). Σύμφωνα με την Manu(2014), ο ορισμός είναι ο εξής: *«τα βασανιστήρια συνίστανται σε έντονο πόνο, φυσικό ή πνευματικό. Προκαλείται με σκοπό την απόκτηση πληροφοριών ή αποδείξεων, την τιμωρία ή τον εκφοβισμό ή την άσκηση πίεσεων στο πρόσωπο αυτό ή για άλλους λόγους που βασίζονται σε μια μορφή διάκρισης, όποια κι αν είναι αυτή · Προκαλείται από έναν εκπρόσωπο δημοσίας εξουσίας ή από οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο που ενεργεί στο όνομα και την εξουσία μιας επίσημης θέσης ή για να υποκινήσει το πρόσωπο αυτό ή με τη συναίνεση ενός τέτοιου προσώπου · Ο πόνος ή η υπομονή ως αποτέλεσμα νόμιμων κυρώσεων δεν αντιπροσωπεύει βασανιστήρια».*

Ως το κύριο δίκτυο οργανώσεων που αγωνίζονται κατά των βασανιστηρίων, η OMCT το 1996 δεν θα μπορούσε να αγνοήσει τη συγκεκριμένη βία που ασκείται εναντίον των γυναικών ούτε να μην υποστηρίξει την ανάπτυξη μέτρων για την εξάλειψη αυτών των καταχρήσεων. Σε όλες τις περιοχές του κόσμου, οι γυναίκες και τα κορίτσια υφίστανται βία λόγω του φύλου τους. Παρά το γεγονός ότι διαφορετικά κοινωνικά, πολιτιστικά και πολιτικά πλαίσια δημιουργούν διαφορετικές μορφές βίας, η κυριαρχία και τα πρότυπά της είναι εξαιρετικά σταθερά και διασυννοριακά εθνικά και κοινωνικοοικονομικά σύνορα καθώς και πολιτιστικές ταυτότητες. Το φύλο έχει σημαντικό αντίκτυπο στη μορφή που λαμβάνει η βία, οι συνθήκες υπό τις οποίες εμφανίζεται, οι συνέπειες και η διαθεσιμότητα νομικών, ιατρικών και κοινωνικών μέσων. Λόγω της βίας, οι γυναίκες στερούνται της απόλαυσης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών τους (www.omct.org/violence-against-women).

Η πιο ορατή πτυχή των βασανιστηρίων κατά των γυναικών είναι τα βασανιστήρια με σεξουαλικότητα. Ο βιασμός, η απειλή βιασμού και άλλες μορφές σεξουαλικής βίας χρησιμοποιούνται με μεγαλύτερη συνέπεια κατά των γυναικών αντί των ανδρών. Τα θύματα βασανιστηρίων αντιμετωπίζουν ήδη σημαντικά εμπόδια όταν υποβάλλουν καταγγελία ή ζητούν αποζημίωση. Όταν ο βιασμός ή άλλες μορφές σεξουαλικής βίας είναι η μέθοδος των βασανιστηρίων, είναι πολύ πιθανό τα θύματα να μην παραπονούνται λόγω της ντροπής και του φόβου που αισθάνονται. Με το βάρος της απόδειξης, οι γυναίκες μπορούν ακόμη και να κατηγορηθούν για μοιχεία ή πορνεία σε ορισμένες χώρες. Τα βασανιστήρια κατά των γυναικών οδήγησαν συχνά και οδηγούν, στην άρνηση της βίας εναντίον τους και στην ατιμωρησία των βασανιστών(www.omct.org/violence-against-women). Επιπλέον, η πλειοψηφία της βίας κατά των γυναικών συμβαίνει στην ιδιωτική σφαίρα της

οικογένειας ή στην κοινότητα. Οι γυναίκες είναι το αντικείμενο στα σπίτια τους των ξυλοδαρμών, του βιασμού, της αιμομιξίας και των παραδοσιακών πρακτικών, όπως είναι οι φόνους τιμής, η βία που σχετίζεται με προίκα, οι ακρωτηριασμοί των γεννητικών οργάνων, οι προτιμήσεις γιου και οι πρόωφοι γάμοι. Επιπλέον, οι γυναίκες αποτελούν επίσης στόχους βίας στην κοινωνία (π.χ. βιασμός, σεξουαλική κακοποίηση, εμπορία ανθρώπων, καταναγκαστική πορνεία, πορνογραφία, βία κατά των μεταναστριών). Τέλος, ορισμένες ομάδες γυναικών είναι ιδιαίτερα ευάλωτες στη βία, όπως εκείνες που ανήκουν σε μειονότητα, γηγενείς γυναίκες, πρόσφυγες και γυναίκες που ζουν σε κατάσταση ένοπλης σύγκρουσης (www.omct.org/violence-against-women).

Οι κύριοι στόχοι του προγράμματος "Βία κατά των γυναικών" είναι: Προστασία των γυναικών που υφίστανται βασανιστήρια ή απειλούνται με βασανιστήρια ή άλλη σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση. Ακόμα είναι σημαντικό να εξασφαλίσει ότι ο σεβασμός και η προώθηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των γυναικών στο ίδιο επίπεδο με τα δικαιώματα των ανδρών. Για να διασφαλιστεί ότι τα σχετικά προβλήματα των γυναικών και η παραβίαση των δικαιωμάτων τους λαμβάνονται υπόψη από τα αρμόδια όργανα του ΟΗΕ (όργανα παρακολούθησης των συνθηκών) και λαμβάνεται μεγαλύτερη προσοχή. Όπως στη περίπτωση της μητέρας της Γρενάδας όπου εξέφρασε το εξής: *"Ο φίλος μου μου είπε τις μεγάλες προσπάθειές σας να βοηθήσετε την κόρη μου Γρενάδα, που υποβλήθηκε σε βασανιστήρια κατά τη διάρκεια τεσσάρων ετών φυλάκισης. Η Γρενάδα έχει τώρα αποφυλακιστεί. Τα ίχνη των βασανιστηρίων εξακολουθούν να είναι ορατά στο σώμα της. Σας ευχαριστώ από το βάθος της καρδιάς για όλα όσα κάνατε*» - η μητέρα του θύματος στη Συρία σε επαγγελματία που εργάζεται στο OMCT (www.omct.org/violence-against-women).

Είναι αξιοσημείωτο να αναφερθεί ότι περισσότερες από 130 γυναίκες παγκοσμίως δολοφονούνται κάθε μέρα, είτε από κάποιο πρόσωπο του οικογενειακού περιβάλλοντος τους ή από τον σύντροφο τους. Το σπίτι, σύμφωνα με έρευνα του ΟΗΕ, αποδεικνύεται το πιο επικίνδυνο και φονικό μέρος για μια γυναίκα. Περισσότερες από 87.000 δολοφονηθείσες γυναίκες έπεσαν θύματα του πιο κοντινού τους προσώπου, όπως ανέδειξε πρόσφατη έρευνα του Γραφείου του ΟΗΕ για τον Έλεγχο των Ναρκωτικών και την Πρόληψη του Εγκλήματος. Σύμφωνα με την έρευνα, το 2017, περισσότερες από 30.000 γυναίκες δολοφονήθηκαν από τον σύντροφο τους ενώ πάνω από 20.000 από κάποιον συγγενή(Sharma, Vatsa, Kalainani & Bhardwaj, 2019).

Αξίζει να τονιστεί ότι η ενδοοικογενειακή βία (DV) κατά των γυναικών είναι φαινόμενο που εκδηλώνεται παγκόσμια. Εξακολουθεί να πλήττεται περισσότερο από το ένα τρίτο των γυναικών παγκοσμίως και έχει ή είναι πιθανό να έχει ως αποτέλεσμα σωματική, σεξουαλική ή ψυχολογική βλάβη. Έχει σοβαρές συνέπειες για την υγεία - όχι μόνο για τις ίδιες τις γυναίκες αλλά και για τα παιδιά που ζουν στην οικογένεια. Είναι ένας σημαντικός παράγοντας που συμβάλλει στην επιβάρυνση της υγείας των γυναικών και μπορεί να οδηγήσει στη δημιουργία ψυχολογικών τραυμάτων, κατάθλιψη, αυτοκτονία, χρόνιο πόνο, τραύματα, κατάγματα, αναπηρία, ανεπιθύμητη εγκυμοσύνη και την εμφάνιση σεξουαλικά μεταδιδόμενων λοιμώξεων (Sharma, Vatsa, Kalainani & Bhardwaj, D., 2019).

Ζωντανό παράδειγμα αποτελεί η κοινωνία (της Ινδίας) σε γενικές γραμμές δεν σέβεται τις γυναίκες με τον τρόπο που πρέπει. Οι γυναίκες εξακολουθούν να αντιμετωπίζονται ως

εμπορεύματα με ελάχιστες εξαιρέσεις. Η ανεργία είναι μία από τις κύριες αιτίες που προκαλεί κοινωνικές αναταραχές και οδηγεί σε άνιση μεταχείριση των φύλων(Saha &Saha, 2017).

Επιπλέον, οι Αφροαμερικάνες γυναίκες αντιμετωπίζουν δυσκολίες σχετικά με την πρόσβαση στις κατάλληλες υπηρεσίες και την προσπάθεια τους να εγκαταλείψουν τον κακοποιητή τους και να συνεχίσουν μια ζωή ελεύθερη και απαλλαγμένη από την ενδοοικογενειακή βία. Στατιστικές δείχνουν ότι το 29.1% των Αφροαμερικάνων γυναικών αποτελούν θύματα της βίαιης συμπεριφοράς του συζύγου κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Σημαντικό είναι να αναφερθεί ότι τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών δείχνουν ότι οι έγχρωμες γυναίκες έχουν τριάντα πέντε φορές περισσότερες πιθανότητες να βιώσουν βίαιη συντροφική συμπεριφορά συγκριτικά με τις γυναίκες προερχόμενες από ευρωπαϊκά και άλλα φύλα. Επιπρόσθετα, είναι λιγότερο πιθανό, οι γυναίκες αυτές να επισκεφτούν κοινωνικές υπηρεσίες, να ενταχθούν στο κατάλληλο υποστηρικτικό πλαίσιο και να ζητήσουν ιατρική βοήθεια για τραυματισμούς οι οποίοι σχετίζονται με την ενδοοικογενειακή βία. Ένας βασικός παράγοντας που συμβάλλει σε αυτή την ανισορροπία είναι η ιστορική και επίμονη παρουσία του ρατσισμού στις Ηνωμένες Πολιτείες. Οι Αφροαμερικάνες γυναίκες μπορεί να είναι απρόθυμες να ζητήσουν υποστήριξη λόγω του φόβου και των διακρίσεων από τους κρατικούς θεσμούς όπως για παράδειγμα οι εκτελεστικές αρχές (DeCarlo, 2016).

Παρόμοια , το 2014, το National Center for Injury Prevention and Control ανέφερε ότι το 29,7% των ισπανόφωνων και λατίνων γυναικών είναι θύματα της στενής συζυγικής βίας κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Η επικράτηση της ενδοοικογενειακής βίας που μασιτίζει το συγκεκριμένο πληθυσμό, μαζί με πολιτισμικές και κοινωνικές επιρροές που χαρακτηρίζουν την κοινότητα των Λατίνων, μπορεί να επηρεάσει τον τρόπο αντίδρασης των θυμάτων στα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Επίσης, στην ισπανική και λατινοαμερικανική κουλτούρα, οι γυναίκες ενθαρρύνονται να είναι σύντροφοι και μητέρες ενώ αντίθετα τιμωρούνται επιπλήττονται εάν είναι διαζευγμένες, εάν παντρευτούν αρκετές φορές ή αν αποκτήσουν παιδιά εκτός γάμου. Λόγω αυτών των πολιτισμικών επιρροών, οι κακοποιημένες γυναίκες διστάζουν να αναφέρουν το περιστατικό βίας που έχουν δεχθεί ή να εγκαταλείψουν τους συντρόφους τους. Επιπρόσθετα, λόγω της έλλειψης γνώσης της αγγλικής, οι γυναίκες αυτές μπορεί να αντιμετωπίσουν εμπόδια στο να κατανοήσουν ποιες κοινωνικές υπηρεσίες είναι διαθέσιμες για να προσφέρουν βοήθεια και με ποιον τρόπο να απευθυνθούν σε αυτές ώστε να αναφέρουν περιστατικά βίας(DeCarlo,2016).

Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των προσφυγισσών. Για τις γυναίκες προσφύγισσες τα περιστατικά βίας είναι περισσότερα και αντιμετωπίζονται πιο δύσκολα από τις ίδιες. Παράγοντες όπως η εξοικείωση με το δίκαιο των Ηνωμένων Πολιτειών, τα εμπόδια που σχετίζονται με τη χρήση της γλώσσας, η κοινωνική απομόνωση και η έλλειψη οικονομικών πόρων μπορεί να συμβάλλουν στην αδυναμία της γυναίκας προσφύγισσας να απομακρυνθεί από μια σχέση βίαιη. Το κοινωνικό και πολιτιστικό status της προσφύγισσας συχνά συνηγορεί απέναντι στο θύτη με αποτέλεσμα τα περιστατικά βίας να αποκρύπτονται. Επίσης, επειδή θεωρείται ότι ο άντρας ασκεί την εξουσία και τον έλεγχο μέσα στη σχέση αρκετές φορές δικαιολογείται οποιαδήποτε συμπεριφορά βίας τόσο από τον κοινωνικό περίγυρο όσο και από την ίδια τη γυναίκα. Ο θύτης χρησιμοποιώντας το φόβο και την ανασφάλεια της γυναίκας μετανάστριας, λόγω των πιθανών νομικών εκκρεμοτήτων με τα έγγρατά της, που αυτό μπορεί να σημαίνει απέλαση και επιστροφή στη χώρα καταγωγής της, της ασκεί

καθημερινά ψυχολογική και σωματική κακοποίηση(απειλές, εκφοβισμός, χτυπήματα) με αποτέλεσμα η γυναίκα να μην αντιδρά. Ένας ακόμη παράγοντας αποδοχής της βίας από τον κακοποιητή είναι και η οικονομική ανασφάλεια και εξάρτηση που αισθάνεται η ίδια. Επιπλέον, στις χώρες καταγωγής τους μπορεί να μην υπάρχουν οι κατάλληλες δομές υποστήριξης γυναικών κατά της βίας και αντίστοιχο νομικό πλαίσιο, με αποτέλεσμα να μην γνωρίζουν που να απευθυνθούν μετά τα περιστατικά βίας (DeCarlo,2016).

Ενώ η ενδοοικογενειακή βία πλήττει γυναίκες από όλα τα κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα, μελέτες που έχουν γίνει στην Αμερική, δείχνουν ότι οι άπορες γυναίκες είναι αυτές που πλήττονται σε υψηλότερα ποσοστά. Παράγοντες όπως η έλλειψη στέγης, η απώλεια θέσεων εργασίας, η οικονομική αστάθεια και η συνολική έλλειψη πόρων οδηγούν τη σχέση σε περιστατικά βίας. Το 2013, το National Center on Family Homelessness δημοσίευσε στατιστικά στοιχεία δείχνοντας ότι περίπου το 50% όλων των γυναικών που βρίσκεται σε κατάσταση αστεγίας, ανέφερε ότι η ενδοοικογενειακή βία ήταν η άμεση αιτία φυγής τους από το σπίτι. Η απώλεια θέσεων εργασίας μπορεί να αποτελέσει σοβαρή ανησυχία για τις κακοποιημένες γυναίκες όταν αποφασίζουν να αναφέρουν την ενδοοικογενειακή βία και να συμμετέχουν οι ίδιες στο σύστημα ποινικής δικαιοσύνης. Η γυναίκα όταν επιδιώκει διώξεις εναντίον του κακοποιού της, μπορεί να ανησυχεί ότι πρέπει να παρακολουθεί επαναλαμβανόμενες ακροαματικές διαδικασίες που θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε απώλεια της δουλειάς της λόγω του χρόνου που έχει χάσει από την εργασία. Η απουσία χρηματοοικονομικής σταθερότητας, περιορίζει ουσιαστικά την ικανότητα του θύματος να διαχωριστεί τους καταχραστές τους, ειδικά σε περιπτώσεις όπου το θύμα είναι εξαρτημένο στον κακοποιό τους για το βιοπορισμό τους. Στις περιοχές του Bronx και του Brooklyn, τα Γραφεία Εισαγγελιών προσφέρουν χρηματοοικονομικές και στεγαστικές υπηρεσίες για τα θύματα. Παρόμοια με τους άλλους πληθυσμούς που συζητήθηκαν παραπάνω, η πολιτική υποβολής παραπόνων μπορεί να αποβάλει πρόωρα και με αξιοπρέπεια περιπτώσεις συνεπώς να σπαταλήσουν τις ευκαιρίες να διαθέσουν πόρους φτωχά θύματα. Η πολιτική του Brooklyn είναι και πάλι ανώτερη όταν ασχολείται με άπορα θύματα, επειδή προσφέρει χρόνο τόσο στους εισαγγελέις όσο και στα θύματα να συνεργαστούν και να οικοδομήσουν απαραίτητη στήριξη για να ζήσουν μια ζωή χωρίς οικογενειακή βία(DeCarlo,2016).

Εκτός των παραπάνω είναι σημαντικό να τονιστεί ότι σε πολλές κοινωνίες, η υγειονομική διάσταση της βίας παραμελείται και αντιμετωπίζεται μόνο ως κοινωνικό πρόβλημα, γεγονός που οδηγεί σε καθυστερήσεις στην πρόληψη βίας και την αντιστρεψιμότητα των αποτελεσμάτων της. Τα θύματα είναι γενικά φοβισμένα και αισθάνονται ντροπή για να ενημερώσουν ενώ άλλες γυναίκες γίνονται αρκετά ικανές να κρύψουν τα σημάδια της βίας. Οι Οργανισμοί Υγείας (JCAHO) έχουν αναφέρει ότι πρέπει να θεσπιστούν πρότυπα ώστε η κακοποίηση παιδιών, γυναικών, της ενδοοικογενειακής βίας ή της κατάχρησης της να μπορούν να οριστούν και να αντιμετωπιστούν αποτελεσματικά. Επιπροσθέτως, πρέπει να παρέχονται υπηρεσίες και το προσωπικό υγείας πρέπει να είναι σε εγρήγορση για πρόσφατα συμπτώματα εμφάνισης σε τέτοια κατάσταση. Έχει δηλωθεί ότι το προσωπικό φροντίδας στο σπίτι και οι κοινοτικοί νοσηλευτές υγείας διαδραματίζουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο σε αυτό το στάδιο καθώς εντοπίζουν άμεσα, περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας (Adibelli &Yuksel ,2019).

Τέλος, σύμφωνα με τον Kizilgol & Ipek (2018), η ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών, η οποία αποτελεί σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα, δεν επηρεάζει μόνο την φυσική και πνευματική υγεία των γυναικών, αλλά εμποδίζει επίσης την ανάπτυξη τους από νομικής, κοινωνικής, πολιτικής και οικονομικής κατάστασης. Ο περιορισμένος αριθμός μελετών, παρέχοντας λεπτομερείς πληροφορίες και δεδομένα σχετικά με αυτό, θέτουν σημαντικά εμπόδια στην καταπολέμηση της ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών στη Τουρκία. Σύμφωνα με τα εμπειρικά ευρήματα της μελέτης, οι σημαντικότεροι παράγοντες που επηρέασαν και οδήγησαν σε ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών, ήταν το εκπαιδευτικό επίπεδο των γυναικών και των συζύγων τους, η ασφάλιση υγείας των γυναικών, οι κακές συνήθειες των συζύγων όπως το αλκοόλ, τα τυχερά παιχνίδια και η χρήση ναρκωτικών, η περιοχή όπου κατοικεί η οικογένεια και η παρουσία παιδιών ηλικίας 6-14 ετών. Εάν το εκπαιδευτικό status των γυναικών και των συζύγων τους ήταν ανώτερο του πανεπιστημιακού επιπέδου, οι γυναίκες θα αντιμετώπιζαν λιγότερες σωματικές, σεξουαλικές κακοποιήσεις και συναισθηματική βία. Οι γυναίκες των οποίων οι σύζυγοι έκαναν χρήση αλκοόλ και ναρκωτικών ή ασχολούνταν ιδιαίτερα με τον τζόγο, αντιμετώπιζαν μεγαλύτερη βία. Οι γυναίκες των οποίων οι σύζυγοι κάνουν χρήση αλκοόλ δέχονται περισσότερη σωματική βία σε ποσοστό 2 φορές, περισσότερη σεξουαλική βία σε ποσοστό 3 φορές, περισσότερα οικονομικά προβλήματα και συναισθηματική βία σε ποσοστό 1,5 φορές σε σύγκριση με τις γυναίκες που δεν αντιμετώπισαν καθόλου βία. Επιπλέον, οι γυναίκες των οποίων οι σύζυγοι έκαναν χρήση ναρκωτικών αντιμετώπιζαν περισσότερη σωματική βία σε ποσοστό 4 φορές και περισσότερη σεξουαλική βία σε ποσοστό 7 φορές. Ομοίως, οι σύζυγοι που σύχναζαν σε χαρτοπαικτικές λέσχες, ασκούσαν μεγαλύτερη σωματική βία στις συζύγους τους σε ποσοστό 5 φορές, περισσότερη σεξουαλική βία σε ποσοστό 8 φορές και συναισθηματική βία σε ποσοστό 2 φορές σε σύγκριση με τις γυναίκες που δεν δέχονταν βία. Γυναίκες οι οποίες ζούσαν σε αστικές περιοχές εκτίθεντο σε μεγαλύτερη βία από τις γυναίκες των αγροτικών περιοχών. Από την άλλη πλευρά, διαπιστώθηκε ότι το είδος εργασίας των συζύγων δεν είχε επιπτώσεις στην εμφάνιση οποιαδήποτε μορφής βίας. Ένα άλλο ενδιαφέρον αποτέλεσμα είναι ότι το επάγγελμα των γυναικών δεν είχε καμία επίδραση στη σωματική, οικονομική και συναισθηματική βία που μπορεί να δέχονταν (Carone, 2019).

Στην ανάλυση ερευνών που έγιναν, φαίνεται ότι η Ιταλία έχει θεσπίσει ορισμένα νομοθετικά και πολιτικά μέτρα για την ενίσχυση του επιπέδου τήρησης των δεσμεύσεων του Osce σχετικά με τη βία κατά των γυναικών καθώς και με το υφιστάμενο διεθνές νομικό πλαίσιο. Όσον αφορά την πρώτη πτυχή της δράσης, δηλαδή τη συμμόρφωση του εγχώριου πλαισίου με τα διεθνή νομικά πρότυπα, η Ιταλία έχει επικυρώσει τη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης και έχει θεσπίσει νέους νόμους για την εκπλήρωση των διεθνών της υποχρεώσεων. Η ισχύουσα νομοθεσία αφορά ιδιαίτερα την ποινική καταστολή πράξεων βίας κατά των γυναικών, ενώ άλλες σημαντικές πτυχές - όπως η πρόληψη και η προστασία - δεν κατοχυρώνονται στο υφιστάμενο νομικό πλαίσιο, αλλά μάλλον σε έγγραφα πολιτικής. Όσον αφορά την συμμόρφωση με το εσωτερικό πλαίσιο και τα διεθνή πρότυπα, απαιτείται επίσης από τα κράτη να εντείνουν τις προσπάθειες που καταβάλλονται για τη συλλογή, τη διατήρηση και τη δημοσιοποίηση αξιόπιστων, συγκρίσιμων, αναλυτικών και περιεκτικών στοιχείων και στατιστικών στοιχείων σχετικά με όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών. Η Ιταλία το έχει εφαρμόσει αυτό δημιουργώντας μια βάση δεδομένων που συλλέγει στοιχεία

από διάφορους ενδιαφερόμενους. Αναπτύσσεται πολιτική για την καταπολέμηση των στερεοτύπων φύλου και τη θέσπιση μέτρων με στόχο την αλλαγή της συμπεριφοράς των δραστών.(Carone, 2019).Σε σχέση με τις ενέργειες που αποβλέπουν στην αποφυγή της επανάληψης των αδικημάτων, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι το έκτακτο εθνικό στρατηγικό σχέδιο δεν προβλέπει συγκεκριμένα μέτρα, αλλά μεταβιβάζει στο Υπουργείο Δικαιοσύνης τα καθήκοντα συνεργασίας με Πανεπιστήμια και Κέντρα Ερευνών για την εξάλειψη του κινδύνου, τους παράγοντες, τον εντοπισμό βέλτιστων πρακτικών και τον καθορισμό συμφωνιών με τις περιφέρειες και τις τοπικές αρχές να εφαρμόσουν δράσεις που απευθύνονται στους θύτες. Επιπλέον, η Ιταλία δεν έχει ακόμη ιδρύσει εθνικό οργανισμό για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα, το οποίο θα συσταθεί σύμφωνα με τις αρχές των εθνικών θεσμών (αρχές του Παρισιού), με εντολή να προστατεύουν και να προωθούν όλα τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των γυναικών. Σαν εγκάρσιο ζήτημα, η δημιουργία ενός εθνικού θεσμικού οργάνου για τα ανθρώπινα δικαιώματα θα έχει θετικό αντίκτυπο σε όλους τους άξονες και θα συμβάλλει στην καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών (Carone,2019).

Επιπροσθέτως, κατά τη διάρκεια του κομμουνισμού (1945-1989), η ισότητα των φύλων στην Πολωνία περιορίστηκε στην ενσωμάτωση των γυναικών στο εργατικό δυναμικό και στην πρόσβαση στην εκπαίδευση. Το κομμουνιστικό κράτος, εκτός από μια σύντομη περίοδο σταλινικής εποχής, δεν αμφισβήτησε την παραδοσιακή ιεραρχία των δύο φύλων σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Ο σημαντικότερος ρόλος των γυναικών θεωρείτο να είναι μητέρα και εργαζόμενη. Στη συνέχεια, προέκυψε μια νέα ιδεολογική τάξη που οδήγησε σε αρκετά μειονεκτικά, για τα δικαιώματα των γυναικών, μέτρα. Η Καθολική Εκκλησία, οι δημόσιοι θεσμοί και η ανταγωνιστική νεοφιλελεύθερη αγορά εργασίας συνεργάστηκαν έτσι ώστε να στείλουν τις γυναίκες πίσω στο φυσικό τους θηλυκό ρόλο, αυτό της μητέρας – φροντιστή. Η κακοποίηση κατά των γυναικών, η βία και ο εκφοβισμός δεν μπορούν να αναγνωριστούν ως συστημικά και διαρθρωτικά προβλήματα. Ο διαχωρισμός των φύλων επικρατεί και οι άντρες κυριαρχούν έναντι των γυναικών γεγονός που ισχύει για τουλάχιστον το ήμισυ των Πολωνών. Η άρνηση της βίας κατά των γυναικών εξυπηρετεί το πατριαρχικό μοντέλο οικογένειας και τους παραδοσιακούς ρόλους των δύο φύλων. Συμπερασματικά, η πατριαρχική οικογένεια, η οποία προωθήθηκε από την Καθολική Εκκλησία και επιβάλλεται από τις πολωνικές κυβερνήσεις μετά το 1989, δεν μπορεί να έχει ψεγάδια. Επομένως η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί υποπροϊόν του πατριαρχικού συστήματος (Grzy,2019).

Η ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών είναι παγκόσμιο φαινόμενο και, κατά συνέπεια, πρέπει να αντιμετωπιστεί κοινωνικά, όχι μόνο από την κρατική εξουσία, αλλά και μέσω της ευαισθητοποίησης του συνόλου του πληθυσμού, όπως αποδεικνύουν οι μελέτες των ερευνητών που αναδεικνύουν ότι η πλειοψηφία των ανθρώπων εξακολουθεί να έχει την άποψη ότι η βία κατά των γυναικών είναι ευθύνη του θύματος(de Oliveira,2019).

1.2 Τα ερμηνευτικά μοντέλα της βίας

Η βία στην οικογένεια είναι μια κοινωνική πραγματικότητα που προϋποθέτει μια πολυδιάστατη ανάλυση (κοινωνιολογική, ψυχολογική, ανθρωπολογική, ιατρική, νομική και ιστορική), η οποία πρέπει να εξετάζει διαπροσωπικούς, εσωτερικούς και κοινωνικούς παράγοντες. Αυτοί οι παράγοντες που εμφανίζονται στη γειτονιά, την κοινότητα και τον πολιτισμό, καθώς και το οικονομικό, πολιτικό και νομοθετικό σύστημα θα μπορούσαν είτε να προκαλέσουν είτε να περιορίσουν το φαινόμενο (να προτείνει την εξάλειψή του θα ήταν ουτοπία). Εάν η βία που εμφανίζεται μέσα στην οικογένεια συζητήθηκε αρχικά από την οπτική των ανθρωπίνων δικαιωμάτων (η βία στην οικογένεια είναι θέμα παραβίασης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων), επί του παρόντος αντιμετωπίζουμε μια διαφορετική αναλυτική προσέγγιση. Η βία στην οικογένεια επιβάλλεται στην ημερήσια διάταξη των επιστημονικών συζητήσεων ως κοινωνικό και δημόσιο πρόβλημα υγείας. Η νέα αναλυτική προοπτική δίνει έμφαση στο κοινωνικό κόστος που συνεπάγεται η βία στην οικογένεια και, συνεπώς, στην επανεξέταση των στρατηγικών προσέγγισης του φαινομένου - από την παρέμβαση στην πρόληψη(Manu,2014).

Το ντεμπούτο των εν λόγω ερευνών διεξάγεται, σε διεθνές επίπεδο, στη δεκαετία του '70 (κατά τη διάρκεια των πρώτων διαχρονικών μελετών σχετικά με τα προβλήματα της βίας στην οικογένεια, σε μικρά δείγματα του πληθυσμού). Παρ' όλα αυτά, τότε δεν μπορεί κανείς να δηλώσει ότι έλαβε χώρα "η μεγάλη εννοιολογική ανακάλυψη". Στη συνέχεια, το φαινόμενο της βίας στην οικογένεια προσθέτει στα άλλα αντικείμενα της κοινωνιολογικής έρευνας που ήδη υπάρχουν, με βάση μερικές νέες θεωρητικές δομές. Οι ειδικοί σε διάφορους τομείς αναφέρονται σε αυτό το είδος βίας ως καταχρηστική μορφή εκδήλωσης του ελέγχου και κυριαρχίας του ανθρώπου στον σύντροφό του. Η έρευνα τονίζει ότι η βία στην οικογένεια είναι μια σύνθετη απάντηση, που σχετίζεται με την ανδρική ιδεολογία της κυριαρχίας και της επιθετικότητας. Επομένως, η βία στην οικογένεια θεωρείται και αναλύεται ως αποτέλεσμα της διάδοσης της πατριαρχικής ιδεολογίας: ο ένας στην εξουσία έχει απόλυτες δυνάμεις στους άλλους, ένα δικαίωμα που επιβάλλεται και διαιωνίζεται από τη βία(Manu,2014).

Τις τρεις τελευταίες δεκαετίες πολλοί επιστήμονες από διάφορες χώρες μελέτησαν τα αίτια της βίαιης συμπεριφοράς μεταξύ των συντρόφων(Loue,2001).Ωστόσο οι πολλαπλές μορφές τις βίας αλλά και η πολυσύνθετη φύση του προβλήματος ερμηνεύονται από διαφορετικές προσεγγίσεις για την επαρκή αξιοπιστία και ερμηνεία του φαινομένου(Michalski,1993).

α. Ψυχιατρικές θεωρίες

Η κύρια πηγή της κακοποίησης εντοπίζεται στα παθολογικά χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του δράστη ή και του θύματος τα οποία απορρέουν από την ελλιπή ψυχονοητική ανάπτυξη του ατόμου κατά την παιδική ηλικία(www.womensos.gr,2018).Επίσης υποστηρίζεται ότι υπάρχουν υψηλά ποσοστά ψυχοπαθολογίας και διαταραχών προσωπικότητας στους άντρες που ασκούν βία στις συντρόφους τους(Hart & Dutton,1993).

β. Εξαρτησιογόνες ουσίες

Η σχέση μεταξύ της κατάχρησης αλκοόλ και παράνομων ουσιών με την άσκηση βίας είναι σημαντική. Σύμφωνα με τον Leonard(2005) ,υπάρχει επιρροή από την κατάχρηση αλκοόλ με αποτέλεσμα τα μισά από τα άτομα υπό την επίδραση του αλκοόλ έχουν ασκήσει βία στις συντρόφους τους. Συνήθως εντός τεσσάρων ωρών από την κατάχρηση αλκοόλ υφίστανται οι γυναίκες βία από τους συντρόφους τους(Leonard,2005). Άλλες έρευνες υποστηρίζουν ότι η θεραπεία από το αλκοόλ βοηθά και στη μείωση των περιστατικών βίας(O' Farrell et al,2003).

γ. Συμπεριφορικές θεωρίες

Σύμφωνα με τους Mignon,Larson & Holmes(2002), η βίαιη συμπεριφορά μπορεί να είναι αποτέλεσμα επιβράβευσης ,δηλαδή, ενδοτικότητα στις επιθυμίες του ατόμου (συμπεριφορική επιβράβευση) ή σαδιστική ευχαρίστηση(συναισθηματική επιβράβευση) ή επιβεβαίωση της δύναμης του δράστη(κοινωνική επιβράβευση).

δ. Γνωστικές θεωρίες

Οι φαντασιώσεις σεξουαλικής κυριαρχίας και σωματικής επιθετικότητας θεωρούνται ως πρόδρομοι της σεξουαλικής και σωματικής κακοποίησης. Οι εικόνες που προβάλλουν τα Μέσα Μαζικής Ενημέρωσης ενθαρρύνουν τις συγκεκριμένες φαντασιώσεις (Mignon, Larson & Holmes,2002).

ε. Φεμινιστικές προσεγγίσεις

Στην πατριαρχική κοινωνία και οικογένεια ενθαρρύνεται η βία κατά των γυναικών. Η σεξιστική και πατριαρχική φύση της κοινωνία αντιμετωπίζει τις γυναίκες ως περιουσία των ανδρών. Οι γυναίκες θεωρούνται υποδεέστερες από τους άνδρες. Η κοινωνική δομή ερμηνεύεται ως ένα πλαίσιο που ενθαρρύνει την επικυριαρχία των ανδρών στις γυναίκες. Οι γυναίκες έχουν λιγότερο κοινωνική δύναμη σε σύγκριση με τους άνδρες και λιγότερα μέσα για την αντιμετώπιση της βίας από τους συντρόφους τους ή τους συζύγους(Smith,1993). Οι σχέσεις των δύο φύλων θεωρούνται σχέσεις εξουσίας και υποταγής και όχι σχέσεις που βασίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό και την συντροφικότητα. Γι αυτό και η βία που δέχονται οι γυναίκες από τους συζύγους συγχωρείτε εύκολα και θεωρείται πολλές φορές και δικαιολογημένη. Οι άντρες μαθαίνουν να ελέγχουν το μυαλό ,την συμπεριφορά και το συναίσθημα της γυναίκας και ταυτίζουν το προσωπικό αίσθημα ασφάλειας με την εξάρτηση και την υποταγή της συντρόφους τους(Chatzifotiou & Dobash,2001).Ωστόσο στις οικογένειες

που δεν κυριαρχεί το πατροπαράδοτο πατριαρχικό μοντέλο και οι ρόλοι μοιράζονται μεταξύ του ζεύγους δεν παρατηρούνται λιγότερα περιστατικά βίας(Rosenbaum, Cohen,1991).

ζ. Θεωρίες της κοινωνικής μάθησης

Σύμφωνα με την παραπάνω θεωρία ο θύτης έχει μάθει να φέρεται βίαια διότι υπήρξε και ο ίδιος θύμα στην οικογένεια του ή μάρτυρας σε βίαια περιστατικά. Επίσης ο θύτης επιβραβεύεται για αυτή την συμπεριφορά του και μαθαίνει έτσι να την δικαιολογεί κοινωνικά και ηθικά(Gellew & Cornell,1985).Βασικό ρόλο στην ερμηνεία της βίαιης συμπεριφοράς κατέχει η οικογένεια και τα γονεϊκά πρότυπα.

η. Θεωρία των πόρων

Στην παραπάνω θεωρία υποστηρίζεται ότι οι θύτες διαθέτουν περισσότερους πόρους/μέσα (οικονομικούς, κοινωνικούς, ψυχολογικά) από τα θύματα με αποτέλεσμα να τα υποτιμούν ,να τα υποβιβάζουν και να είναι σε θέση ισχύος να επιβάλλουν δηλαδή την θέληση τους. Τα κοινωνικά συστήματα λειτουργούν πάντα μέσω των απειλών και την χρήση βίας(Goode,1971).Επιπλέον η έλλειψη πόρων λόγω της ανεργίας μπορεί να οδηγήσει σε ανασφάλεια και άγχος που με τη σειρά τους θα οδηγήσουν σε βίαιη συμπεριφορά με σκοπό την επιβολή της εξουσίας στο θύμα(Ζουλινάκη, Κατσική, Ξυδοπούλου & Παπαμιχαήλ,2003).

θ. Θεωρία των οικογενειακών συστημάτων

Το κύριο αίτιο της βίας εντοπίζεται στην ανισοροπία των δυναμικών και των σχέσεων μεταξύ των μελών της οικογένειας. Τα αίτια έχουν πολλές ρίζες όπως τα χαρακτηριστικά της προσωπικότητας του κάθε μέλους, οι ματαιώσεις που μπορεί να έχουν δεχθεί τελευταία, οι ρυθμιστικές δομές, και οι συγκρούσεις που μπορεί να υπάρχουν μεταξύ των μελών. Κατεξοχήν στην οικογένεια υπάρχει καταχρηστική συμπεριφορά που τις περισσότερες φορές δεν καταγγέλλεται ή παραβλέπεται(Ζουλινάκη, Κατσική, Ξυδοπούλου & Παπαμιχαήλ,2003).

ι. Θεωρία των συναισθηματικών δεσμών

Σύμφωνα με τον Boelby(1979), η κακοποίηση οφείλεται σε ανεπαρκείς και ακατάλληλες σχέσεις με τους γονείς, όπου παρεμποδίζεται η ανάπτυξη δεσμού αγάπης μεταξύ του γονέα και του παιδιού. Τα προβλήματα που προκύπτουν στην παιδική ηλικία δημιουργούν πρόσφορο έδαφος για δυσκολίες στις στενές διαπροσωπικές σχέσεις στην ενήλικη ζωή.

στ .Θεωρία της υποκουλτούρας της βίας

Σύμφωνα με τους Wolfgang & Ferracuti(1995) , η καταχρηστική συμπεριφορά συμβαίνει συχνά και γίνεται αποδεκτή και από τους θύτες αλλά και τα θύματα. Υποστηρίζεται ότι κάποιες κοινωνικές ομάδες έχουν διαφορετικά επίπεδα βίας και κινούνται σε χώρους και συνθήκες όπου οι υπάρχουσες νόρμες και αξίες ενθαρρύνουν τη βίαιη συμπεριφορά.

κ. Θεωρία της κοινωνικοποίησης των ρόλων

Στα πλαίσια της κοινωνικοποίησης των δύο φύλων οι άνδρες ενθαρρύνονται να είναι περισσότερο επιθετικοί , να μην μιλούν για τα συναισθήματα τους όταν αντιμετωπίζουν δυσκολίες αλλά να καταφεύγουν στην σεξουαλική δραστηριότητα ή στη βία. Επίσης αν ένας άνδρας(Gilgun,1991).

Συνοψίζοντας δεν υπάρχει μια μονοαιτιολογική ερμηνεία για το φαινόμενο της βίας . Οι παράγοντες είναι πολλοί για την εμφάνιση κακοποιητικής συμπεριφοράς απέναντι στη γυναίκα και θα βρεθούν μέσα από κοινωνικές ,ψυχολογικές και πολιτισμικές προσεγγίσεις. Συνεπώς οι παραπάνω ερμηνείες και ο συνδυασμός του συμβάλει στην κατανόηση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών.

1.3 Ο κύκλος της βίας

Σύμφωνα με την Walker(1997), υπάρχει μια ασταθή μεταχείριση από την πλευρά του συντρόφου προς την γυναίκα. Η απρόβλεπτη και διακοπτόμενη βία είναι σημαντικό χαρακτηριστικό των κακοποιητικών σχέσεων. Η κακοποίηση δεν είναι παρούσα εξ αρχής αλλά σταδιακά εναλλάσσεται με περιόδους τρυφερότητας και ηρεμίας. Οι σύντροφοι δημιουργούν συναισθηματικές εντάσεις , η λεκτική και σωματική βία κλιμακώνεται και μετά επέρχεται η περίοδος της τρυφερότητας και της ευγένειας.

Ο Dutton(1995),παρουσιάζει τις παρακάτω φάσεις του κύκλου της βίας. Οι τρεις φάσεις ποικίλουν ως προς τον χρόνο και την ένταση με την οποία εμφανίζονται μέσα στο ίδιο το ζευγάρι.

1.Η φάση που χτίζεται η ένταση

Στη συγκεκριμένη φάση συμβαίνουν μικροεπεισόδια όπως ψυχολογική πίεση, ελεγχόμενα υβριστικά σχόλια, γκρίνια και παράπονα .Ο άντρας βρίσκεται σε κατάσταση ευερεθιστότητας. Φαντασιώνεται αλληλοκατηγορίες με την σύντροφο και παρουσιάζει σκέψεις ζηλοτυπίας και σεξουαλικής απιστίας. Η εσωτερική ένταση κλιμακώνεται και ο άνδρας ξεκινά αρχικά με τσιμπήματα, χαστούκια(Walker, 1997). Η σύντροφος προσπαθεί να κρατήσει τις ισορροπίες. Προσπαθεί να αποφύγει οποιαδήποτε ένταση εκδηλώνοντας συμπεριφορά φροντίδας και ευγένεια αλλά και πιέζει τον θυμό της, χαμηλώνει τον τόνο της φωνής της, κατεβάζει το βλέμμα της ώστε να μην πυροδοτήσει μια κατάσταση και του κάνει

τις χάρες. Ωστόσο όμως η γυναίκα επιτρέπει στον εαυτό της να κακοποιείται με ηπιότερο τρόπο. Επιπλέον προσπαθεί αν ελέγξει και άλλους παράγοντες του περιβάλλοντος όπως τους ανθρώπους. Προσπαθεί να επινοήσει διάφορες προφάσεις για την κακή συμπεριφορά του συντρόφου της ή να αποφεύγει ανθρώπους τους περιβάλλοντος της. Όσο όμως η βία κλιμακώνεται τόσο οι καθησυχαστικοί μηχανισμοί που χρησιμοποιεί η γυναίκα λειτουργούν αναποτελεσματικά. Σε αυτή την φάση κυριαρχούν τα αισθήματα του φόβου και της αγωνίας ενώ βρίσκονται στη φάση να βιώσουν τον δεύτερο κύκλο της βίας. Επίσης όταν η γυναίκα νιώθει ότι δεν μπορεί να αποφύγει το επεισόδιο βίας τότε προκαλεί τον σύντροφο της ώστε να τελειώσει το επεισόδιο νωρίτερα(Dutton,1995).

2.Η φάση της κλιμάκωσης

Στη φάση της κλιμάκωσης ο θύτης βρίσκεται σε μια φάση αποσύνδεσης του νου από το σώμα. Μπορεί ο θύτης να είναι απρόβλεπτος όπως να ασκήσει βία την ώρα που η σύντροφος κοιμάται, την ξυπνά και αρχίζει την επίθεση(www.womensos.gr). Τα χτυπήματα μπορεί να είναι τέτοια ώστε κάποιες φορές οδηγούν και στο θάνατο. Η βία διαρκεί από 2 ώρες μέχρι 24. Εμφανίζεται μετά από συγκεκριμένο γεγονός η συνδυασμό καταστάσεων που μπορεί να είναι απροσδόκητα. Οι γυναίκες βιώνουν τα περιστατικά αυτά σαν να μην συμβαίνει στις ίδιες. Αποσυνδέονται και βρίσκονται σε κατάσταση σοκ. Αισθάνονται μίσος και θυμό. Μετά τα δύο πρώτα εικοσιτετράωρα παρουσιάζουν συμπτώματα μετατραυματικού σοκ, όπως αλαλία, κατάθλιψη και ανημπόρια. Αν επαναλαμβάνεται ο κύκλος της βίας τότε ο θυμός είναι πολύ έντονος αλλά και η ανακούφιση που τελειώσει το επεισόδιο της βίας. Ένα μεγάλο ποσοστό ενώ μπορεί να χρειάζεται ιατρική περίθαλψη, αποφεύγει την επίσκεψη στο γιατρό και απομονώνεται από συγγενείς και προσπαθεί να γιατρέψει τις πληγές μόνη της. Νιώθει ντροπή και μίσος προς τον εαυτό της που δεν κατάφερε να καταγγείλει τον σύντροφο. Ένα άλλο ποσοστό επικοινωνεί με τους εκάστοτε φορείς που παρέχουν φροντίδα στο συγκεκριμένο πληθυσμό γυναικών(www.womensos.gr).

3.Η φάση της μετάνοιας

Στην τελευταία φάση, ο κακοποιητής αρνείται ότι συνέβη. Δείχνει μετανιωμένος. Δίνει υποσχέσεις ότι δεν θα ξανασυμβεί κάποιο βίαιο περιστατικό. Επίσης θεωρεί υπεύθυνη την σύντροφο του και κατηγορεί εκείνη για την βίαιη συμπεριφορά που της άσκησε. Ο σύντροφος δίνει υποσχέσεις όπως θα κόψει το αλκοόλ, τις άλλες γυναίκες και άλλα. Επιπλέον μπορεί να κάνει κάποια δώρα στη σύντροφο του για να εξιλεωθεί. Όταν η σύντροφος τον καταγγείλει και ξεκινήσει η νομική διαδικασία τότε της ζητά πάλι να τον συγχωρέσει, να σκεφθεί την οικογένεια τους, τα παιδιά τους, τους γονείς τους και να ζητά από την σύντροφο να αποσύρει την μήνυση. Αναφέρει στη σύντροφο του ότι εκείνη είναι η μόνη του σωτηρία και αν συνεχίσει την διαδικασία την απειλεί ότι θα αυτοκτονήσει. Αφενός ο σύντροφος

δημιουργεί στη γυναίκα το αίσθημα της παντοδυναμίας, ότι η ζωή του και το μέλλον του εξαρτάται από εκείνη. Αφετέρου η σύντροφος πιστεύει ότι ο πραγματικός χαρακτήρας του συντρόφου της είναι αυτός. Κάποιες γυναίκες έχουν συναισθήματα για τον σύντροφο τους, τον θεωρούν καλό και θέλουν με κάποιο τρόπο να σταματήσουν τα περιστατικά βίας και να παραμείνουν μαζί. Η παραπάνω φάση δεν κρατά πολύ, ο σύντροφος αισθάνεται πάλι άγχος ,ανασφάλεια, ζήλια και πάλι ξεκινά ο κύκλος της βίας(www.womensos.gr).

1.4 Οι μορφές της βίας

Η βία εκφράζεται με πολλές μορφές. Άλλες λιγότερο ορατές ,άλλες περισσότερο. Μπορεί να εκφραστεί με διαφορετικούς τρόπους ανάλογα το περιβάλλον, τις συμπεριφορές και τους ανθρώπους που την ασκούν. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι ανάλογα με την κοινωνία ,τα ήθη και έθιμα ενός τόπου, την νομοθεσία που είναι σε ισχύ για την προστασία και την καταπολέμηση του φαινομένου η βία μπορεί να κατηγοριοποιηθεί διαφορετικά.

Οι κυριότερες μορφές βίας είναι οι ακόλουθες:

1. Σεξουαλική βία. 2. Σωματική βία. 3. Ψυχολογική ,λεκτική βία. 4. Οικονομική βία και 5. Κοινωνική βία.

1. Σεξουαλική βία

Η σεξουαλική βία κατά των γυναικών μπορεί να αποτελέσει σοβαρή απειλή για την υγεία εκατομμυρίων κοριτσιών και γυναικών σε ολόκληρο τον κόσμο. Οι μελέτες σχετικά με τις διακρίσεις έχουν δείξει ότι το 35,6% των γυναικών σε όλο τον κόσμο έχουν εμπειρίες σωματικής ή και σεξουαλικής βίας. Η σεξουαλική βία ήταν 33% μεταξύ των γυναικών στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Oberga, Skalkidou, Heimerba,2019). Η σεξουαλική βία έχει οριστεί από την Παγκόσμια Οργάνωση Υγείας (WHO) ως: «κάθε σεξουαλική πράξη, απόπειρα απόκτησης σεξουαλικών πράξεων, ανεπιθύμητων σεξουαλικών σχολίων κατευθυνόμενης κατά της σεξουαλικότητας ενός ατόμου του θύματος, χωρίς να περιορίζεται μόνο στο σπίτι και στη δουλειά » (Oberga, Skalkidou, Heimerba,2019). Μπορεί να λάβει χώρα σε μια σχέση όπου ένας συνεργάτης διενεργεί σωματική, σεξουαλική ή / και ψυχολογική βία. Οι θύτες της σεξουαλικής βίας μπορεί να είναι ξένος, γνωστός, φίλος, μέλος της οικογένειας, συνάδελφος. Σύμφωνα με τον Παπαδομαρκάκη (2010),ένας άλλος ορισμός της σεξουαλική βία σημαίνει ο εξαναγκασμός της γυναίκας σε σεξουαλική πράξη χωρίς να συναινεί αλλά μετά από την άσκηση βίας του άνδρα ή απειλής. Σε αυτή τη μορφή βίας συμπεριλαμβάνονται ο βιασμός, η κακοποίηση παιδιών και εφήβων, το trafficking(καταναγκαστική πορνεία) και η σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας. Σεξουαλική κακοποίηση είναι η οποιαδήποτε μορφή σεξουαλικής βίας όπως ο βιασμός, η αιμομιξία, η μαστροπεία, ο σοδομισμός, η πορνογραφία κ.λπ.

Σύμφωνα με τους Oberga, Skalkidou, & Heimerba,(2019),τα αποτελέσματα έρευνας έδειξαν ότι ο επιπολασμός των διαφόρων τύπων σεξουαλικής βίας είναι υψηλός στο πλαίσιο της άτυπης μονάδας σχεδιασμού στη Σουηδία. Οι εμπειρίες σεξουαλικής βίας αναφέρθηκαν από το 27% των συμμετεχόντων στη μελέτη αυτή. Το ποσοστό αυτό μπορεί να συγκριθεί με άλλες μελέτες επικράτησης στη Σουηδία, τις χώρες του Νότου και την Ευρώπη. Σε μια εθνική έρευνα από το 2014 στην Σουηδία με αντιπροσωπευτικό δείγμα 5681 γυναικών, το 42% των γυναικών ανέφεραν εμπειρίες σεξουαλικής βίας . Μια μελέτη σε σουηδούς εφήβους ηλικίας 17-23 ετών έδειξε ότι η επικράτηση της σεξουαλικής βίας ήταν 32% . Μία σκανδιναβική μελέτη σκανδιναβικών χωρών αποκάλυψε την επικράτηση της σεξουαλικής βίας στο 24,1% των 3641 ερωτηθέντων . Στην Ευρώπη, ο επιπολασμός της σεξουαλικής βίας εκτιμάται σε 11% κατά μέσο όρο μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης . Η σεξουαλική βία κατά τη διάρκεια του παρελθόντος αναφέρθηκε από το 3% των γυναικών σε αυτή τη μελέτη. Αυτό συμβαδίζει με άλλες μελέτες όπου ο 12μηνος επιπολασμός της σεξουαλικής βίας ήταν 2% - 5,8% . Μεταξύ των συμμετεχόντων που έζησαν σεξουαλική βία, το 57% (15% όλων των ερωτηθέντων στη μελέτη) διευκρίνιζε ότι υποβλήθηκαν στη βία όταν ήταν ηλικίας κάτω των 18 ετών. Η ευρωπαϊκή έρευνα έδειξε την εμφάνιση της σεξουαλικής βίας πριν από την ηλικία των 15 ετών από το 12% των ερωτηθέντων.

Αυτό συμβαδίζει με τις μελέτες παγκοσμίου επιπολασμού της ΠΟΥ, συμπεριλαμβανομένων 133 χωρών, οι οποίες αναφέρουν ότι το 20% των γυναικών έχουν κακοποιηθεί ως παιδιά . Ο επιπολασμός της σεξουαλικής βίας χωρίς σύντροφο(Oberga, Skalkidou, Heimerba,2019). Ο επιπολασμός της σεξουαλικής βίας που δεν σχετίζεται με τους συντρόφους ήταν 71%. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο αριθμός των γυναικών που έλαβαν μέρος στη μάχη ήταν 7,2% και 6% στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης . Εκτός από τους γνωστούς, φίλους ή άγνωστους, που διαπράττουν σεξουαλική βία, συμπεριλαμβάνονται και οι δράστες που δεν είναι. Λαμβάνοντας υπόψη τους γνωστούς παράγοντες κινδύνου, όπως το επίπεδο εκπαίδευσης και το επάγγελμα, οι γυναίκες με εμπειρίες σεξουαλικής βίας ανέφεραν χαμηλότερο μορφωτικό επίπεδο, ήταν φοιτητές ή χωρίς απασχόληση σε σύγκριση με γυναίκες χωρίς εμπειρία σεξουαλικής βίας. Έτσι, η κοινωνικοοικονομική κατάσταση συνδέθηκε στενά με τις εμπειρίες της σεξουαλικής βίας σε αυτό το περιβάλλον στη Σουηδία, σύμφωνα με μελέτες άλλων χωρών . Τα αποτελέσματα της μελέτης σχετικά με την υψηλή επικράτηση της σεξουαλικής βίας σε εφήβους εγείρουν το ερώτημα σχετικά με την ανάγκη προληπτικών προβλημάτων στην ομάδα αυτή. Από τις γυναίκες που επιβεβαίωσαν την εμπειρία της σεξουαλικής βίας εκτός των συνεργατών, το 31% δήλωσε ότι είχε επίσης εμπειρία από ψυχολογική ή / και σωματική βία από έναν στενό συνεργάτη. Αυτό θα μπορούσε να εξηγηθεί από το γεγονός ότι η πλειοψηφία των γυναικών που συμμετείχαν στη μελέτη μας ανέφερε τη σεξουαλική βία όταν ήταν ηλικίας κάτω των 18 ετών και ότι μία από τις συνέπειες της σεξουαλικής κακοποίησης παιδιών είναι ο κίνδυνος της συνύπαρξης βίας κατά τη διάρκεια της ζωής . Τα αποτελέσματα παραπέμπουν στις έρευνες που προέκυψαν από την εθνική έρευνα της Σαουδικής Αραβίας, η οποία έδειξε μια ξεχωριστή συσχέτιση μεταξύ της εμπειρίας της σεξουαλικής βίας πριν από την ηλικία των 18 ετών και την έκθεσή της σε ηλικιωμένους (Oberga, Skalkidou & Heimerba,2019).

Πολλές γυναίκες με εμπειρία σεξουαλικής βίας μπορεί να έχουν ιατρική βοήθεια, λόγω των δυσμενών συνεπειών για την υγεία που περιγράφονται παραπάνω. Το σύστημα υγειονομικής

περίθαλψης αποτελεί ένα σημαντικό πλαίσιο για τον εντοπισμό των εκτεθειμένων γυναικών και μπορεί να συμβάλει στην ανάπτυξη αποτελεσματικού προγράμματος παρέμβασης για την πρόληψη της περαιτέρω κακής υγείας (Oberga, Skalkidou & Heimerba,2019).

2.Σωματική βία

Σπρωξιές, γροθιές, πετάγματα στο πάτωμα ,κλωτσιές, χαστούκια, χτυπήματα σε άλλα σημεία του σώματος, τσιμπήματα, δαγκωματιές, σπασίματα μελών του σώματος, απόπειρα πνιξίματος, επιθέσεις με όπλο και μαχαίρι, καψίματα, συστηματικά βασανιστήρια, φόνος(www.womensos.gr,2018).

3.Λεκτική και ψυχολογική βία

Εξαναγκασμός για υποταγή με απειλές, υποτιμητικούς χαρακτηρισμούς, συνεχές χυδαία υβριστικά σχόλια, συνεχή εκφοβισμό και τρόμο, γελοιοποίηση του θύματος σε δημόσιους ή κοινούς χώρους, κτητικότητα και κοινωνική απομόνωση, συνεχή έλεγχο και υποτιμητικά σχόλια για την εμφάνιση, το σώμα, κλείδωμα στο σπίτι ή εγκατάλειψη σε άλλο χώρο με σκοπό την τιμωρία(www.womensos.gr,2018).

4.Οικονομική βία

Στέρηση οικονομικών πόρων στους οποίους η σύντροφος έχει δικαίωμα, απόκρυψη ή υπεξαίρεση εισοδημάτων ή ακίνητης περιουσίας , εκμετάλλευση των οικονομικών πόρων της συζύγου ή συντρόφου του δράστη, στέρηση στην ίδια και στα παιδιά βασικών αναγκών , άρνηση να εργαστεί η σύζυγος ή σύντροφος ,πίεση για σύναψη δανείων στο όνομα της για λογαριασμό του δράστη(www.womensos.gr,2018).

5.Κοινωνική βία

Δημιουργία κλίματος εκφοβισμού και απειλών. Γελοιοποίηση του θύματος σε κοινωνικό χώρο. Κοινωνική Απομόνωση. Κλείδωμα στο σπίτι ή σε εγκατάλειψη σε έναν άλλο χώρο με σκοπό την τιμωρία. Συκοφάντηση της μητέρας προς τα παιδιά με σκοπό τη διάρρηξη του δεσμού της με τα παιδιά της(www.womensos.gr,2018).

6. Trafficking

Ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων Σε περισσότερες από 30 χώρες σε όλη την Αφρική και τη Μέση Ανατολή, πάνω από 100 εκατομμύρια γυναίκες και κορίτσια υπέστησαν ακρωτηριασμό των γυναικείων γεννητικών οργάνων, μια οδυνηρή και επικίνδυνη

πρακτική που συνεπάγεται τη μερική ή ολική απομάκρυνση των εξωτερικών γεννητικών οργάνων . Ο αγώνας κατά των γυναικών και των κοριτσιών για καταναγκαστική εργασία και σεξουαλική εκμετάλλευση είναι ένας άλλος τύπος βίας που βασίζεται στη διάσταση του φύλου, ο οποίος έχει αυξηθεί ραγδαία κατά τη διάρκεια της παρελθούσης κατάρρευσης , σε μεγάλο βαθμό ως αποτέλεσμα του πολέμου, των εκτοπισμών και των οικονομικών και κοινωνικών ανισοτήτων μεταξύ και εντός των χωρών. Αν και αξιόπιστες στατιστικές σχετικά με τον αριθμό των γυναικών και των παιδιών που διακινούνται με αδράνεια, οι ακαθάριστες εκτιμήσεις δείχνουν ότι από 700.000 έως 2 εκατομμύρια γυναίκες και κορίτσια διακινούνται κάθε χρόνο σε διεθνή σύνορα. Αυτές οι γυναίκες αντιμετωπίζουν πάρα πολλούς κινδύνους, συμπεριλαμβανομένης της σωματικής βίας και του βιασμού, τόσο στο έργο τους όσο και όταν προσπαθούν να διαπραγματευτούν πρακτικές σεξουαλικής παρέμβασης(Ellsbergpath, 2006).

7. Femicident

Εκτιμάται ότι μεταξύ 40% και 60% των γυναικών σε όλο τον κόσμο διαπράττονται από στενούς εταίρους . Στη Νότια Αφρική, ένα πρόσφατο μελέτη έδειξε ότι μια γυναίκα σκοτώνεται από μια συνάφεια έξι ωρών . Παρόλο που οι στενοί συνεργάτες είναι οι πιο συνηθισμένοι δράστες της γυναικοκτονίας, σε ορισμένες περιοχές οι γυναίκες δολοφονούνται από οικογενειακά μέλη και μέλη της οικογένειας στο όνομα της «τιμής» ή για τη διευθέτηση των διαφορών σχετικά με την προίκα. Μελέτες στη Νικαράγουα και το Μπανγκλαντές υποδηλώνουν ότι σημαντικό ποσοστό μητρικής θνησιμότητας λόγω έμμεσων μαιευτικών μπορεί να οφείλεται σε ενδοοικογενειακή βία . Στη Γουατεμάλα και στο Μεξικό, η γυναικοκτονία που σχετίζεται με την οργανωμένη εγκληματικότητα και τη βία που σχετίζεται με τις συμμορίες έχει επιτύχει επιδημικές διαστάσεις. Ο αριθμός των νεκρών στη Γουατεμάλα έχει ξεπεράσει τις 1.600 γυναίκες από το 2001. Η μεγάλη πλειοψηφία αυτών των θανάτων έχει ξεπεραστεί(Ellsbergpath,2006).

1.5 Η οικονομική κρίση και πως συμβάλει στο φαινόμενο της βίας

Η οικονομική κρίση έχει προκαλέσει σημαντικές αλλαγές από το 2008 στην οικονομική και κοινωνική ευημερία της χώρας μας. Οι συνέπειες στη ζωή των ανθρώπων είναι σημαντικές, κυρίως για τις γυναίκες που πλήττονται άμεσα μέσω της ανεργίας ή των περικοπών στις αποδοχές τους και την επισφαλή εργασία. Σε παγκόσμιο επίπεδο η οικονομική κρίση έχει επιπτώσεις στην υγεία των γυναικών και έχει αλλάξει το τοπίο της ισότητας των φύλων. Οι γυναίκες θεωρούνται πλέον μια από τις πιο ευάλωτες ομάδες της κοινωνίας (Πηλαβάκη,2014).Από το παρελθόν υπήρχαν πάντα ανισότητες μεταξύ αντρών και γυναικών στις θέσεις εργασίας.

Στην Ελλάδα, σε μελέτη που έγινε για λογαριασμό της Γενικής Γραμματείας Ισότητας των Φύλων αναφέρεται ότι η οικονομική κρίση δεν αποτελεί από μόνη της γενεσιουργό αιτία των περιστατικών βίας, αλλά εντείνει την πίεση που βιώνουν τα μέλη των οικογενειών. Αυτό το έχει αποδεχτεί ήδη από το 2013 και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, λέγοντας ότι «η ένταση και το άγχος με τα οποία βιώνουν τα μέλη των οικογενειών τη νέα οικονομική τους κατάσταση ως αποτέλεσμα της κρίσης οδηγεί συχνά σε πιο έντονα και πιο επικίνδυνα περιστατικά βίας (ενδοοικογενειακή βία), αλλά και σε σωματική και σεξουαλική κακοποίηση, καθώς και σε διάφορες μορφές παρενόχλησης σε χώρους εργασίας»(Πηλαβάκη,2014).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

2.1 Τα χαρακτηριστικά του θύτη

Οι άνδρες που ασκούν βία συνήθως είναι αρκετά αγχώδεις, βιώνουν έντονες ματαιώσεις, παρουσιάζουν αστάθεια στα συναισθήματα τους και έχουν αρκετό άγχος ως προς την αυτονομία της συντρόφους τους. Επιπλέον, φοβούνται την συναισθηματική δέσμευση και αλληλεγγύη με τη σύντροφο τους. Νιώθουν ανασφάλεια και έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση. Η ζήλια τους και η αποκλειστικότητα που ζητούν από τη σύντροφο τους, πυροδοτούν τα περιστατικά βίας. Οδηγούνται, σε αρκετά πιεστική συμπεριφορά προς τη σύντροφο με αποτέλεσμα να αδυνατεί η ίδια να αυτονομηθεί και οι σχέσεις με φίλους, συγγενείς συναδέλφους να περιορίζονται αρκετά. Ως αποτέλεσμα, η γυναίκα να παραμένει αρκετές ώρες στο σπίτι, να απομονώνεται, να ελέγχει ο σύντροφος την πρόσβαση στα οικονομικά και την εργασία της. Όταν ο σύντροφος αισθανθεί, ότι η γυναίκα είναι αδύναμη και εκείνος σε κατάσταση ισχύος, αυτό του παρέχει ικανοποίηση και αναπλήρωση για οποιοδήποτε αίσθημα άσκησης αδυναμίας άσκησης ελέγχου που μπορεί να βιώνει σε άλλους τομείς της ζωής του, όπως στον επαγγελματικό χώρο(Παπαμιχαήλ,2008).

Οι παράγοντες που επηρεάζουν την άσκηση βίας είναι οι παρακάτω:

1. Ως παιδιά σαν έχουν βιώσει κακοποίηση και παραμέληση ή εγκατάλειψη από τους γονείς τους.
2. Χωρισμοί ,καυγάδες, διαζύγια από τους γονείς του και μετακινήσεις πολλές, αλλαγές σχολείων.
3. Να είναι παρατηρητές σε καυγάδες, διαφωνίες, βία μεταξύ των γονέων ή άλλων μελών της οικογένεια στη παιδική και εφηβική ηλικία.
4. Να έχουν αντιμετωπίσει bullying ή άλλες δυσκολίες στο σχολικό περιβάλλον ή στο στρατό στη νεαρή ηλικία(Παπαμιχαήλ,2008).

Σύμφωνα με τους Barnett & Martinez(1995), ένα ποσοστό από τους άνδρες παρουσιάζουν συμπτώματα κατάθλιψης και αυτοκαταστροφής. Κατά την Παπαμιχαήλ(2008), έρευνες που βασίζονται στη φεμινιστική και κοινωνικό-πολιτισμική προσέγγιση έχουν αναδείξει ότι η ανισότητα των ρόλων των δύο φύλων μέσα στο γάμο ,το στρες και επιδοκιμασία της βίας συντελούν στη παρουσία της ενδοοικογενειακής βίας .Οι άνδρες πιστεύουν ότι η βία είναι αποδεκτή μέσα στο γάμο .Επιπλέον καθοριστικό ρόλο παίζει και η καταγωγή ,η κοινωνική τάξη, η εξουσία στη σχέση η χρήση αλκοόλ .Ακόμα η εξοικείωση με την επιθετικότητα ενθαρρύνει την αποδοχή της βίας. Επιπλέον πολλοί άνδρες που εργάζονται σε περιβάλλον που υφίστανται έλεγχος και εξουσία γίνονται αμφιθυμικοί και επιθετικοί απέναντι στη σύντροφο τους. Κυριαρχεί ο θυμός και οι ψυχοπιεστικές καταστάσεις

Υπάρχουν δύο κατηγορίες ανδρών που ασκούν βία. Είναι οι άνδρες που αναγνωρίζουν τις πράξεις τους, λυπούνται και μετανοούν για τη βία συμπεριφορά τους και πολλές φορές ζητούν και βοήθεια από ειδικούς. Αλλά και οι άνδρες που παραμένουν σε άρνηση, δεν παραδέχονται ότι η συμπεριφορά τους είναι βία, δεν εκτιμούν τις αρνητικές επιπτώσεις που έχει η πράξη τους στο θύμα ή στα άλλα μέλη της οικογένειας. Δικαιολογούν τον εαυτό τους για τη συμπεριφορά τους, προβάλλοντας άλλους παράγοντες όπως τα οικονομικά

προβλήματα, η κατάχρηση του αλκοόλ, ή ότι ευθύνεται η σύντροφος τους με την προκλητική συμπεριφορά της(Αρμένη,2013).

Επιπροσθέτως σύμφωνα με την Παπαμιχαήλ(2008),οι άντρες που επιδεικνύουν αυτή την επιβλαβή και καταστροφική συμπεριφορά προς την γυναίκα παρουσιάζουν διαφορές με τους άνδρες που δεν ασκούν βία σχετικά με την παρόρμηση, την ικανότητα επίλυσης προβλημάτων και την προσαρμογή.

Ωστόσο έρευνες έχουν δείξει ότι Σχεδόν οι μισοί από τους άνδρες που συμμετείχαν σε αυτή την έρευνα ανέφεραν ότι είχαν εκτεθεί σε περιστατικά βίας και υπήρξαν μάρτυρες ενδοοικογενειακής βίας κατά τη διάρκεια της ζωής τους. Ευρήματα από τη βιβλιογραφία δείχνουν ότι τα άτομα αυτά, μαθαίνουν να χρησιμοποιούν τη βία ως λύση υιοθετώντας αυτές τις συμπεριφορές και συμπεριφέρονται με παρόμοιους τρόπους στην ενήλικη ζωή τους. Αντίθετα, σε μια Αμερικανική μελέτη διαπιστώθηκε ότι η έκθεση και η κακοποίηση από έναν γονέα κατά την εφηβεία δεν συνδέονταν απαραίτητα με ανάλογες συμπεριφορές στην περίοδο ενηλικίωσης. Στην συγκεκριμένη έρευνα, το 94,4% των ανδρών θεωρούσε την κακοποίηση κατά των γυναικών ως ανησυχητικό και σημαντικό πρόβλημα που πρέπει να αντιμετωπισθεί (Adibelli &YukseI,2019).

2.2. Τα χαρακτηριστικά του θύματος

Εξαιτίας των κοινωνικών αντιλήψεων και πρακτικών οι γυναίκες από πολύ νωρίς μαθαίνουν ποιος είναι ο ρόλος τους, αν είναι κακοί σύζυγοι και καλές μητέρες. Οι γυναίκες οφείλουν να υπηρετούν τους άνδρες, να καλύπτουν τις ανάγκες τους, να φροντίζουν την οικία τους και τα παιδιά τους. Σύμφωνα με την Παπαμιχαήλ(2008), οι γυναίκες θύματα βίας έχουν υποστεί οι ίδιες κατά την παιδική τους ηλικία ή ήταν παρατηρητές σε περιστατικά βίας που δεχόταν η μητέρα τους από τον σύντροφο της. Ως εκ τούτου αποδέχονται τον ρόλο του θύματος .

Επιπλέον οι γυναίκες θύματα αδυνατούν να ελέγξουν τη ζωή τους και να λάβουν τα κατάλληλα μέτρα ώστε να την βελτιώσουν. Έχουν χαμηλή αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση. Ακόμα έχουν ανεπτυγμένη την αίσθηση της ντροπής με αποτέλεσμα να προσπαθούν να υποκρύψουν από τους άλλους τα σημάδια της βίας ψυχολογικά και σωματικά και να αποσύρονται συναισθηματικά από τον οικογενειακό τους κύκλο. Επίσης αδυνατούν να αναλάβουν πρωτοβουλίες και είναι πλήρως εξαρτημένες από τον σύζυγο με αποτέλεσμα να δέχονται οποιαδήποτε προσβολή ή βλάβη ώστε να ικανοποιήσουν τις υπάρχουσες ανάγκες του.(Παπαμιχαήλ,2008).

Σύμφωνα με τα στερεοτυπικά πρότυπα για τον ρόλο των φύλων οι γυναίκες μαθαίνουν από πολύ νωρίς να είναι καλές σύζυγοι και μητέρες. Αυτός είναι ο βασικός τους ρόλος στη ζωή να καλύπτουν τις ανάγκες του συζύγου και να καταπιέζουν τις δικές τους ανάγκες. Αν δεν ανταποκριθούν στους συγκεκριμένους ρόλους τότε νιώθουν ένοχες που δεν είναι ικανές ώστε να ανταπεξέλθουν επαρκώς στον ρόλο που τους έχει ορίσει το πατριαρχικό μοντέλο της υπάρχουσας κοινωνικής δομής. Απόρροια των παραπάνω να θεωρούν τον εαυτό τους υπεύθυνο για την τιμωρία και την βίαιη συμπεριφορά που ασκεί ο σύζυγος ή σύντροφος τους.(Παπαμιχαήλ,2008).

Στις μελέτες τους, ο Krug και οι συνεργάτες του συμμετέχουν στην έρευνα έναν ολόκληρο κατάλογο γεγονότων που είναι πιθανότερο να προκαλούν την βία: Ένα είναι η ανυπακοή της συζύγου στο σύντροφο της. Δεύτερον ότι η γυναίκα Η γυναίκα δέχεται την βία χωρίς να αντιδρά. Επιπλέον το γεγονός ότι δεν προετοιμάζει το φαγητό του και δεν φροντίζει το παιδί και το νοικοκυριό. Επίσης ο έλεγχος που της ασκεί ο σύζυγος στην διαχείριση των οικονομικών .Επιπροσθέτως ο σύζυγος ελέγχει τις φιλίες της και πως περνά τον ελεύθερο χρόνο της. Ακόμα δεν βγαίνει χωρίς την άδεια του συζύγου από το σπίτι. Τέλος η άρνηση της γυναίκας να έχουν σεξουαλικές σχέσεις με τον σύζυγό της. Τότε ο άνθρωπος υποπτεύεται τη γυναίκα του για απιστία(Manu,2014).

Παράλληλα οι ιδιαιτερότητες του φαινομένου της βίας μεταξύ του ζευγαριού και οι πτυχές που αφορούν τα θύματα αυτού του τύπου βίας προσεγγίζονται επίσης από τη γνωστή ερευνητή Micheline Baril στο βιβλίο της L'Envers du crime. Από τη σκοπιά του συγγραφέα, η ενδοοικογενειακή βία παρουσιάζει τις ακόλουθες ιδιαιτερότητες: η βία παρουσιάζεται σε μια αντιφατική σχέση και εδώ μιλάμε για τη συχνότητα και τη διάρκεια της βίας, τον ρόλο του θύματος και του θύτη. Υπάρχουν επίσης οι αμοιβαίες προσδοκίες και η ισορροπία εξουσίας, μέσα στο κοινωνικό πλαίσιο της ανεκτικότητας για τη βία - η βία είναι νόμιμη, ανεκτή και διαιωνισμένη. Ξεκινώντας από την ιδέα ότι οι γυναίκες είναι τα περισσότερα από τα θύματα των πράξεων βίας των συντρόφων τους , ο συγγραφέας τονίζει το γεγονός ότι οι «φυσικές επιθέσεις που πρέπει να αντέξουν είναι μόνο η έκρηξη μιας πιθανής βίας (Manu,2014).Η βία είναι ανεκτή από τις γυναίκες, οι αντιδράσεις τους στις επιθέσεις και ο θύτης επηρεάζονται από το χρονικό διάστημα μέσα στο οποίο εκδηλώνεται η βία και από τη διάρκεια της σχέσης που καταγράφεται κατά την εμφάνιση των πρώτων ενεργειών σωματικής βίας. Αν οι πράξεις της σωματικής βίας υφίστανται στην αρχή της σχέσης, τότε οι γυναίκες καταφέρνουν να ξεφύγουν από αυτή τη σχέση και να εγκαταλείψουν αυτόν τον άνθρωπο. Αντίθετα, αν η σχέση παραταθεί, οι βίαιες συμπεριφορές γίνονται όλο και πιο συχνές και περισσότερο και με μεγαλύτερη επικινδυνότητα. Κάθε θυματοποίηση αντιπροσωπεύει μια ήττα που μειώνει τον αυτοσεβασμό του ατόμου και την ικανότητά του να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Κάθε επιθετική συμπεριφορά αντιπροσωπεύει μια νίκη που ενισχύει το αρσενικό εγώ και από εκείνο το θρίαμβο ο θύτης αποκτά ένα συναίσθημα ελέγχου πάνω σε μια κατάσταση ή πάνω σε ένα άτομο, ένα συναίσθημα που εκδηλώνεται ως εθιστικό ναρκωτικό(Manu,2014).

Το θύμα προσαρμόζεται στη βία και την αποδέχεται στη ζωή του. Στην πραγματικότητα, η προσαρμογή της γυναίκας στο ρόλο του θύματος και του άνδρα στο ρόλο του θύτη, ενώ οι πράξεις βίας εμφανίζονται όλο και πιο συχνά. Η βία γίνεται τρόπος ζωής που κανείς δεν επιχειρεί να αλλάξει. Ο στόχος είναι εύκολα προσβάσιμος, η γυναίκα δηλαδή και ο θύτης είναι δύσκολο να την αποφύγει. Ζει μαζί του, κοιμάται μαζί του και έχει το κλειδί για το σπίτι. Ο Μπάριλ εκτιμά ότι ο ρόλος της γυναίκας είναι ο ρόλος του ορισθέντος θύματος , ο ρόλος αυτός είναι μη αναστρέψιμος διότι η γυναίκα, που θυματοποιήθηκε σε μια σχέση, μετά από διαζύγιο, προσελκύεται από έναν άνδρα που αργά ή γρήγορα θα αποδειχθεί ότι είναι εξίσου βίαιος τύπος .

Σύμφωνα με τον συγγραφέα μετά από έρευνές διαπιστώθηκε ότι στις περισσότερες περιπτώσεις η γυναίκα είναι το μοναδικό θύμα του άνδρα, ο θύτης κατευθύνει απέναντι στη

γυναίκα όλη του την οργή και όχι απέναντι σε άλλους ανθρώπους. Στο κοινωνικό του κύκλο αναπτύσσει αποδεκτή συμπεριφορά(Manu,2014).

Ο συγγραφέας εκτιμά ότι η γυναίκα παραμένει στο ρόλο του θύματος επίσης επειδή, από την οπτική της σχέσης της δύναμης μεταξύ του ζεύγους, η γυναίκα είναι σωματικά η ασθενέστερη και η διαφορά σε ισχύ είναι ο παράγοντας που εξηγεί τη φύση και την κατεύθυνση της βίας στην οικογένεια. Ο ρόλος αυτός του θύματος είναι ιδιαίτερα δύσκολος για την γυναίκα, είναι δύσκολο να εξαλειφθεί υπό τις συνθήκες όπου η εξάρτηση μεταξύ του θύτη και του θύματος αυξάνεται αναλογικά με την οικονομική και κοινωνική εξάρτηση από τον σύντροφο .

Επιπροσθέτως η γυναίκα που θυματοποιείται συχνά χάνει την εμπιστοσύνη στην ικανότητά της να αντιδρά αποτελεσματικά, να αποσυνδεθεί από τη σχέση θύματος και θύτη ή να προστατευθεί. Πρόκειται για μια μακρά περίοδο που χαρακτηρίζεται από αμφιβολία που τελικά καθορίζει τα θύματα να σπάσουν τον κύκλο της συζυγικής βίας(Manu,2014).

2.3 Οι επιπτώσεις της βίας στην υγεία των γυναικών

Οι γυναίκες θύματα βίας είναι άτομα που έχουν βιώσει τη βία του συντρόφου και την αδιαφορία των συνανθρώπων τους . Ορισμένοι από αυτούς πρέπει να αντιμετωπίσουν την έλλειψη αντίδρασης από τους φίλους, τους γείτονές τους, τους συγγενείς ή τις αρχές . Αυτή η κατάσταση καθορίζει την αυτενέργεια του θύματος και την αναζήτηση λύσης για την πρόληψη των βίαιων περιστατικών.

Το συγκεκριμένο προφίλ γυναίκα-θύμα της ενδοοικογενειακής βίας αντλείται από τα ακόλουθα ψυχοκοινωνικά χαρακτηριστικά:

- Υπάρχει ιστορικό των πράξεων βίας στις οποίες υποβλήθηκε η γυναίκα
- Το θύμα έχει χάσει την αυτοεκτίμησή του: είναι εξαρτημένη και ανεκτική στη βία και δεν έχει την ικανότητα να επιβεβαιωθεί
- Είναι κοινωνικά απομονωμένη , ο σύζυγός καταφέρνει να απομονώσει το θύμα του και να έχει μεγαλύτερη επίδραση σε αυτήν
- Εκδηλώνει αυτοκαταστροφική συμπεριφορά: αυτοκτονία, κατάθλιψη, ναρκωτικά και υπερβολική χρήση οινοπνεύματος
- Είναι παθητική: αισθάνεται υπεύθυνη / ένοχη για όλες τις καταστάσεις όταν ο σύντροφός της χάνει τον έλεγχο
- Έχει χάσει τον έλεγχο σε πολλούς τομείς της ζωής της
- Δεν μπορεί πλέον να εκτιμήσει τον κίνδυνο, δεν έχει μια ακριβή εκτίμηση του κινδύνου, την ελαχιστοποιεί και δεν έχει εμπιστοσύνη(Manu,2014).

Επιπλέον η γυναίκα που μπορεί να μετατραπεί σε θύμα της βίας του συντρόφου της παρουσιάζει μια σημαντική τρωτότητα από την ψυχολογική σκοπιά. Έτσι, το θύμα μπορεί να είναι ένα άτομο με χαμηλή αυτοεκτίμηση, με πρωτόγονους μηχανισμούς άμυνας, φοβίες, προβλήματα ψυχικής υγείας, αποτυχίες, χαμηλή αυτοπεποίθηση, αλλά και μαζοχισμό.

Μετά τις πράξεις βίας, τα θύματα συχνά περνούν από διάφορες φάσεις που εξελίσσονται από την άρνηση της βίας, από ένα αίσθημα αβοήθησείας, από το μίσος και από την κατάθλιψη,

και καταλήγουν αποδεχόμενοι την κατάσταση και, συνεπώς, ξεπερνώντας το πρόβλημα. Πρόκειται για μια μακρύτερη χρονική περίοδο που χαρακτηρίζεται από αμφισημία που καταλήγει με την επίλυση των θυμάτων για να σπάσει ο κύκλος της συζυγικής βίας. Ωστόσο, τα περισσότερα από τα θύματα αντιμετωπίζουν την περαιτέρω θυματοποίηση με άτυπες μεθόδους ελέγχου: αποφεύγουν τον θύτη, αφήνουν προσωρινά το συζυγικό σπίτι, δημιουργούν προσωπικές στρατηγικές με τις οποίες προσπαθούν να ξεχάσουν τις βίαιες εμπειρίες. Ως εκ τούτου, υπάρχει το προφανές γεγονός ότι η προσφυγή τους σε επίσημες μεθόδους πρόληψης, παρέμβασης και ελέγχου - η έκκληση προς την αστυνομία και στους εξειδικευμένους θεσμούς και υπηρεσίες - χρησιμοποιείται μόνο όταν αποτύχει ο άτυπος έλεγχος της βίας. Καταφεύγουν σε αυτές τις ενέργειες όταν η βία που ασκείται πάνω τους εξελίσσεται όλο και πιο σοβαρή (Manu, 2014). Επιπλέον οι γυναίκες θύματα βίας παρουσιάζουν σωματικές συνέπειες μετά τα περιστατικά βίας όπως μώλωπες, σημάδια από κάψιμο στο σώμα, σπασμένα δόντια, γρατζουνιές στο σώμα και το πρόσωπο, χτυπήματα γύρω από τα μάτια, ραϊσμένα κόκκαλα και κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις και μυϊκούς τραυματισμούς (Grisso, Wishner, Schwarz, Weene & Holmes, 1991). Ακόμα μπορεί να παρουσιάσουν χρόνια προβλήματα υγείας όπως, νευρολογικές ασθένειες, καρδιαγγειακά προβλήματα, προβλήματα στο σύστημα αναπαραγωγής και σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα (Campbell. & Lewandowski, 1997).

2.4 Μύθοι για τη βία κατά των γυναικών

Οι πολυπληθείς ερμηνείες για την ενδοοικογενειακή βία ,το ότι τα τελευταία έτη έχει αναγνωριστεί η σοβαρότητα του φαινομένου της βίας και ο πολυδιάστατος χαρακτήρας της βίας οδήγησαν σε σύγχυση σχετικά με τη φύση και τα χαρακτηριστικά της βίας (ΚΕΘΙ, 2007).

- *Δεν κακοποιούν μόνο οι άνδρες αλλά και οι γυναίκες*

Σε έρευνες που διεξάγονται σχετικά με την κακοποίηση, υπάρχει ένα ποσοστό γυναικών που ασκεί βία στο σύντροφο εντούτοις τις περισσότερες φορές οι γυναίκες βρίσκονται σε κατάσταση άμυνας και η χρήση βίας που ασκούν δεν έχει την δυναμική και έκταση ή τις επιπτώσεις που έχει η βία που ασκεί ο άνδρας (πλεονεκτικότερη σωματική διάπλαση και η επιθετικότητα είναι συνυφασμένη με τον ανδρισμό του).

- *Η κατάχρηση αλκοόλ ή άλλων ναρκωτικών ουσιών ευθύνονται για την άσκηση βίας*

Η κατάχρηση ουσιών αποτελεί βασικό δέκτη της επιθετικής συμπεριφοράς του άνδρα αλλά επί της ουσίας δεν αποτελεί αιτία της άσκησης βίας.

- *Όσοι προβαίνουν σε κακοποίηση δεν είναι σε θέση να ελέγξουν τον θυμό τους*

Ένας άνδρας δεν χρειάζεται να επιβάλλει την θέληση του και την κυριαρχία του χτυπώντας ή απειλώντας την σύντροφο του. Μπορεί να πετύχει τον στόχο του αλλάζοντας απλά τον τόνο της φωνής του ή την έκφραση του. Έχει την δύναμη να ελέγχει τις ενέργειες του.

- *Οι κακοποιημένες γυναίκες μεγαλοποιούν τα συμβάντα καταχρηστικής συμπεριφοράς*

Οι συνέπειες της βίας οδηγούν σε δυσλειτουργία της γυναίκας σε διαπροσωπικό, κοινωνικό και επαγγελματικό επίπεδο καθώς και σε ψυχικές διαταραχές.

- *Οι κακοποιημένες γυναίκες προκαλούν την άσκηση βίας*

Η βίαιη συμπεριφορά θα λάβει χώρα ανεξάρτητα από τις πράξεις ή τα λεγόμενα της γυναίκας. Η βίαιη συμπεριφορά δεν δικαιολογείται με κανένα τρόπο.

- *Οι γυναίκες που παραμένουν σε μια σχέση κακοποίησης θεωρούνται μαζοχίστριες*

Οι λόγοι που παραμένουν οι γυναίκες σε μια τέτοια σχέση είναι η οικονομική εξάρτηση από τον σύζυγο/σύντροφο, ο φόβος αντιποίνων και κυρίως η γυναίκα σχηματίζει την ταυτότητα της με την ικανότητα να φτιάχνει σχέσεις με τους άλλους βάζοντας τον εαυτό της σε δεύτερη μοίρα. Αν εγκαταλείψει την σχέση για να σωθεί το θεωρεί εγκατάλειψη του γυναικείου καθήκοντος της και γεμίζει ενοχές. Έτσι παραιτείται από το σχέδιο απόδραση .

- *Η ενδοοικογενειακή βία εμφανίζεται σε οικογένειες με χαμηλό εισόδημα*

Η βία λαμβάνει χώρα σε όλα τα κοινωνικά στρώματα. Η οικονομική επιφάνεια ενός άνδρα δεν είναι αποτρεπτικός παράγοντας για την άσκηση βίας. Αντίθετα ο δράστης συνήθως στη δημόσια σφαίρα παρουσιάζεται ως ένας συμπαθητικός, κοινωνικός, φιλικός και ανοιχτοχέρης στην παρέα αντίθετα στην σύζυγο/σύντροφο συμπεριφέρεται βίαια, εχθρικά, με χαμηλή αυτοπεποίθηση και είναι προσκολλημένος σε κανόνες που η παραβίαση τους οδηγεί στην τιμωρία.

- *Η κακοποίηση αποτελεί οικογενειακή ιδιωτική υπόθεση*

Η κατάχρηση εξουσίας και η στέρηση των βασικών δικαιωμάτων της γυναίκας δεν καθιστούν σε καμία περίπτωση τη βία οικογενειακή υπόθεση αντίθετα αφορά όλο το κοινωνικό σύνολο(ΚΕΘΙ,2007).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

3.1 Αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών

Τα συναισθήματα των γυναικών που δέχονται βία περιλαμβάνουν την απογοήτευση, τον θυμό, την αδυναμία, την απελπισία, το φόβο, τη σύγχυση και τη χαμηλή αυτοεκτίμηση. Πολλές φορές σχηματίζουν την πεποίθηση ότι αξίζουν την κακομεταχείριση και ότι θα είχαν τη δυνατότητα να την αποτρέψουν εάν ήταν οι ίδιες καλύτερες μητέρες, νοικοκυρές και σύζυγοι. Οι ηλικιωμένες γυναίκες που έχουν κακοποιηθεί μπορεί να έχουν βιώσει αυτά τα συναισθήματα για μεγαλύτερες χρονικές περιόδους από ότι οι νεώτερες γυναίκες. Η εξάρτηση και τα συναισθήματα αδυναμίας που προωθούνται στις γυναίκες που παραμένουν σε καταχρηστικές σχέσεις είναι πιθανό να έχουν δημιουργήσει την αίσθηση ότι δεν θα μπορούσαν να φροντίσουν τον εαυτό τους και ότι δεν θα μπορούσαν να είναι ανεξάρτητες ή αυτοδύναμες (Wolkenstein & Sterman,1998).

Η ενδοοικογενειακή βία συμβαίνει συχνά και τα παιδιά των ηλικιωμένων γυναικών που δέχονται βία, μπορεί να έχουν φτάσει στην ενηλικίωση χωρίς να έχει επιλυθεί ποτέ η ενδοοικογενειακή βία των γονιών τους. Τα παιδιά αυτά, όταν κρίνουν τις μητέρες τους σύμφωνα με τα σημερινά πρότυπα, μπορεί να κατηγορήσουν τη μητέρα τους για παραμονή σε αυτή την κακοποιητική σχέση. Στη συγκεκριμένη έρευνα, τα ενήλικα παιδιά του δείγματος των γυναικών μας, εμφάνισαν προσωπικές, ψυχολογικές και σωματικές δυσκολίες όπως οι εθισμοί, οι κακές σχέσεις, οι κακές δεξιότητες εργασίας και η ανικανότητα για οικονομική στήριξη, η κατάχρηση ή διακίνηση ναρκωτικών και, σε ορισμένες περιπτώσεις, άλλες εγκληματικές δραστηριότητες(Wolkenstein & Sterman,1998).

Πολλές γυναίκες του δείγματος της έρευνας, έμεναν με συζύγους που ασκούσαν βία διότι δεν αντιλαμβάνονταν το διαζύγιο ως αποδεκτή λύση στο πρόβλημα που αντιμετώπιζαν. Αρκετές ήταν οι γυναίκες μάλιστα, που επέλεξαν να παντρευτούν δεύτερη φορά και ο νέος σύζυγος εμφάνιζε πληθώρα κοινών χαρακτηριστικών με τον πρώτο σύζυγο που ασκούσε βία. Οι κοινωνικοί κανόνες και οι κοινωνικές νόρμες αποθάρρυναν τις γυναίκες να αποκαλύπτουν τα οικογενειακά τους προβλήματα. Αυτή η μυστικότητα μπορεί να έχει προωθήσει σχέσεις όπου η οικειότητα και η εγγύτητα δεν είναι γνώριμα για τις παραπάνω γυναίκες. Οι περισσότερες από τις γυναίκες στις κλινικές που είχαν υποστεί ενδοοικογενειακή βία, δεν είχαν ισχυρό σύστημα υποστήριξης. Είχαν κάποιες φίλιες με άλλες γυναίκες οι οποίες όμως βασίζονταν στην εξάρτηση, στην αλληλοεπικάλυψη και στη διαφύλαξη των γυναικείων μυστικών τους(Wolkenstein & Sterman,1998).

Όσον αφορά την υγεία των γυναικών που δέχονται βία, παρατηρούνται συχνά τραυματισμοί στο κεφάλι και σπασμένα άκρα. Όταν η βία συνεχίζεται για χρόνια, οι γυναίκες «προσαρμόζονται» σε αυτή τη συμπεριφορά που λαμβάνουν και συχνά θεωρούν ότι η βία που δέχονται τους αξίζει. Πολλές από τις επιζήσαντες που μελετήθηκαν στην έρευνα, είχαν πολλαπλά, χρόνια ιατρικά προβλήματα, όπως ο διαβήτης, η υπέρταση, η παχυσαρκία, το συχνό κρυολόγημα και η γρίπη, καθώς και η κακή και παρατεταμένη επούλωση από νεοαποκτηθείσες ασθένειες, χειρουργικές επεμβάσεις ή τραυματισμούς. Πολλές γυναίκες δεν συμμορφώνονταν με ιατρικά και ψυχιατρικά προγράμματα θεραπείας, κυρίως λόγω της

δυσκολίας πρόσβασης στην ιατρική περίθαλψη και της ανικανότητάς τους να παρέχουν φάρμακα. Πολλά ιατρικά προβλήματα μπορεί να οφείλονται σε μειωμένη λειτουργικότητα του ανοσοποιητικού συστήματος, δεδομένου του γεγονότος που είναι γνωστό για τις επιδράσεις του στρες στο ανοσοποιητικό σύστημα.

Σύμφωνα με τους Wolkenstein & Sterman(1998), η ενδοοικογενειακή βία μπορεί να υπάρξει σε όλες τις κοινωνικές ομάδες, ανεξάρτητα του οικονομικού τους επιπέδου. Ωστόσο, η κακοποίηση των γυναικών είναι πιο συχνή και πιο σοβαρή στις φτωχότερες οικογένειες. Όσο χαμηλότερο είναι το οικονομικό επίπεδο των γυναικών τόσο μεγαλύτερη είναι η πιθανότητα σύναψης και δημιουργίας σχέσεων που βασίζονται στη βία. Ο συνδυασμός του στρες, του χαμηλού εισοδήματος καθώς επίσης και το χαμηλό εκπαιδευτικό επίπεδο των γυναικών, μπορεί να αποτελέσουν καθοριστικό παράγοντα στην μελλοντική εξέλιξη των ίδιων των γυναικών.

Φυσικά, οι παραπάνω περιγραφές των ηλικιωμένων γυναικών που δέχονταν ενδοοικογενειακή βία και οι οποίες αργότερα αντιμετώπισαν προβλήματα υγείας, σχέσεων και ψυχικής υγείας αντανακλούν τα ηλικιωμένα άτομα που αναζητούν υπηρεσίες ψυχικής υγείας σε κοινοτικά κέντρα. Χωρίς αμφιβολία, μερικές από αυτές τις γυναίκες εγκατέλειψαν τους κακοποιητικούς τους συζύγους και δημιούργησαν νέα ζωή. Επιπλέον, η αλληλεπίδραση μεταξύ των μεταβλητών μπορεί να διαφέρει για τις γυναίκες που είναι οικονομικά ανεξάρτητες. Για να ανταποκριθεί κανείς στις ανάγκες αυτού του πληθυσμού, θα πρέπει να γίνουν προσπάθειες για να αντιμετωπιστούν όλες και να εξεταστούν όλες οι πτυχές λειτουργικότητας των γυναικών που δέχονται ενδοοικογενειακή βία. Οι κλινικοί ιατροί μπορούν να χρησιμοποιήσουν μερικές στοχευόμενες στρατηγικές για να αντιμετωπίσουν ζητήματα που σχετίζονται με πρώιμα επαναλαμβανόμενα περιστατικά κακοποίησης(Wolkenstein & Sterman,1998).

Οι κλινικοί γιατροί πρέπει να αρχίσουν να αξιολογούν τη δυνατότητα πρόωρης ενδοοικογενειακής βίας σε όλες τις γυναίκες και ιδιαίτερα στις μεγαλύτερες γυναίκες. Από τις έρευνες και την διεθνή βιβλιογραφία, φαίνεται ότι οι μεγαλύτερες σε ηλικία γυναίκες δεν μπορούν να αποκαλύψουν την κακοποίηση που δέχονται παρά μόνο αφού έχουν δημιουργήσει μια σχέση εμπιστοσύνης με έναν θεραπευτή. Οι κλινικές και οι υπηρεσίες πρέπει να βρουν έναν τρόπο να συμπεριλάβουν τα θεωρητικά πλαίσια που αναφέρονται στην κακοποίηση, σε φόρμες αξιολόγησης πρόσληψης, προστατεύοντας παράλληλα την προστασία της ιδιωτικής ζωής των πολιτών. Οι κλινικοί θα πρέπει να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή στα προειδοποιητικά σημάδια ή στους παράγοντες κινδύνου που διαφαίνονται στις ηλικιωμένες γυναίκες που τελικά αποκαλύπτουν την οικογενειακή βία. Μερικοί από αυτούς τους παράγοντες είναι η κατάχρηση αλκοόλ, η άσκηση βίας των συζύγων στα παιδιά και γενικότερα η υιοθέτηση ενός παθητικού, εξαρτημένου στυλ της γυναίκας από τον σύζυγο(Wolkenstein & Sterman,1998).

Επιπρόσθετα, θα πρέπει να δοθεί μεγάλη προσοχή σε όλες τις πτυχές της ψυχοκοινωνικής λειτουργίας, αναγνωρίζοντας ότι η υγεία, τα οικονομικά, τα συστήματα υποστήριξης και η κατάσταση διαβίωσης πρέπει όλα να συνυπολογιστούν για την αντιμετώπιση και την εξάλειψη περιστατικών βίας.

Οι κλινικοί ιατροί θα πρέπει να παρέχουν ψυχοεκπαίδευση για να βοηθήσουν τους πελάτες να κατανοήσουν τη φύση της βίας, τις φυσικές συνέπειες της ζωής με την ενδοοικογενειακή βία,

τα πρότυπα των συναισθηματικών και γνωστικών αντιδράσεων που ανέπτυξαν και την οικογενειακή δυναμική που συνδέεται με τη βία. Η ψυχοεκπαίδευση σχετικά με τις επιδράσεις του αλκοόλ ή των ναρκωτικών στην οικογενειακή δυναμική θα είναι χρήσιμη για εκείνες τις γυναίκες των οποίων οι εμπειρίες βίας συνδέονται με την κατανάλωση αλκοόλ και άλλες ουσίες. Οι κλινικοί επίσης, θα πρέπει να αξιολογήσουν και να αντιμετωπίσουν προβλήματα που σχετίζονται με θυμό, χρήση ουσιών, πανικό, κατάθλιψη και άγχος. Η ομαδική θεραπεία μπορεί ακόμη να προσφέρει εξομάλυνση των υποχρεώσεων και των προσδοκιών εντός των οποίων έλαβαν χώρα οι γάμοι των μεγαλύτερων γυναικών και μπορεί να προσφέρει την ευκαιρία να οικοδομηθούν σχέσεις που δεν βασίζονται πλέον σε ντροπή και μυστικότητα. Τα βαθιά ριζωμένα εμπόδια στην αυτο-ανάπτυξη και στην ανάπτυξη υγιεινών σχέσεων με άλλους, δικαιολογούν μακροχρόνια ψυχοθεραπεία και είναι πιθανό να μην μπορούν να αντιμετωπιστούν σε βραχυπρόθεσμες επεμβάσεις επίλυσης προβλημάτων(Wolkenstein & Sterman,1998).

Τέλος, οι κλινικοί γιατροί θα πρέπει να είναι υποστηρικτικοί και προσεκτικοί, έχοντας πάντοτε επίγνωση του τρόπου με τον οποίο οι ηλικιωμένες γυναίκες δεν ωφελήθηκαν από την προστασία της κοινωνίας όσον αφορά τη βία που δέχονταν. Όταν εργάζονται με κακοποιημένο πληθυσμό, οι κλινικοί απαιτείται να εξετάζουν τα συναισθήματα των γυναικών σχετικά με τις εμπειρίες τους και να δίνουν προσοχή σε σημάδια εάν αυτές είναι απρόθυμες να αντιμετωπίσουν τις δυσκολίες τους. Μόνο με την ενδελεχή εξέταση των περιστατικών θα υπάρξει η δυνατότητα υπέρβασης των εμποδίων και οι γυναίκες θα αποκτήσουν την ικανότητα να «ξεφύγουν» από μια κακοποιητική σχέση(Wolkenstein & Sterman,1998).

Μια βασική πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι ερευνητές είναι η διεξαγωγή ερευνών που δεν θέτουν τις γυναίκες σε κίνδυνο. Ο ΠΟΥ έχει αναπτύξει συστάσεις για την αντιμετώπιση αυτής της ανησυχίας, οι οποίες υιοθετούνται όλο και περισσότερο ως πρότυπο για την ηθική συμπεριφορά της έρευνας σχετικά με τη βία κατά των γυναικών. Οι κατευθυντήριες οδηγίες περιλαμβάνουν μέτρα όπως η εξασφάλιση πλήρους συνεντεύξεως για την προστασία της ιδιωτικής ζωής, η χρήση προσεκτικά επιλεγμένων και εκπαιδευμένων παρατηρητών, η συνέντευξη σε μία μόνο γυναίκα και η παροχή συναισθηματικής υποστήριξης τόσο στην ίδια όσο και στο προσωπικό του χώρου, οι οποίοι πολύ συχνά απογοητεύονται λόγω των αρνητικών αποτελεσμάτων των ερευνών (Ellsbergpath,2006).

3.2 Πρόληψη

Σύμφωνα με την Ellsbergpath(2006),έκθεση του Παγκόσμιου Οργάνισμού Υγείας (ΠΟΥ) παρέχει 15 συστάσεις για την ενίσχυση των εθνικών δεσμεύσεων και δράσεων για την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένης της προώθησης της πρόληψης για τη βία κατά των γυναικών μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων, την ενίσχυση των υπηρεσιών στο τομέα της υγειονομικής περίθαλψης, τη στήριξη των γυναικών που ζουν με βία και την ευαισθητοποίηση των συστημάτων ποινικής δικαιοσύνης. Οι υπηρεσίες υγειονομικής περίθαλψης μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο σε αυτή την προσπάθεια, αναγνωρίζοντας και παρέχοντας την κατάλληλη υποστήριξη στις γυναίκες που

έχουν δεχθεί βία, καθώς και ευαισθητοποίηση του κοινού γύρω από το θέμα αυτό. Παρόλο που λίγες παρεμβάσεις έχουν αξιολογηθεί αυστηρά, οι πρόσφατες διεθνείς αναθεωρήσεις έχουν βρει πολλά προγράμματα για τις υπηρεσίες σεξουαλικής και αναπαραγωγικής υγείας που αντιμετωπίζουν με επιτυχία τα προβλήματα που σχετίζονται με τη βία. Οι παρεμβάσεις για την πρόληψη της βίας που θέτουν σε κίνδυνο τα πολιτιστικά πρότυπα γύρω από το φύλο και την βία έδειξαν επίσης πολλά υποσχόμενα αποτελέσματα στη Βραζιλία, τη Νότια Αφρική και τη Νικαράγουα . Ορισμένα από αυτά τα προγράμματα έχουν ως στόχο τους άνδρες και τη νεολαία ως βασικό πληθυσμό ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στην πρόληψη της βίας. Οι ερευνητές της δημόσιας υγείας παίζουν ήδη σημαντικό ρόλο στην αποκάλυψη της πραγματικής έκτασης και των συνεπειών της βίας κατά των γυναικών. Ο επόμενος στόχος είναι να βελτιωθεί η ποιότητα της έρευνας παρακολούθησης και αξιολόγησης, προκειμένου να διασφαλιστεί η βέλτιστη χρήση των περιορισμένων πόρων και των προσπαθειών για τη μείωση της βίας(Ellsbergpath,2006).

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να γυρίσουμε στο παρελθόν θα δούμε ότι στην Αμερική από το 1978 έως το 1982 η National Crime Survey απέδειξε ότι όταν μια γυναίκα ήταν θύμα της ενδοοικογενειακής βίας, ο κίνδυνος να γίνει πάλι θύμα ήταν υψηλός(www.unocha.org). Η έρευνα κατά τη διάρκεια αυτής της μελέτης αφορούσε συνεντεύξεις δύο φορές το χρόνο με περίπου 128.000 μέλη ενός εθνικά αντιπροσωπευτικού δείγματος από 60.000 νοικοκυριών. Οι ερωτηθέντες που έλαβαν μέρος στις έρευνες ζήτησαν από τα μέλη του νοικοκυριού να απαντήσουν εάν είχαν εξοικειωθεί με το έγκλημα της βίας κατά τη διάρκεια των 6 μηνών που προηγήθηκαν της συνέντευξης. Αν ναι, οι ερωτηθέντες ζήτησαν πρόσθετα ερωτήματα για να παράσχουν λεπτομέρειες σχετικά με το είδος της βίας , συμπεριλαμβανομένης της σχέσης του θύματος με τον δράστη, το εάν το περιστατικό επρόκειτο να καταγραφεί στην αστυνομία, και τους λόγους για τους οποίους είτε υπέβαλε έκθεση είτε όχι. Η έκθεση επικεντρώνεται στις έγγαμες, διαζευγμένες και χωρισμένες γυναίκες που ήταν θύματα της ενδοοικογενειακής βίας τουλάχιστον κατά τη διάρκεια μιας δωδεκάμηνης χρονικής περιόδου. Κατά τη διάρκεια περιόδου 6 μηνών μετά από περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας, περίπου το 32% των γυναικών θυματοποιήθηκαν και πάλι. Στα μισά από όλα τα περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας κατά των γυναικών που βρέθηκαν στην Εθνική Αστυνομία (48%) δεν αναφέρθηκαν στην αστυνομία. Η απάντηση που δόθηκε από τις γυναίκες ότι δεν ανέφεραν την βίαιη συμπεριφορά του συζύγου την αστυνομία ήταν ότι η γυναίκα ανέφερε ότι το έγκλημα είναι ιδιωτικό ή προσωπικό (49%). Ο φόβος του επαναλαμβανόμενου επεισοδίου βίας του επιτιθέμενου ήταν ο λόγος για το 12% των εγκλημάτων δεν αποκαλύφθηκε ποτέ. Για το 52% των περιστατικών ενδοοικογενειακής βίας που καταγγέλθηκαν , ένας από τους πιο συνηθισμένους λόγους που έκαναν οι γυναίκες την αναφορά του εγκλήματος στην αστυνομία ήταν η πρόληψη μελλοντικών επεισοδίων. Απόδειξη από την Εθνική Αστυνομική Υπηρεσία για το 1978 έως το 1982 έδειξε ότι η αστυνομία φαίνεται να βοηθάει στην αποτροπή των εγκλημάτων ενδοοικογενειακής βίας. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το 41% των έγγαμων γυναικών που υποβλήθηκαν σε επίθεση από τον σύζυγό τους που δεν τηλεφώνησε στην πολιτεία ακολούθησε επίθεση εντός μιας μέσης χρονικής περιόδου 6 μηνών. Για τις γυναίκες που κάλεσαν την πολιτεία, το 15% επαναπροσδιόρισε την συμπεριφορά του . Η κλήση προς την αστυνομία συνδέθηκε έτσι με 62% λιγότερες επακόλουθες επιθέσεις (www.unocha.org,2019).

Είναι σημαντικό να προστεθεί στο θέμα πρόληψης ότι η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, στο ψήφισμά της 1994/45, που εγκρίθηκε στις 4 Μαρτίου 1994, αποφάσισε να διορίσει Ειδικό Εισηγητή για τη βία κατά των γυναικών, συμπεριλαμβανομένων των αιτιών και των συνεπειών της. Στο ίδιο ψήφισμα, η Επιτροπή για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα έχει ως στόχο :

Πρώτον, να αναζητούν και να λαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με τη βία κατά των γυναικών, τις αιτίες και τις συνέπειές της από κυβερνήσεις, ειδικευμένους οργανισμούς, από διακυβερνητικές και μη κυβερνητικές οργανώσεις και γυναικείες οργανώσεις. Δεύτερον, να προτείνει μέτρα, τρόπους και μέσα σε τοπικό, εθνικό και διεθνές επίπεδο για την εξάλειψη κάθε μορφής βίας κατά των γυναικών, των αιτιών και συνεπειών. . Τρίτον, ο Επίτροπος να συνεργάζεται στενά με τα συμβαλλόμενα όργανα του Συμβουλίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, να ενσωματώνουν τακτικά και συστηματικά τα ανθρώπινα δικαιώματα των γυναικών και τη διάσταση του φύλου και το καθεστώς τους. Τέλος, να συνεχίσει να υιοθετεί μια ολοκληρωμένη προσέγγιση για την εξάλειψη της βίας κατά των γυναικών, των αιτιών και των συνεπειών της, συμπεριλαμβανομένων των αιτιών της βίας κατά των γυναικών σε σχέση με την πολιτική, πολιτιστική, οικονομική, πολιτική και κοινωνική σφαίρα(www.ohchr.org,2019).

Είναι αξιοσημείωτο να τονιστεί ότι στη Διοργάνωση για τα δικαιώματα των γυναικών στις 4 Δεκεμβρίου 2018 παρουσιάστηκε η Νέα έκθεση ενημέρωσης για την Προστασία των γυναικών από τη βία μέσω της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών κατά των βασανιστηρίων (CAT). Συμμετείχαν ο Σύνδεσμος Γυναικών παγκοσμίως (WLW), η Οργάνωση κατά των Βασανιστηρίων (OMCT), η Διεθνούς Αμνηστίας (AI) και το Παγκόσμιου Δικαιοσύνης (GJC) μια Θεματική Ενημέρωση για την Επιτροπή των Ηνωμένων Εθνών κατά των Βασανιστηρίων (επιτροπή)(www.ohchr.org,2019).

Οι συμμετέχοντες υπογράμμισαν ότι σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο για τα ανθρώπινα δικαιώματα, μεταξύ άλλων και στο έργο της επιτροπής, είναι γνωστό ότι ο βιασμός και άλλες μορφές σεξουαλικής βίας μπορεί να ισοδυναμούν με βασανιστήρια ή άλλη κακομεταχείριση. Ο βιασμός και άλλες μορφές σεξουαλικής βίας από κρατικούς και μη κρατικούς φορείς επηρεάζουν κυρίως τις γυναίκες και τα κορίτσια. Επιπλέον, τα θύματα αντιμετωπίζουν πολλά εμπόδια στην πρόσβαση στη δικαιοσύνη, όπως δείχνουν οι εμπειρίες στην Ινδία και το Μεξικό: τα στερεότυπα φύλου χρησιμοποιούνται για να δυσφημήσουν τα θύματα. Το πρωτόκολλο της Ιστανμπούλ εφαρμόζεται σπάνια. οι δικηγόροι συχνά δεν είναι παρόντες όταν τα θύματα καταγγέλλουν την κατάχρηση στις αρχές και έλλειψη ειδικών μονάδων ή διαδικασιών ευαίσθητων στο φύλο που θα βοηθούσαν τα θύματα που επιθυμούν να αναφέρουν την κατάχρηση. Ως αποτέλεσμα, υπάρχει πολύ χαμηλό ποσοστό καταδίκης για βιασμό και άλλη σεξουαλική βία(www.ohchr.org,2019).

Οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι ο κίνδυνος βιασμού και ατιμωρησίας για την ανάληψη των καθηκόντων του αυξάνεται σημαντικά: (α) σε περιόδους ένοπλης σύγκρουσης, β) όταν οι γυναίκες στερούνται της ελευθερίας τους · και (γ) όταν μετακινούνται ως πρόσφυγες και μετανάστες(www.omct.org,2019).

Επιπλέον οι συμμετέχοντες συζήτησαν τον ιδιαίτερο κίνδυνο για τις γυναίκες και τα κορίτσια σεξουαλικών μορφών βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακομεταχείρισης από τους άνδρες φυλακισμένους και το προσωπικό των φυλακών. Συμπεριλαμβάνεται ο βιασμός, οι

προσβολές, η ταπείνωση. Ο κίνδυνος σεξουαλικών μορφών βασανιστηρίων ή άλλων μορφών κακομεταχείρισης αυξάνεται κατά τη διάρκεια μετακινήσεων σε αστυνομικά τμήματα, δικαστήρια ή φυλακές, ιδίως όταν οι φυλακισμένοι άνδρες και γυναίκες δεν είναι χωρισμένοι ή όταν το αρσενικό προσωπικό συνοδεύει γυναίκες φυλακισμένους. Ο κίνδυνος σεξουαλικών μορφών βασανιστηρίων είναι επίσης υψηλός κατά τη διάρκεια της προσωρινής κράτησης, όταν η σεξουαλική κακοποίηση μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως μέσο καταναγκασμού και για να εξαγάγει ομολογίες. Άλλες μορφές βασανιστηρίων και άλλων μορφών κακομεταχείρισης που αντιμετωπίζουν οι γυναίκες είναι οι εξής: οι άνδρες φύλακες βλέποντας τους κρατούμενους σε προσωπικές στιγμές όπως ντύσιματος ή ντους, η χρήση δεσμών και χειροπέδων σε έγκυες γυναίκες κατά τη διάρκεια της εργασίας και αμέσως μετά τον τοκετό. Η απομόνωση όταν χρησιμοποιείται ως τιμωρία. Οι σωματικές έρευνες, ιδίως οι διεισδυτικές σωματικές έρευνες, όταν διενεργούνται με περιττό, ταπεινωτικό ή αδιάκριτο τρόπο και τέλος η απουσία κατάλληλης ιατρικής περίθαλψης που δεν λαμβάνει υπόψη τις ειδικές ανάγκες των γυναικών κρατουμένων(www.omct.org,2019).

Παράλληλα οι συμμετέχοντες τόνισαν ότι οι γυναίκες και τα κορίτσια τείνουν να διατρέχουν τον κίνδυνο βίας που βασίζεται στην τιμή γιατί θεωρείτε ότι έφεραν ντροπή στην οικογένειά τους παραβιάζοντας ορισμένους κανόνες για το φύλο, π.χ. όταν έχουν ή ή υποπτεύεται η οικογένεια ότι ασχολούνται με σεξουαλικές σχέσεις εκτός γάμου, να επιλέγουν έναν σύντροφο χωρίς την έγκριση της οικογένειάς τους, να διαφεύγουν από έναν καταναγκασμό ή να συμπεριφέρονται με άλλους τρόπους που θεωρούνται εκτός των κανόνων για το φύλο ή απλώς και μόνο επειδή φήμες διαδόθηκαν. Διαπιστώθηκε ακόμα ότι ο ακρωτηριασμός των γυναικείων γεννητικών οργάνων είναι σκληρός, απάνθρωπος ή εξευτελιστικός και εισάγει διακρίσεις. Υπάρχουν σοβαρές αρνητικές συνέπειες στην υγεία των γυναικών , όπως κινδύνος σοβαρών λοιμώξεων, υψηλότερων κινδύνων αιμορραγίας μετά τον τοκετό και άλλων μαιευτικών επιπλοκών και θανάτου. Επιπλέον προκαλεί έντονο πόνο, σοκ, άγχος και κατάθλιψη. Είναι ένα μέσο για τον έλεγχο της γυναικείας σεξουαλικότητας και μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια της ικανότητας να βιώνει σεξουαλική ευχαρίστηση. Επιπροσθέτως, οι συμμετέχοντες αντιμετώπισαν τη δοκιμασία "Virginity testing". Είναι μια πρακτική που εισάγει διακρίσεις, η οποία δεν έχει επιστημονική βάση και ενισχύει τις στερεότυπες έννοιες της γυναικείας σεξουαλικότητας και της ανισότητας των φύλων. Η εξέταση μπορεί να είναι επώδυνη, ταπεινωτική και τραυματική. Οι συνέπειες της προς τη γυναίκα μπορεί να είναι οι ουλές, η απώλεια της σεξουαλικής αίσθησης, ο πόνος, η ακράτεια και η κατάθλιψη. Εκτός των παραπάνω , παραβιάζει σοβαρά τη σωματική ακεραιότητα, την αξιοπρέπεια και την ιδιωτικότητα των γυναικών και των κοριτσιών και ισοδυναμεί με βασανιστήρια ή σκληρή, απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση(www.omct.org,2019).

Συμπληρωματικά οι συμμετέχοντες στάθηκαν στο γεγονός ότι η άρνηση ασφαλών υπηρεσιών αμβλώσεων μπορεί να οδηγήσει σε βασανιστήρια ή άλλες μορφές κακομεταχείρισης. Κυρίως στις περιπτώσεις που απειλείται η ζωή ή η σωματική ή ψυχική υγεία της εγκύου, σε ορισμένες περιπτώσεις όπως εμβρυϊκής βλάβης ή όταν η εγκυμοσύνη είναι το αποτέλεσμα βιασμό και αιμομιξία. Η καταναγκαστική αποστείρωση συνιστά σοβαρή παραβίαση των δικαιωμάτων της γυναίκας στη σωματική ακεραιότητα, τη σωματική και ψυχική υγεία αλλά και την ισότητα και τη μη διάκριση, την ιδιωτική ζωή και την οικογενειακή ζωή και προκαλεί σοβαρή ταλαιπωρία.

Άλλο το οποίο συζήτησαν ήταν το εμπόριο γυναικών και κοριτσιών(trafficking). Οι γυναίκες και τα κορίτσια υποβάλλονται σε περιορισμό, σοβαρή σωματική και σεξουαλική κακοποίηση, ταπείνωση και απειλές για σκοπούς σεξουαλικής εκμετάλλευσης ή δουλείας. Ακόμα σε καταναγκαστικούς και πρόωρους γάμους , αλλά και υποτέλεια στο σύζυγο, καταναγκαστική εργασία και τέλος σε αφαίρεση οργάνων. Η σωματεμπορία επηρεάζει δυσανάλογα τις γυναίκες, δεν αντιμετωπίζεται πάντοτε σε σχέση με το φύλο. Επίσης τόνισαν ότι η εμπόρια ανθρώπων συχνά αναλύεται σε ποινικό δίκαιο, νόμο μετανάστευσης ή νόμο περί εθνικής ασφάλειας. Σε πολλές περιπτώσεις όμως δεν συνεπάγεται αναγκαστικά υποχρεώσεις πρόληψης, προστασίας και δίωξης τέτοιων πράξεων αλλά ούτε δίνεται κάποια αποζημίωση στα θύματα. Συχνά, τα θύματα της εμπορίας ανθρώπων επανεμφανίζονται και εκ νέου επαναπροωθούνται. Οι έμποροι συχνά παραμένουν ατιμώρητοι, καθώς επωφελούνται από τη συμμετοχή ή την προστασία της κυβέρνησης(www.omct.org,2019).

Τέλος έγινε συζήτηση για την ενδοοικογενειακή βία. Η βία εμφανίζεται στο οικείο περιβάλλον του σπιτιού και της οικογένειας και επηρεάζει τις γυναίκες και τα παιδιά. Η κοινωνική αδιαφορία, η αδράνεια ή η παθητικότητα από την επιβολή του νόμου και τη δικαιοσύνη, η άρνηση , οι νόμοι που οδηγούν σε διακρίσεις και η κουλτούρα της ατιμωρησίας, οδηγούν στη νομιμοποίηση και εξομάλυνση της ενδοοικογενειακής βίας(www.omct.org,2019).

Σύμφωνα με τον Henry Nyiringcho, εμπειρογνώμονας της UN Women Livelihood Expert η άνοδος της βίας σε αρκετές περιοχές του Καμερούν προκάλεσε την άνοδο των ανθρωπιστικών αναγκών. Περίπου 4,3 εκατομμύρια άνθρωποι χρειάζονται βοήθεια έκτακτης ανάγκης, σημειώνοντας αύξηση 30% σε σύγκριση με το 2018. Η βία και ο εκτοπισμός έχουν επηρεάσει τη ζωή των γυναικών και των παιδιών. Η βία λόγω φύλου βρίσκεται σε απότομη αύξηση. Σε ορισμένες περιοχές, το 80% των παιδιών είναι εκτός σχολείου. Οι γυναίκες και τα κορίτσια είναι περισσότερο εκτεθειμένες από ποτέ στους κινδύνους, κακοποίησης, απαγωγής, καταναγκαστικής στρατολόγησης, αυθαίρετης κράτησης, ενδοοικογενειακής βίας και σεξουαλικής και οικονομικής εκμετάλλευσης. Στο Καμερούν, χάρη στη χρηματοδότηση του CERF, πάνω από 200 επιζήσαντες γυναίκες από τη βία λόγω του φύλου τους έλαβαν πέρυσι οικονομική στήριξη που τους επέτρεψαν να ιδρύσουν μικρές επιχειρήσεις και, τέλος, να αποκτήσουν οικονομική ανεξαρτησία. Η οικονομική ενδυνάμωση είναι το κλειδί της διαδικασίας ανάκαμψης. Η έλλειψη οικονομικής ανεξαρτησίας μπορεί να αποτελέσει τεράστιο εμπόδιο για τις γυναίκες στην αποφυγή εξαρτητικών και καταστροφικών σχέσεων. Η πρόσβαση στις οικονομικές ευκαιρίες βοηθά τις γυναίκες να απελευθερωθούν από αυτόν τον κύκλο βίας και εξάρτησης . Όλοι οι επιζώντες GBV λαμβάνουν στήριξη για τη διασφάλιση της οικονομικής ενδυνάμωσης μετά τη λήψη ψυχοκοινωνικής συμβουλευτικής, ιατρικής περίθαλψης και δικαστικών υπηρεσιών όπου χρειάζεται(www.unocha.org, www.un.org,2019).

Ο υφυπουργός ανθρωπιστικής βοήθειας Ursula Mueller αναφέρει συγκεκριμένα :*"Σε επιτόπια επίσκεψη στο Καμερούν, όπου οι γυναίκες και τα κορίτσια συνεχίζουν να βιώνουν σεξουαλική βία και βία με βάση το φύλο, συναντήθηκα με τις γυναίκες και τις οικογένειές τους . Οι ΜΚΟ και οι οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών με ενημέρωσαν για το πώς εργάζονταν για την υποστήριξη αυτών των γυναικών και κοριτσιών. Έχω μεταφέρει αυτές τις ιστορίες μαζί μου σε διάφορα φόρουμ, με τη σταθερή πεποίθηση ότι μπορούν και πρέπει να γίνουν πολύ περισσότερα*

για να καταστήσουμε το ανθρωπιστικό μας έργο πιο περιεκτικό, όχι μόνο στο Καμερούν αλλά και σε χώρες του κόσμου”.

Βασικό μέρος της διαδικασίας ανάκαμψης είναι η ευαισθητοποίηση και η κατανόηση των δικαιωμάτων των γυναικών και η άσκηση αυτών των δικαιωμάτων.

Δύο παραδείγματα περιστατικών βίας είναι τα παρακάτω:

Η Μ.Ν.Τ. μια μητέρα ηλικίας 22 ετών. Εκδιώχθηκε από το σπίτι των γονέων της και αναγκάστηκε να παντρευτεί όταν ήταν μόλις 14. Η Μ.Ν. εγκαταλείφθηκε αργότερα από τον πατέρα του παιδιού της και από τότε υπέστη ψυχολογική και σεξουαλική επίθεση.

Η Μ.Ν. ενημερώθηκε για το έργο των γυναικών και των εταίρων του ΟΗΕ από γειτόνισσα της, η οποία είναι επίσης επιζών της GBV. "Ο κοινωνικός λειτουργός στο κέντρο χειραφέτησης γυναικών παρέπεμψε την περίπτωσή μου στο ιατρικό κέντρο με σκοπό να με συμβουλευθεί", εξήγησε η Μ.Ν. "Δεδομένου ότι ήξερα ήδη πώς να ράβω μου δόθηκε μια ραπτομηχανή για να με βοηθήσει να αρχίσω την επιχείρησή μου. Έχω τώρα ράψει τόσα ρούχα έτσι ώστε οι άνθρωποι να μπορούν να γνωρίζουν ότι είμαι καλή ράφτρα και φέρνουν τα φορέματά τους σε μένα. Το όνειρό μου είναι να κερδίσω χρήματα και να νοικιάσω ένα κατάστημα στην αγορά όπου μπορώ να έχω περισσότερους πελάτες και να κερδίσω περισσότερα χρήματα. Τώρα που γνωρίζω τα δικαιώματά μου, θα ζητήσω την υποστήριξη του κοινωνικού λειτουργού να καλέσει τον πατέρα του πρώτου μου παιδιού που τώρα φοιτά στο δημοτικό σχολείο, ώστε να μπορέσει να μας υποστηρίξει».

Δεύτερο περιστατικό είναι η Mar., 37 ετών, μητέρα 7 παιδιών, δεν γνώριζε τίποτα εκτός την βία και κακοποίηση στο γάμο της. Όταν μιλήσε με έναν κοινωνικό λειτουργό, αισθάνθηκε ενθαρρυμένη ώστε να αναλάβει δράση. «Η παρέμβαση και η παροχή συμβουλών από τον κοινωνικό λειτουργό, και η εξήγηση του νόμου στον σύζυγό μου, βοήθησαν να σταματήσει η βία. Έχει σταματήσει να με κλέβει και να καχρίζει χρήματα από την επιχείρησή μου επειδή φοβάται το νόμο. Είμαι τελικά χαρούμενη. Έχω λάβει υποστήριξη για να ξεκινήσω την παραγωγή φυτικών ελαίων. Θα μπορούσα τελικά να έχω ένα εισόδημα. Ήμουν εκπαιδευμένη για το πώς να διαχειριστώ καλύτερα την επιχείρησή μου και τώρα έχω κέρδη και ελπίζω να επανεπενδύσω τα χρήματα σε άλλα στοιχεία για να μεγαλώσω την επιχείρησή μου».

Τα κονδύλια του Κεντρικού Ταμείου Επείγουσας Ανάκαμψης (CERF) ήταν ζωτικής σημασίας για την εξασφάλιση ότι οι ειδικές ανάγκες των γυναικών και των κοριτσιών, που πλήττονται από κρίσεις, βρίσκονται στο προσκήνιο και στο κέντρο της ανθρωπιστικής αντίδρασης. Το 2018, το CERF συνέβαλε στη διατήρηση της υγείας και της προστασίας των γυναικών και των κοριτσιών που επιβίωσαν από τη βία με βάση το φύλο. Τους παρείχε άμεσα υγειονομική και ψυχοκοινωνική υποστήριξη, παροχής εξοπλισμού και φαρμάκων για ασφαλή παραδόσεις, ειδικές εγκαταστάσεις αποχέτευσης, συνεδρίες ευαισθητοποίησης της κοινής γνώμης σχετικά με το GBV, συστήματα παραπομπών για επιζώντες, παροχή συμβουλών, έκτακτη μαιευτική φροντίδα και πολλά άλλα. Για τις δραστηριότητες που σχετίζονται με το GBV, το CERF υποστήριξε ένα συντονισμένο σύνολο δραστηριοτήτων προτεραιότητας που αποσκοπούν στην πρόληψη και τη διαχείριση των συνεπειών της σεξουαλικής βίας, στη μείωση της μετάδοσης του HIV, στην πρόληψη της υπερβολικής νοσηρότητας και θνησιμότητας της μητέρας και του νεογνού και σχέδιο για ολοκληρωμένες υπηρεσίες(www.unocha.org, www.un.org,2019).

3.3 Συμβουλευτικά κέντρα στην Ελλάδα

Η Γενική Γραμματεία Ισότητας του Υπουργείου Εσωτερικών που πρόσφατα μετονομάστηκε σε Γενική Γραμματεία Οικογενειακής Πολιτικής και Ισότητας των φύλων και πλέον εποπτεύεται από το Υπουργείο Εργασίας, είναι αρμόδια για την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών. Οι δομές που εντάσσονται στην υλοποίηση των Ολοκληρωμένων Σχεδίων Δράσης προς όφελος των γυναικών είναι τα συμβουλευτικά κέντρα κατά της βίας, οι ξενώνες φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών και η τηλεφωνική γραμμή SOS 15900(www.womensos.gr,2018).

Στόχος των παραπάνω δομών είναι η αντιμετώπιση και η πρόληψη του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών και των πολλαπλών διακρίσεων. Η παροχή συμβουλευτικής στήριξης σε γυναίκες που έχουν υποστεί κάθε μορφή κακοποίησης .Σκοπός της λειτουργίας των συμβουλευτικών είναι :

- Η δυνατότητα της πρόσβασης οποιασδήποτε γυναίκας ,ανώνυμα, που χρειάζεται την υποστήριξη για την αντιμετώπιση των περιστατικών βίας που έχει δεχθεί.
- Οτιδήποτε θέλει να συζητήσει η γυναίκα και έχει σχέση με την έμφυλη βία ή τις πολλαπλές διακρίσεις
- Η πρόληψη των φαινομένων βίας μέσα από τη διάδοση των αποτελεσμάτων της παροχής στήριξης των συμβουλευτικών κέντρων
- Η δωρεάν υπηρεσίες προς τις γυναίκες για θέματα πληροφόρησης ,ψυχολογικής, νομικής και εργασιακής στήριξης για να αντιμετωπίσουν τη βίαιη συμπεριφορά από οποιοδήποτε μέλος της οικογένειας ή τον σύντροφο ή τον εργοδότη.
- Η διεξαγωγή δράσεων πρόληψης ,δικτύωσης κα ευαισθητοποίησης για την προβολή του ζητήματος της έμφυλης βίας όλων των μορφών .
- Η στήριξη και η εισφορά των Συμβουλευτικών Κέντρων στην ενθάρρυνση των γυναικών να μιλήσουν για την έμφυλη βία με σκοπό τα θύματα να αποκτήσουν φωνή.

Οι υπηρεσίες που παρέχουν τα Συμβουλευτικά κέντρα αφορούν την ενημέρωση και εξειδικευμένη πληροφόρηση σε θέματα της ισότητας των φύλων και την αντιμετώπιση της έμφυλης βίας. Ακόμα προσφέρουν υπηρεσίες κοινωνικής, νομικής, ψυχολογικής κα εργασιακής στήριξης στις γυναίκες θύματα βίας. Επιπλέον υπηρεσίες παραπομπής σε ξενώνες, νοσοκομεία, αστυνομικές και εισαγγελικές αρχές και σε φορείς προώθησης της απασχόλησης. Επιπροσθέτως δωρεάν νομική στήριξη στις γυναίκες μέσα από τη συνεργασία με δικηγορικούς συλλόγους.

Τέλος σημαντική είναι η δράση των Συμβουλευτικών κέντρων και αφορά την πρόληψη και αντιμετώπιση του φαινομένου της βίας μέσω διασύνδεσης, δικτύωσης και συνεργασίας με διάφορους τοπικούς φορείς. Επίσης σημαντική είναι και η ευαισθητοποίηση και ενημέρωση της τοπικής κοινωνίας με σκοπό την πληροφόρηση

για την σοβαρότητα και συχνότητα του φαινομένου της βίας προς τις γυναίκες αλλά και την μηδενική ανοχή στη βία(www.womensos.gr,2018).

3.4 Ο ρόλος των αστυνομικών αρχών στην Ελλάδα

Σύμφωνα με τον οδηγό συμβουλευτικής κατά την βία των γυναικών το Συμβούλιο της Ευρώπης έχει δηλώσει ,το 2002 , ότι η ενδοοικογενειακή βία αποτελεί βασική αιτία αναπηρίας για γυναίκες από 16 έως 44 ετών. Τα ποσοστά της ενδοοικογενειακής βίας στην Ελλάδα είναι αρκετά ψηλά. Στην Ελλάδα αναγνωρίστηκε η ενδοοικογενειακή βία ως σοβαρό κοινωνικό πρόβλημα με την ψήφιση του νόμου 3500/2006. Το 2005 η Ελληνική Αστυνομία τύπωσε τον οδηγό για τη αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας. Σύμφωνα με το άρθρο 17 του ν3500/2006 η ποινική δίωξη για τα εγκλήματα των άρθρων 6 (ενδοοικογενειακή σωματική βία) και 7(ενδοοικογενειακή παράνομη βία και απειλή) ασκείται αυτεπάγγελτα(www.womensos.gr,2018).

Σύμφωνα με την Σούλη(2010), πολλά θύματα βίας έχουν απευθυνθεί στην αστυνομία για να καταθέσουν μήνυση κατά του συντρόφου και οι Αστυνομικοί αποθαρρύνουν τις γυναίκες λέγοντας τους να επιστρέψουν στο σπίτι με τον σύζυγο ή τον σύντροφο για να μην χαλάσουν την οικογένεια τους. Πιστεύουν ότι δεν πρέπει να διαλύεται μια οικογένεια ή πιστεύουν ότι η βία δεν είναι έγκλημα ουσιώδες και δεν χρήζει την σοβαρότητα όπως άλλα εγκλήματα. Ακόμα μπορεί λόγω του φόρτου εργασίας ή λόγω ελλείπων αποδεικτικών στοιχείων να απογοητεύουν τις γυναίκες και εκείνες να επιστρέφουν στο σύντροφο και εκ νέου να δέχονται βία από τον σύντροφο. Επιπλέον οι περισσότερες γυναίκες δεν γνωρίζουν τα δικαιώματά τους και πολλές φορές δεν ενημερώνεται από τα αστυνομικά όργανα ,δεν καταθέτουν μήνυση αρκούνται στο να καταγραφεί το περιστατικό βίας μόνο.

Σύμφωνα με το εγχειρίδιο που εκδόθηκε το 2005 από την αστυνομία ο αστυνομικός οφείλει να προστατεύει το θύμα βίας, να σέβεται την αυτοδιάθεση και επιλογή της γυναίκας και αν αντιμετωπίζει το πρόβλημα ακολουθώντας το αντίστοιχο νομικό πλαίσιο. Επιπροσθέτως οφείλει να είναι σοβαρός, υπομονετικός, ευαίσθητος και αμερόληπτος ,εχέμυθος αι αντικειμενικός απέναντι στη γυναίκα θύμα βίας.

ΜΕΡΟΣ Β' : ΕΡΕΥΝΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4'

ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

4.1 Σκοπός της έρευνας

Η παρούσα μελέτη αποσκοπεί να διερευνήσει την στάση των γυναικών που δέχονται βία. Ποιος ο ρόλος της οικονομικής κρίσης και της ανεργίας στις αποφάσεις που παίρνουν για τη ζωή τους και εάν ο νόμος διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στις αποφάσεις των γυναικών να φύγουν από τη κακοποιητική σχέση μέσα από το πρίσμα και τις εμπειρίες των επαγγελματιών που εργάζονται στα συμβουλευτικά κέντρα κατά της βίας των γυναικών.

Για το σκοπό αυτό υιοθετεί την ποιοτική μεθοδολογία και ειδικότερα τη θεματική ανάλυση που δίνει την δυνατότητα διερεύνησης των αντιλήψεων και εμπειριών των συμμετεχόντων όπως αυτές νοηματοδοτούνται από τους ίδιους στα πλαίσια της έρευνας(Ισαρη, Μαλικιώζη-Λοΐζου,2018).

4.2 Είδος και μέθοδοι της έρευνας

Οι ποιοτικές μέθοδοι στοχεύουν στην αποκάλυψη σχέσεων ή συσχετίσεων ανάμεσα σε κοινωνικά υποκείμενα και κοινωνικές ομάδες, στην περιγραφή, ανάλυση και κατανόηση κοινωνικών διαδικασιών, στη διατύπωση ή αναδιατύπωση υποθέσεων και θεωρητικών θέσεων για το κοινωνικό γίνεσθαι και τη διακρίβωση κοινωνικών σχέσεων, θέσεων και ρόλων. Η ποιοτική έρευνα στοχεύει στην περιγραφή, ανάλυση, ερμηνεία και κατανόηση κοινωνικών φαινομένων, καταστάσεων και ομάδων απαντώντας κυρίως στα ερωτήματα «πώς» και «γιατί» (Ιωσηφίδης, 2001).

Στη συγκεκριμένη έρευνα χρησιμοποιήθηκε η μέθοδος της θεματικής ανάλυσης. Είναι μια μέθοδος που αναλύει ,περιγράφει, αναφέρει και παρουσιάζει τα επαναλαμβανόμενα μοτίβα (θέματα) που προκύπτουν από τα ερευνητικά δεδομένα(Braun, Clarke,2006).

Η ανάλυση των δεδομένων που συγκεντρώνονται μέσα από διαδικασία κατηγοριο-ποίησης επιτρέπει τη μετατροπή του λεκτικού περιεχομένου των συνεντεύξεων σε συνοπτικά ευρήματα, τα οποία ο ερευνητής τα συνδέει, δίνει νόημα, κατανοεί, περιγράφει, συμπεραίνει και τέλος ερμηνεύει με βάση τις συγκεκριμένες παραδοχές και τον ερευνητικό του σχεδιασμό(Braun, Clarke,2006).

Σύμφωνα με τους Braun and Clarke η σαφήνεια γύρω από τη διαδικασία και την πρακτική της μεθόδου είναι ζωτικής σημασίας. Επίσης Οι Rubin και Rubin υποστηρίζουν ότι η ανάλυση είναι συναρπαστική γιατί "ανακαλύπτετε θέματα και έννοιες ενσωματωμένες σε όλες τις συνεντεύξεις σας".

4.3 Πληθυσμός και δείγμα, τρόπος δειγματοληψίας

Στην παρούσα έρευνα συμμετείχαν συνολικά 9 επαγγελματίες που εργάζονται στα συμβουλευτικά κέντρα κατά της βίας των γυναικών. (2 κοινωνικοί λειτουργοί, 2 νομικοί σύμβουλοι, 4 ψυχολόγοι, 1 κοινωνιολόγος) των οποίων η εμπειρία κυμαινόταν από 4 έως 10 έτη. Το δείγμα επιλέχθηκε σύμφωνα με τη σκόπιμη δειγματοληψία, δηλαδή ο ερευνητής σκόπιμα επέλεξε το δείγμα και όχι τυχαία, γιατί το συγκεκριμένο δείγμα έχει τη γνώση, τα χαρακτηριστικά και τη θέληση να δώσει πιο ολοκληρωμένες και σε βάθος απαντήσεις στα ερευνητικά ερωτήματα. Έτσι, το δείγμα επιλέγεται όχι με αντικειμενικές και τυχαίες τεχνικές, αλλά με βάση την υποκειμενική γνώση του ερευνητή για τα χαρακτηριστικά του δείγματος (Ματζούκας, 2007). Συγκεκριμένα, επιλέχθηκε το επιστημονικό προσωπικό των συμβουλευτικών κέντρων που είχαν τουλάχιστον 4 έτη εμπειρία στο συγκεκριμένο πλαίσιο, εργάζονταν ως σύμβουλοι με τις γυναίκες που έχουν υποστεί βία από σύζυγο ή σύντροφο. Τα συμβουλευτικά κέντρα κατά της βίας των γυναικών λειτουργούν με χρηματοδοτούμενο πρόγραμμα ΕΣΠΑ 2014-2020, υπάγονται στη ΓΓΙΦ (Γενική Γραμματεία Ισότητας των Φύλων) υπό την εποπτεία μέχρι πρότινος του Υπουργείου Εσωτερικών. Τα 2 συμβουλευτικά κέντρα ήταν τα 2 Συμβουλευτικά κέντρα στην Αθήνα και το τρίτο το συμβουλευτικό κέντρο του δήμου Κερατσινίου-Δραπετσώνας.

4.4 Τόπος-χρόνος

Η συγκεκριμένη έρευνα έγινε στα γραφεία των ειδικών επαγγελματιών στα συμβουλευτικά κέντρα, ώρες που δεν πραγματοποιούσαν ατομικά ραντεβού με συμβουλευόμενες των κέντρων. Δηλαδή στα δύο συμβουλευτικά κέντρα στο κέντρο της Αθήνας και στο συμβουλευτικό κέντρο στο δήμο Κερατσινίου-Δραπετσώνας. Ο χρόνος που απαιτήθηκε για να ολοκληρωθούν οι συνεντεύξεις διήρκεσε από αρχές Αυγούστου 2019 έως αρχές Οκτώβριου 2019. Προηγήθηκε τηλεφωνική επικοινωνία με τους συμμετέχοντες ώστε να ενημερωθούν για το σκοπό και τη διαδικασία της συνέντευξης.

4.5 Κριτήρια εισαγωγής και αποκλεισμού δεδομένων

Στη συγκεκριμένη εργασία χρησιμοποιήθηκαν όλα τα στοιχεία που συγκεντρώθηκαν από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση αλλά και από τις συνεντεύξεις των ειδικών επιστημόνων που εργάζονται στις προαναφερθείσες δομές κατά της βίας των γυναικών.

4.6 Εργαλεία της έρευνας

Η συλλογή των ερευνητικών δεδομένων έγινε με τη χρήση της ποιοτικής έρευνας. Το εργαλείο που χρησιμοποιήθηκε για την παρούσα έρευνα ήταν η ατομική, ημιδομημένη ανοιχτού τύπου συνέντευξη. Για την ανάλυση των δεδομένων έγινε κωδικοποίηση στις παρακάτω θεματικές ενότητες:

- Η συμβολή της οικονομικής κρίσης σε σχέση με τη βία
- Ποια η αντιμετώπιση των ίδιων των θυμάτων
- Ποια είναι η υποστήριξη από το οικογενειακό περιβάλλον
- Ποιος ο ρόλος της αστυνομίας στα περιστατικά βίας
- Ποια η δράση των συμβουλευτικών κέντρων κατά της βίας των γυναικών

Η διεξαγωγή της έρευνας με το παραπάνω εργαλείο χρησιμοποιείται συνήθως από νέους φοιτητές ή ερευνητές στη ψυχολογική και κοινωνική έρευνα και στόχος είναι να έχουν ένα οδηγό για τα θέματα που κρίνουν ότι είναι σημαντικό να καλύψουν (Ισαρη, Πούρκος, 2015).

Οι συνεντεύξεις καταγράφηκαν με καταγραφικό συνεντεύξεων και στη συνέχεια τα ψηφιακά αρχεία των συνεντεύξεων απομαγνητοφωνήθηκαν από όπου προέκυψε και η ανάλυση δεδομένων.

4.7 Ζητήματα ηθικής και δεοντολογίας

Στη σύγχρονη κοινωνική και ψυχολογική έρευνα η δεοντολογία έχει αναδειχθεί ως ζήτημα θεμελιώδης σημασίας και δίνεται προσοχή στην τήρηση των αρχών που απορρέουν από αυτή. Σημαντικό ζήτημα δεοντολογίας στη ποιοτική έρευνα είναι η σχέση του ερευνητή με τους εμπλεκόμενους ερωτώμενους. Είναι σημαντική η ελεύθερη και συναινετική συμμετοχή των συμμετεχόντων στην ερευνητική διαδικασία μετά από την πληροφόρηση για την διατήρηση της ανωνυμίας τους, τη δημοσίευση και αξιοποίηση των ερευνητικών αποτελεσμάτων (Ισαρη, Πούρκος, 2015).

Η σχέση που αναπτύσσεται μεταξύ ερευνητή και συμμετεχόντων είναι άμεση αλλά και ισότιμη. Η ερευνητική διαδικασία είναι διερευνητική και έχει ως στόχο την ανάδειξη της νοηματοδότησης και της βιωματικής εμπειρίας των συμμετεχόντων (Ισαρη, Πούρκος, 2015). Τέλος σύμφωνα με τους Howitt (2010) και Traianou (2014) η διασφάλιση της ανωνυμίας και η προστασία της ταυτότητας αλλά και ακεραιότητας των συμμετεχόντων είναι σημαντική (Ισαρη, Πούρκος, 2015).

Επιπλέον ο ερευνητής οφείλει να ενημερώσει τους συμμετέχοντες προφορικά και γραπτά σχετικά με τον λόγο που διενεργεί η έρευνα, που αποσκοπεί και τις διαδικασίες που θα ακολουθήσουν. Επομένως στη παραπάνω έρευνα υπήρξε σεβασμός στο πρωτόκολλο. Ενημερώθηκε για την παραπάνω έρευνα το ΚΕΘΙ και η Γραμματεία Ισότητας των φύλλων ώστε να δοθεί η σχετική άδεια για τη συμμετοχή των επαγγελματιών στην ερευνητική διαδικασία. Ζητήθηκε η γραπτή άδεια από τους συμμετέχοντες ώστε να παρατεθούν αυτούσια τα λόγια των συνομιλούντων στην ανάλυση των δεδομένων.

4.8 Περιορισμοί της έρευνας

Προδήλωσ η συγκεκριμένη εργασία δεν εξαντλεί το συγκεκριμένο θέμα .Δεν είναι δυνατό να πραγματοποιηθούν παραπάνω συνεντεύξεις ώστε να διευρύνουν τα θέματα που άπτονται και σχετίζονται με τη βία κατά των γυναικών και να παράσχουν παραπάνω στοιχεία στην εν λόγω έρευνα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5'

5.1 Ερευνητικά ευρήματα

Από την ανάλυση των συνεντεύξεων προέκυψαν οι κάτωθι βασικές θεματικές κατηγορίες.

Η οικονομική κρίση και ποια η συμβολή της στα περιστατικά βίας κατά των γυναικών.

Στα συμβουλευτικά κέντρα με τα οποία συνεργάστηκα για τη διεξαγωγή των συνεντεύξεων οι επαγγελματίες εξέφρασαν την άποψη ότι η οικονομική κρίση έχει συμβάλει όχι στην αύξηση των περιστατικών βίας αλλά στην επίδραση της. Οι απαντήσεις των συμβούλων ήταν κοινές. Συγκεκριμένα στο ΣΚ Αθήνας ανέφεραν ότι «*Σαν οικονομική κρίση δεν έχει συμβάλει. Αλλά πολλοί άντρες έχουν χάσει τη δουλειά τους, είναι πιο πολλές ώρες στο σπίτι και αυτό έφερε την τριβή ανάμεσα στα ζευγάρια. Οπότε και οι άντρες αναπτύσσουν άγχος επειδή δεν μπορούν να συμβάλουν οικονομικά στα έξοδα του σπιτιού, ξεσπούν στη γυναίκα και υπάρχει βία μεταξύ τους*». Ακόμα άλλη σύμβουλος του Σκ Αθήνας ανέφερε «*Μπορεί να υπήρχε μια σχέση κακοποίησης που η οικονομική ανέχεια όξινε τη κατάσταση. Δηλαδή η ανεργία του συζύγου που πάντα είναι ευαιρέσθητος, το γεγονός ότι είναι στο σπίτι από το πρωί, βλέπει τηλεόραση και πίνει και είναι στο διαδίκτυο οξύνει ακόμα περισσότερο και ξεσπά κορυφώνεται σε σωματικά επεισόδια βίας*». Αντίστοιχη απάντηση είχα και από άλλη σύμβουλο του Σκ Αθήνας «*Η βία προϋπήρχε αλλά αν θέλεις τώρα υπάρχει μεγαλύτερη ένταση στη βία. όταν υπάρχουν οικονομικά προβλήματα οι σύζυγοι γίνονται οξύθυμοι και θεωρούν λογικό να ασκήσουν σωματική βία. Τώρα με το θέμα της ανεργίας άλλες γυναίκες φεύγουν από τη σχέση άλλες όχι*».

Επιπλέον επειδή η οικονομική κρίση έχει οδηγήσει σε αύξηση της ανεργίας του γυναικείου φύλου, ένα μεγάλο ποσοστό γυναικών που δεν εργάζεται δυσκολεύεται να φύγει από την βίαη σχέση διότι εξαρτάται οικονομικά από τον βίαιο σύντροφο ή δεν έχει την οικονομική δυνατότητα να καλύψει βασικές ανάγκες μετά την φυγή της από την οικογενειακή εστία κυρίως όταν υπάρχουν και παιδιά . Στο Σκ Αθήνας ανέφεραν ότι «*Αυτές που εργάζονται μπορώ να πω είναι οι τυχερές γυναίκες διότι έχουν μια παραπάνω δυνατότητα να αντιμετωπίσουν τη βία πολύ πιο άμεσα σε σχέση με αυτές που δεν εργάζονται. Μπορεί πιο εύκολα να πάρει την απόφαση να απομακρυνθεί από τον σύζυγο .Μπορεί να βρει ένα σπίτι να ζήσει με τα παιδιά της ενώ μια γυναίκα άνεργη το σκέφτεται πολλές φορές να κάνει το βήμα διότι έχει να αντιμετωπίσει και το οικονομικό πρόβλημα*». Άλλη σύμβουλος ανέφερε « *Η κρίση επηρεάζει την απόφαση της γυναίκας να φύγει αν είναι άνεργη ή δεν φτάνουν τα χρήματα*

ώστε να ζήσει όπως θέλει. Ο άντρας ο βίαιος την έχει εγκλωβίσει έτσι τη γυναίκα οικονομικά ώστε να μην μπορεί να φύγει από αυτόν. Της ασκεί οικονομικό έλεγχο και εξαρτάται οικονομικά από εκείνον απόλυτα. Άλλη σύμβουλος ανέφερε «Ναι. Αυτές που αντιμετωπίζουν οικονομικό πρόβλημα το σκέφτονται γιατί πρέπει να μείνουν μόνες τους, να νοικιάσουν σπίτι, έχουν έξοδα με τα παιδιά. Αν κάνουν ασφαλιστικά και μετοίκηση θα πρέπει να τα πληρώνουν όλα μόνες τους είναι δύσκολο για αυτές. Εγκλωβίζονται αν εξαρτάσαι από τον σύζυγο». Η σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου πρόσθεσε «Εκτός από την οικονομική της ανεξαρτησία για την ταυτότητα της, τον ρόλο της, την ενδυνάμωση της, την ενίσχυση της μια γυναίκα η δουλειά είναι πάρα πολύ σημαντική, είναι ένας από τους βασικούς λόγους. Έχω προσέξει ότι περιστατικά που δουλεύονται μαζί και εργασιακά και ψυχολογικά πάνε καλά. Όλο αυτό τις κινητοποιεί περισσότερο. Διότι δουλεύουν σε δύο επίπεδα για την ψυχολογική την ενδυνάμωση. Σαφώς είναι ένα ζητούμενο μια γυναίκα να είναι οικονομικά ανεξάρτητη».

Επιπροσθέτως άλλη σύμβουλος ανέφερε ότι λόγω των δικτύσεων των συμβουλευτικών κέντρων και της διαφήμισης που έχει γίνει και η περίοδος της έναρξης των συμβουλευτικών και της διαφήμισης τους συμβαδίζει με την οικονομική κρίση πολλοί το έχουν συνδυάσει με την οικονομική κρίση αλλά δεν ισχύει. Στο Σκ Αθήνας ανέφερε η σύμβουλος «Η οικονομική κρίση δεν έφερε τη βία. Προϋπήρχε η βία. Απλά τώρα η γυναίκα μιλά. Για αυτό το έχουν συνδυάσει με τη κρίση. Η βία είναι θέμα βιωμάτων, προσωπικότητας. Μπορεί αν ασκήσει βία ένας που έχει πτυχία, χρήματα. Δεν έχει να κάνει με αυτό».

Βεβαίως η οικονομική κρίση και η ανεργία μπορεί να θεωρούνται και αμφιβόλου ως παράγοντες για την αύξηση περιστατικών βίας διότι όπως εξέφρασαν οι σύμβουλοι «Περίπου το 50% των γυναικών που επισκέπτεται το κέντρο εργάζονται. Πάραυτα παραμένουν στη σχέση και υφίστανται τον κύκλο της βίας». Συμπληρωματικά σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου πρόσθεσε ότι «Δεν θεωρώ ότι η οικονομική κρίση οφείλεται για την αύξηση των περιστατικών βίας. Για αυτό που είμαι σίγουρη είναι για την αύξηση της επικινδυνότητας. Όταν υπάρχουν πολλαπλοί παράγοντες, φτώχεια, ανέχεια, ανεργία, ναρκωτικά, βία αυτό που θα συμβεί είναι η επικινδυνότητα σε περιστατικό βίας. Θεωρώ ότι ένας άνθρωπος που επιλέγει να φερθεί με βίαιο τρόπο δεν φταίει ο εξωτερικός παράγοντας. Διότι βλέπουμε και περιστατικά με βία που δεν υπάρχει δυσκολία του τύπου δηλαδή χωρίς οικονομική δυσκολία. Πάραυτα υπάρχει βία. Η βία έχει να κάνει με βαθύτερα και εσωτερικά πράγματα από ότι μια εξωτερική συνθήκη».

Άλλοι σύμβουλοι ανέφεραν ότι η οικονομική κρίση έχει παίξει τον ρόλο της στη βία. Συγκεκριμένα σύμβουλος από το Σκ Αθήνας ανέφερε «Δεν ξέρω αν μπορούμε να το μετρήσουμε διότι εμείς εδώ βλέπουμε ανάλογα με τους εργαζόμενους που υπάρχουν εδώ .Σίγουρα υπάρχει διάχυτο το λόγω της κρίσης υπάρχει ένας έξτρα λόγος ώστε να γίνονται καυγάδες. Οι οποίοι μπορούν να κλιμακωθούν και να γίνουν κάτι ποιο μεγάλο από ότι πριν. Πάντα θα υπήρχε ένας λόγος αλλά με την κρίση που είναι ένας παράγοντας που στρεσάρει περισσότερο κυρίως αν θέλει να φύγει η γυναίκα και να βρει εργασία ή πως τα βγάζει εις πέρας το οικογενειακό υποστηρικτικό περιβάλλον και αν μπορεί να βοηθήσει τη γυναίκα είναι ένας παράγοντας που στρεσάρει περισσότερο και να δημιουργηθεί συμβάν». Επίσης άλλη σύμβουλος πρόσθεσε «Σίγουρα η οικονομική κρίση έχει παίξει το ρολό ότι πολλά ζευγάρια δεν έχουν χωρίσει και εκεί δημιουργούνται περισσότερα επεισόδια βίας εντάσεων .Συν ότι πολλές γυναίκες ενδεχομένως σε καλύτερη οικονομική συγκυρία θα έφευγαν πιο εύκολα από τη βίαιη σχέση».

Ποια η αντιμετώπιση των ίδιων των θυμάτων

Όπως αναφέραμε και στο θεωρητικό μέρος της εργασίας η βία είναι ανεκτή από τις γυναίκες. Όσο περισσότερο παραμένουν στη σχέση με τον σύντροφο ή σύζυγο τόσο αυξάνονται τα βίαια επεισόδια. Η γυναίκα προσαρμόζεται στη βία και εν τέλει την αποδέχεται σαν τρόπο ζωής. Η σύμβουλος από το Σκ Αθήνας ανέφερε «Από την εμπειρία μου εδώ οι περισσότερες είναι γυναίκες που είναι χρόνια στη σχέση και φτάνουν εδώ διότι δεν αντέχουν άλλο πια ή έχουν ανάγκη να μιλήσουν κάπου. Μπορεί να μην θέλουν να χωρίζουν αλλά θέλουν να μιλήσουν» και «Έχω δει πολλές γυναίκες που λένε ότι αγαπάνε τον δράστη. Παρόλο που τις χτυπάνε και είναι στο παραπέντε να χωρίσουν ή έχουν ήδη φύγει ,κλαίνε και θέλουν να γυρίσουν πίσω στο σύζυγο ,πιστεύοντας ότι θα τον αλλάξουν. Λέγοντας αν μου πει να είμαστε μαζί εγώ θα τον αλλάξω και δεν θα με χτυπήσει ξανά». Επίσης σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε «Μπορεί να ζει στην επαρχία οπότε το θεωρεί φυσιολογικό. Παράλληλα μπορεί ο κύκλος της βίας δηλαδή εκεί που ο σύζυγος είναι βίαιος να υπάρξει μια περίοδος νημεμίας, οπότε εκεί η γυναίκα πιστεύει ότι τελείωσε ,ότι θα είναι καλά. Αυτό όμως τις μπερδεύει, οι ίδιες αισθάνονται πολλές φορές ενοχή ,ότι εκείνες φταίνε, οπότε είναι σημαντικό στα ραντεβού να δουλεύεται το κομμάτι της ενοχής ,της ντροπής». Επιπλέον σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου πρόσθεσε «Υπάρχουν γυναίκες που δεν έχουν αναγνωρίσει τη βία. Ειδικά την ψυχολογική βία .Δηλαδή όταν κάνουμε τις πρώτες συνεδρίες και μιλάνε για όλο αυτό που βιώνουν δεν το ονοματίζουν. όταν υπάρχει πολύ έντονη σωματική βία η ψυχολογική και συναισθηματική βία

είναι σαν να μπαίνει για εκείνες σε δεύτερη μοίρα .Είναι τόσο κομμάτι της ζωής τους. Πολλές φορές δεν αναγνωρίζουν την επικινδυνότητα. Δηλαδή αφηγούνται περιστατικά έντονης σωματικής βίας χωρίς οι ίδιες να νιώθουν αυτό το συναίσθημα του φόβου και αυτό έχει να κάνει πάρα πολύ ότι έχουν μάθει να ζούνε μέσα σε αυτό». Επόμενη σύμβουλος από το Σκ Αθήνας ανέφερε «Υπάρχουν πάρα πολλοί παράγοντες και εξωτερικοί και εσωτερικοί. Όπως ο οικονομικός παράγοντας, δηλαδή η δυσκολία της γυναίκας να έχει τα δικά της χρήματα, το δικό της σπίτι. Αλλά σίγουρα μπορούμε να πούμε ότι διαμορφώνεται ένα είδος σχέσης που μπορεί πολύ εύκολα να εγκλωβίσει τη γυναίκα .Είναι μια σχέση πάρα πολύ απαιτητική ζητά πολλά από τη γυναίκα ,πρέπει να εγκαταλείψει τα όνειρα της, τις φιλοδοξίες της, απομονώνει πάρα πολύ τη γυναίκα ,από την οικογένεια της, είναι πάρα πού απαιτητικός ο σύντροφος. Η γυναίκα βρίσκεται σύντομα σε μια κατάσταση να δορυφορεί γύρω από τη προσωπικότητα ενός νάρκισσου. Η γυναίκα νιώθει μια τρομερή μοναξιά ,θεωρεί τον εαυτό της ανεπιθύμητο, γίνεται πλύση εγκεφάλου από το σύζυγο με συνεχής περιφρονήσεις ,μια εικόνα εαυτού όπου το έξω θα είναι ακόμα πιο περιφρονητικό απέναντι της και ο μόνος όπου μπορεί να συνυπάρξει είναι ο σύζυγος». Επίσης ένας σημαντικός παράγοντας που οι γυναίκες αδυνατούν να αντιμετωπίσουν το σύζυγο είναι η χαμηλή αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση που έχουν με αποτέλεσμα να φοβούνται και να μην φεύγουν ποτέ από τη σχέση .Σημαντικός παράγοντας που παραμένει η γυναίκα στη σχέση είναι η ανεργία. Σύμβουλος από το Σκ Αθήνας τόνισε «Όταν έρχονται σε εμάς γυναίκες με κακοποίηση κυρίως χρόνια κακοποίηση το να μπορέσει να οργανώσει τη ζωή της ξανά και να μπει ξανά στην επαγγελματική ζωή δεν είναι απλά φτιάχνω ένα βιογραφικό ,προετοιμάζομαι και πάω στη συνέντευξη ,θα αποτύχει είναι βέβαιο ότι θα αποτύχει γιατί δεν πιστεύει στον εαυτό της ,θεωρεί ότι δεν θα τα καταφέρει και αδυνατεί να βάλει τα πράγματα σε μια σειρά. που σημαίνει ότι πρέπει πρώτα να πιάσει το κομμάτι της ψυχολογικής στήριξης και μετά να βάλει τα πράγματα σε μια πορεία αν χρειάζεται και αν δεν μπορεί να το βρει η ίδια όπως να τη στείλεις σε ένα σεμινάριο αλλά οι γυναίκες που βλέπουμε εδώ χρειάζονται ένα χρόνο προετοιμασίας ώστε να σταθούν στα πόδια τους χωρίς να πάρουν μια απόρριψη ή αποτυχία διότι δεν είναι εύκολο για αυτές». Επίσης σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου ανέφερε «Εκτός από την οικονομική της ανεξαρτησία για την ταυτότητα της ,τον ρόλο της ,την ενδυνάμωση της ,την ενίσχυση της μια γυναίκα η δουλειά είναι πάρα πολύ σημαντική ,είναι ένας από τους βασικούς λόγους .Έχω προσέξει ότι περιστατικά που δουλεύονται μαζί και εργασιακά και ψυχολογικά πάνε καλά . Όλο αυτό τις κινητοποιεί περισσότερο. Διότι δουλεύουν σε δύο επίπεδα για την ψυχολογική την ενδυνάμωση. Σαφώς είναι ένα ζητούμενο μια γυναίκα να είναι οικονομικά ανεξάρτητη» Επιπροσθέτως σύμβουλος

από το Σκ Αθήνας τόνισε «Αυτό που γνωρίζω εγώ είναι ότι όταν μια γυναίκα είναι άνεργη αν η βία δεν έχει επεκταθεί στα παιδιά προσπαθεί αν υπομείνει τη βία που δέχεται από το σύζυγο και μπορεί να ενδόμυχα να σκέπτεται ότι την επόμενη φορά που θα γίνει μεγάλη φασαρία θα φύγω οριστικά. Αλλά πάραυτα δεν κάνουν κάτι να βρουν εργασία διότι οι κυρίες που έρχονται εδώ έχουν χρόνια ανεργία ή δεν έχουν εργαστεί ποτέ ή έχουν αναλάβει την ανατροφή των παιδιών οπότε δεν έχουν μπει σε εργασιακό περιβάλλον και αυτό τους φοβίζει ως βήμα .Οπότε κάνουν υπομονή να μεγαλώσουν τα παιδιά τους». Τέλος οι γυναίκες που δέχονται βία λόγω των χρόνιων περιστατικών και της καθημερινά ψυχολογικής και σωματικής βίας που δέχονται παρουσιάζουν συμπτωματολογία διαταραχών και πολλές φορές σωματοποιείται ο φόβος και η αγωνία για την επόμενη μέρα .Σύμβουλος από το Σκ Αθήνας ανέφερε «Επίσης είναι σημαντικό να προσθέσω ότι η κακοποίηση πηγαινει παρέα με την κατάθλιψη. Είναι λογικό εν μέρη γιατί όταν περνάς την κακοποίηση και κανείς δεν σε πιστεύει ,χάνεις την αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση σου , η γυναίκα σταματά να μιλά για αυτό διότι αυτός παρουσιάζεται στους άλλους το καλύτερο παιδί ,τον αγαπούν όλοι, έτσι είναι το προφίλ των δραστήων . Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει ότι η κακοποίηση συμβαίνει πίσω από κλειστές πόρτες το βράδυ που δεν υπάρχουν μάρτυρες, αυτή φοβάται ότι κανείς δεν θα τη πιστεύει ,πιστεύει ότι κανείς άλλος δεν θα την αγαπήσει ,υπάρχουν και καλές στιγμές , συμβαίνει με κύκλους και εκεί χάνεται το πράγμα. Παρατηρείτε επίσης από την παγκόσμια βιβλιογραφία ότι οι γυναίκες έχουν ψυχοσωματικά συμπτώματα ,το ουροποιητικό σύστημα υποφέρει από ουρολοιμώξεις, καρκίνο ,στεναχώρια αυτά φέρνουν». Επόμενη σύμβουλος ανέφερε «Πολλές γυναίκες αναφέρουν καταθλιπτική συμπτωματολογία. Ως αποτέλεσμα μιας κακοποίησης μακροχρόνιας βίας. Αυτό που μπορεί να προκαλέσει η βία είναι καταθλιπτικά επεισόδια, ψυχοσωματικές δυσκολίες και άλλες ασθένειες. και άλλες. Μια γυναίκα δεν βγαίνει ανεπηρέαστη από τη βία. Ακόμα και τα πολλαπλά τραύματα δεν είναι ψυχιατρική νόσος αλλά το σώμα βρίσκεται σε άλλη σύνδεση με τη ψυχή οπότε θα δημιουργηθούν δυσκολίες σωματικές στη γυναίκα που υφίσταται βία. Τώρα αν προϋπάρχει η θα υπάρξει να ι μπορεί και να υπάρξει. Ειδικά η κατάθλιψη, η απόσυρση η απομόνωση τα αυτοάνοσα νοσήματα». Επιπροσθέτως σύμβουλος από το Σκ Αθήνας τόνισε «Έχουμε πολλές κρίσεις πανικού, έχουμε γυναίκες με διάφορες φοβίες, και αυτά απαλύνονται κατά την διάρκεια των συναντήσεων εδώ, μειώνετε το στρες. Ακόμα μου έχουν τύχει περιστατικά που ήταν μη διαγνωσμένες ψυχικά ασταθής». Τέλος σύμβουλος από το Σκ Αθήνας ανέφερε «Η αύξηση του τραύματος και μιλάμε εδώ για ένα χρόνιο τραύμα ,το να ζεις παρατεταμένα σε μια σχέση τόσο τοξική επιδρά στο συναίσθημα, στο πως λειτουργεί το συναίσθημα ,σε μετατραυματικά συμπτώματα, κατάθλιψη, κρίσεις πανικού, πολύ έντονο άγχος

και δεν πρέπει να ξεχάσουμε ότι και οι ίδιοι τραυματισμοί μπορούν να προκαλέσουν νευρολογικά προβλήματα ή για να αντιμετωπίσει μια κατάσταση ξεφεύγει στο αλκοόλ ή προβλήματα διατροφής ,βουλιμία».

Ποια είναι η υποστήριξη των οικογενειών των θυμάτων βίας

Στην ενότητα αυτή οι σύμβουλοι εξέφρασαν τη σημαντικότητα της υποστήριξης της οικογένειας της γυναίκας θύμα βίας στις αποφάσεις που παίρνει για την ίδια της τη ζωή και πόσο επηρεάζεται από τη στάση που κρατά η οικογένεια της στη βία που δέχεται από τον σύντροφο. Κατά πόσο επηρεάζεται η γυναίκα από την κρίση του οικογενειακού περιβάλλοντος μας δίνουν κοινές απαντήσεις οι περισσότεροι σύμβουλοι. Από το Σκ Κερατσινίου σύμβουλος ανέφερε *«Δυστυχώς θα πω ότι πάρα πάρα πολύ συχνά οι γυναίκες δεν έχουν στήριξη είτε από την οικογένεια τους είτε από το φιλικό περιβάλλον .Εγώ θα πω ότι μεταφέροντας κάποια λόγια γυναικών πολύ συχνά ακούνε από την οικογένεια τους μην χαλάσεις την οικογένεια σου, μην αφήσεις το σπίτι σου, σκέψου τα παιδιά σου . Όλοι αυτοί οι αποτρεπτικοί παράγοντες φυσικά και ξαναστέλνουν τη γυναίκα πίσω στη βία και δυστυχώς εγώ ακόμα το συναντώ αυτό. Και ολόκληρη η κοινωνία λειτουργεί έτσι . Δυστυχώς είναι η εξαίρεση να υπάρχει υποστηρικτικό περιβάλλον. Συνήθως οι γυναίκες που έχουν πολύ καλές σχέσεις με τους γονείς υποστηρίζονται αλλά πάντα τίθενται και πρακτικά ζητήματα»*. Επίσης άλλη σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε *«Αυτές που έχουν στήριξη από τη οικογένεια ,πατάνε πολύ σταθερά και έχουν καλή εξέλιξη. άλλες γυναίκες είναι μόνες τους ,μπορεί να έχουν έρθει από επαρχιακή πόλη ,οι γονείς αλλού, τα αδέρφια αλλού ,για αυτές είναι πιο δύσκολο»*. Επίσης άλλη σύμβουλος τόνισε το εξής *«Εκεί που υπάρχει είναι πάρα πολύ καθοριστικό ώστε να κάνει η γυναίκα ένα βήμα αποσύνδεσης από την κακοποιητική σχέση και αυτό που βλέπουμε είναι ότι οι γυναίκες που φεύγουν από το σύζυγο επιστρέφουν στην οικογένεια τους»*. Ακόμα σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε *«Νομίζω είναι μισό μισό το ποσοστό. Υπάρχουν γυναίκες που τις υποστηρίζουν και τις ελαφρύνει αυτό, όμως υπάρχουν και γυναίκες, μάλιστα πολλές ,ελληνίδες που τους λένε οι γονείς όχι μη χωρίσεις ,τι θα πει ο κόσμος ,το ακούμε συνέχεια αυτό ή άντρας σου είναι ,κάνε υπομονή ,μείνε κοντά στα παιδιά σου»*.

Ένα άλλο θέμα που προέκυψε είναι πόσο επηρεασμένη είναι η οικογένεια από τα κοινωνικά πρότυπα και την προκατάληψη που επικρατεί στη κοινωνία για τον ρόλο της γυναίκας μέσα στην οικογένεια. Σύμφωνα με σύμβουλο από το ΣΚ Αθήνας οι οικογένειες των γυναικών θυμάτων βίας συνήθως αναφέρουν *« Είναι σημαντικό να τονίσω ότι σε πολλές γυναίκες οι*

γονείς τους επηρεάζουν αρνητικά. Δηλαδή τους λένε τι του έκανες του άντρα σου, δεν πρέπει να φύγεις, να υπομένεις, πρέπει να παραμείνεις στη σχέση, δεν δεχόμαστε εμείς το διαζύγιο. Συνήθως σε μεγαλύτερες γυναίκες που και οι γονείς είναι παραδοσιακοί. Αυτό τις επηρεάζει και παραμένουν στη σχέση. Επίσης γυναίκες που δεν έχουν υποστήριξη από την οικογένεια, δεν υπάρχει οικογένεια, παραμένουν στη σχέση, δυσκολεύονται να φύγουν γιατί σκέφτονται τα παιδιά που θα τα αφήνουν;». Επόμενη σύμβουλος πρόσθεσε «Με έχει απασχολήσει πολύ αυτό διότι πίστευα ότι η οικογένεια θα ήταν εκεί για τη γυναίκα αλλά τα περισσότερα περιστατικά που έχω δεν είναι εκεί η οικογένεια, λένε εσύ τον διάλεξες, κάμε υπομονή, δεν μπορείς να χωρίσεις, που θα πάς; Δεν έχεις δουλειά, έχεις παιδιά πως θα ανταπεξέλθεις, δεν πληρώνει διατροφή, δεν φταίμε εμείς για αυτό». Σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου πρόσθεσε «Από τη πλευρά του συζύγου τις περισσότερες φορές τάσσονται υπέρ το γιου ή του ανιψιού, υπάρχει ένας πόλεμος ενάντια στη γυναίκα. Προσπαθούν να την αποτρέψουν αν δει τα δικαιώματά της, να αναζητήσει βοήθεια. Να κάνει ενδεχομένως κάποιες ενέργειες. Θέλουν αν είναι υπό τον έλεγχο». Επίσης σύμβουλος από το Σκ Αθήνας ανέφερε «Σπάνια. Αυτές που έρχονται εδώ σπάνια. Δεν είναι αυτονόητο οι γονείς και τα αδέρφια να είναι κοντά στα θύματα. Λένε συνήθως εσύ τον επέλεξες, δεν διαλύουμε το σπίτι μας έτσι απλά, είναι το καλύτερο παιδί δεν ξέρω τι του έκανες ότι δεν με ενδιαφέρει. Έτσι αντιμετωπίζουν τις γυναίκες με προκατάληψη». Επόμενη σύμβουλος πρόσθεσε «Τα πεθερικά ήταν στο δίπλα σπίτι και άκουγαν κραυγές, φωνές, τον πόνο τα χτυπήματα της γυναίκας. Δεν είχαν επέμβει ποτέ».

Επιπροσθέτως είναι σημαντικό να τονιστεί ότι οι περισσότερες γυναίκες δεν μιλούν καθόλου για τη βίαιη σχέση, την κρατούν κρυφή με αποτέλεσμα η οικογένεια τους να μην γνωρίζει τι συμβαίνει στην νέα της οικογένεια. Σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου ανέφερε «Εγώ διερευνώ αν υπάρχει υποστηρικτικό περιβάλλον για τη γυναίκα. Παρά πολύ συχνά ακούς γυναίκες ότι δεν έχουν μιλήσει ποτέ σε κανέναν. Όταν κλείσουν οι πόρτες ακούγεται συχνά ότι είναι η καλύτερη οικογένεια, ο σύζυγος πολύ καλός με όλους. Και η γυναίκα καλύπτεται σε όλο αυτό προστατεύοντας ουσιαστικά τον σύντροφο της, δεν μιλά, το προστατεύει όλο αυτό το καλύπτει, φοβάται, μπορεί να μην έχει επαρκή υποστήριξη για πάρα πολλούς λόγους». Σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου πρόσθεσε «Αντιμετωπίζουμε συχνά περιπτώσεις σωματικής βίας κυρίως από αλβανικής καταγωγής θύτες που εκεί παρά πολύ έντονη και έτσι σοκαριστική η βία και η αντιμετώπιση τύπου τέτοιο έλεγχο ώστε να μην μπορεί η γυναίκα να κοιτάξει έξω από το παράθυρο να είναι σκυμμένη να μην την αφήνει να μιλά με τους γονείς της». Σύμβουλος από το Σκ Αθήνας ανέφερε «Κανείς δεν μπορεί να καταλάβει ότι η

κακοποίηση συμβαίνει πίσω από κλειστές πόρτες το βράδυ που δεν υπάρχουν μάρτυρες, αυτή φοβάται ότι κανείς δεν θα τη πιστεύει ,πιστεύει ότι κανείς άλλος δεν θα την αγαπήσει».

Τέλος πολλές φορές η πατρική οικογένεια της γυναίκας θύμα βίας συμβάλλει ώστε η γυναίκα να επιλέξει σύντροφο που έχει το ίδιο προφίλ με το πατρικό της πρότυπο και ενώ δεχόταν ή ήταν παρατηρητής βίαιων περιστατικών στη πατρική της οικογένεια να συνεχίζει να βιώνει βία και στη δική της οικογένεια ή από τον σύντροφο της. Όπως ανέφερε σύμβουλος από το Σκ Αθήνας *«Μπορεί να είναι βίωμα από τα παιδικά της χρόνια, να έβλεπε τους γονείς της ή ίδια να δεχόταν ,οπότε της είναι κάτι οικείο».* Επόμενη σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε *«. Επίσης είναι συχνό να βλέπουμε γυναίκες όπου ήταν σε δυσλειτουργικές οικογένειες. Δηλαδή έχουν μεγαλώσει με ένα τρόπο που δεν ήταν ξεκάθαρα τα όρια. Μπορεί να υπάρχει κακοποιητική κατάσταση εκεί και θέλουν οι γυναίκες να φύγουν και επομένως ο άνθρωπος που βρέθηκε στο δρόμο της και είναι χαρακτηριστικό των βίαιων συντρόφων το εξής δηλώνουν ότι σε αγαπώ μέχρι θανάτου ,θα κάνω τα πάντα για σένα. Έχουν μια υπερβολή που το αντιλαμβάνονται ως ενδιαφέρον».* Σύμβουλος από το Σκ Αθήνας ανέφερε *«Για κάποιες από αυτές αυτό είναι και το οικείο ,δηλαδή μεγάλωσαν σε οικογένειες όπου ο πατέρας συμπεριφερόταν όπως ο σύζυγος. Οπότε οι ίδιες θεωρούν ότι έτσι είναι οι σχέσεις , οι γάμοι».*

Ποιος ο ρόλος της αστυνομίας απέναντι στα βίαια περιστατικά

Η δικτύωση των Συμβουλευτικών κέντρων με άλλους φορείς-πλαίσια είναι σημαντική για την καλύτερη λειτουργία, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση για το θέμα της βίας κατά των γυναικών. Η επικοινωνία με τα αστυνομικά τμήματα γίνεται τακτικά με στόχο την ενημέρωση των αστυνομικών που εργάζονται στα εκάστοτε αστυνομικά τμήματα για τη νομοθεσία και τον χειρισμό των περιστατικών βίας. Σύμφωνα με τους επαγγελματίες που εργάζονται στα Συμβουλευτικά κέντρα η αντιμετώπιση των περιστατικών βίας είναι μη ικανοποιητική στα πλαίσια της πάταξης του φαινομένου της βίας κατά των γυναικών. Στις περισσότερες περιπτώσεις οι αστυνομικοί δεν δίνουν την ανάλογη βαρύτητα στα περιστατικά βίας όπως σε άλλες υποθέσεις ή λειτουργούν με προκατάληψη απέναντι στη γυναίκα αποθαρρύνοντας την να προβεί σε οποιαδήποτε ενέργεια με σκοπό την τιμωρία του δράστη. Οι περισσότεροι σύμβουλοι στα Σκ Αθήνας και Κερατσινίου απάντησαν ότι *«Γιατί και να απευθυνθούν ματαιώνονται πολλές φορές. Πολλές φορές οι αστυνόμοι απευθύνονται στις γυναίκες και λένε έλα μωρέ επέστρεψε σπίτι σου ή μια σφαλιάρα ήταν και τι έγινε. Τι του έκανες*

και σε χτύπησε ; Αυτό ενοχοποιεί τη γυναίκα. Οι αστυνομικοί έχουν προκατάληψη. Σπάνια θα βρεθεί ένας αστυνομικός να κάνει σωστά τη δουλειά του όπως την εννοούμε εμείς εδώ. Λέει η γυναίκα την προστασία του κράτους περιμένω αν δεν την έχω και αυτή κάθομαι και σπίτι μου και περιμένω. Οι γυναίκες αισθάνονται ματαιωμένες. Άρα πως θα κάνει μια κίνηση αν δεν την πιστεύουν στην αστυνομία που πηγαίνει». Σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου ανέφερε «Σε σχέση με τις γυναίκες τώρα υπάρχουν και παράπονα από τις γυναίκες. Και δυσάρεστες εμπειρίες. Λένε ότι δεν έχουν βοηθηθεί ,τις έχουν αποτρέψει από το να κάνουν μήνυση ,τις έχουν πει επέστρεψε σπίτι και όλα θα λυθούν είτε το για το κομμάτι της καταγγελίας αν έχουν πάει και έχουν αναφέρει περιστατικό ενδοοικογενειακής βίας ζητούνε οι αστυνομικοί να υποβάλλει η γυναίκα μήνυση να κινηθεί αυτεπάγγελτα να ενημερωθεί ο εισαγγελέας να ξεκινήσει ποινική δίωξη. Τις περισσότερες φορές αν κληθεί η αστυνομία στο σπίτι και αντιληφθεί ότι συμβαίνει περιστατικό κινείται αυτεπάγγελτα η διαδικασία αλλά όταν πηγαίνουν οι γυναίκες στα αστυνομικά τμήματα για να μάθουν τι θα επακολουθήσει δεν είναι σίγουρες. λένε δεν θέλω να του κάνω κακό .Και γενικότερη εικόνα είναι συχνά ότι το δεν μας βοήθησαν στη αστυνομία το ακούμε συχνά». Σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε «Η αστυνομία τώρα πολλές φορές λέει είστε ζευγάρι, κοίτα να τα βρεις μαζί του ,είναι δύσκολες οι εποχές, δεν θα κάνουν τη μήνυση οι γυναίκες. Ο λόγος που φέρονται έτσι είναι ότι υπάρχει αρκετή γραφειοκρατική δουλειά και λένε θα κάνει μήνυση η γυναίκα θα την αποσύρει μετά ,αυτό δεν ισχύει δεν μπορεί πλέον και δεν μπαίνουνε σε διαδικασίες Είχα γυναίκα που ήρθε εδώ ,είχε πάει στην αστυνομία ,την είχαν διώξει της είπαν ότι δεν μπορείς να κάνεις κάτι και ήρθε έξαλλη εδώ της είπαμε μπορείς να κάνεις, μιλήσαμε με τον αστυνομικό και είπε θα το πάρει είπε πίσω, του εξηγούμε ότι δεν μπορεί να πάρει τη μήνυση πίσω. Εκτός αυτού τις φοβίζουν κάπως ,όπως τώρα που θα πας ,δεν μπορείς να πας στο σπίτι ,ενώ κανονικά πάει αυτεπάγγελτα πρέπει να πάνε να τον πάρουν» .Επίσης σύμβουλος αναφέρθηκε στην εκπαίδευση που πρέπει να περνούν οι αστυνομικοί για την αντιμετώπιση των περιστατικών βίας. Ανέφερε σύμβουλος από το Σκ Αθήνας «Από την άλλη έρχονται εδώ γυναίκες που αμέσως μετά το περιστατικό δεν είναι σε καλή κατάσταση ψυχικά ,σε ένταση, τραυματισμένη ,δεν είναι εύκολα διαχωρίσιμες τέτοιες καταστάσεις ,αν δεν ξέρεις τι να τις κάνεις αυτόματα είναι να κάνεις πως δεν το βλέπεις, λίγο να το κουκουλώσεις. Η γνώμη μου είναι ότι οι αστυνομικοί χρειάζονται ψυχοεκπαίδευση για να μειωθεί η άγνοια και ο φόβος τους σε αυτά τα θέματα. Εξαρτάται από το αστυνομικό τμήμα που θα πάνε». Επίσης σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε «Βέβαια έχουμε και καταγραφές που τους λένε ακόμα για το παράβολο ότι πρέπει να πληρωθεί ή τους λένε δεν έγινε και τίποτα, γύρνα σπίτι τους, τις αποτρέπουν να φύγουν από το σύζυγο διότι δεν θέλουν να

κάνουν τη δουλειά τους ή δεν γνωρίζουν το κομμάτι της ενδοοικογενειακής βίας». Τέλος σύμβουλος του Σκ Αθήνας ανέφερε «Στα περισσότερα αστυνομικά τμήματα οι αστυνομικοί προσπαθούν αν κατευνάσουν τα πνεύματα λέγοντας ένα καβγαδάκι ήταν επέστρεψε στον άντρα σου ,έχεις τα παιδιά τι θα γίνουν να φύγεις να πας που; δεν υπάρχει κάποια δομή για εσένα όποτε επέστρεψε. Δεν ακολουθούν τη τυπική διαδικασία προσπαθούν επανενώσεων το ζευγάρι».

Βέβαια είναι σημαντικό να τονιστεί ότι υπάρχουν και αστυνομικοί που γνωρίζουν και τη νομοθεσία για τη βία αλλά και είναι ευαισθητοποιημένοι προς τις γυναίκες θύματα βίας. Όπως ανέφερε σύμβουλος από το Σκ Αθήνας « Κάποια από αυτά τις ενημερώνουν για τις δομές τις δικές μας , ενημερώνου για το κομμάτι της ενδοοικογενειακής βίας, μια τελευταία περίπτωση που έχω ένας αστυνομικός στήριξε τη γυναίκα και εκείνη μου είπε ότι αυτό τη βοήθησε ώστε να προχωρήσει παραπάνω νομικά». Ακόμα άλλη σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε «Οι αστυνόμοι τους ενημερώνουν για τη διαδικασία ότι πρέπει να πάνε στο αστυνομικό τμήμα αντιδρούν ,δεν πηγαίνουν και αυτό κυρίως συμβαίνει σε βία μεταξύ γονιού με παιδί ,εκεί πάρα πολύ δύσκολα θα πάνε». Ακόμα σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε «Η πρώτη τους αυτόματη αντίδραση των γυναικών είναι να στραφούν στο αστυνομικό τμήμα. Η πρώτη φορά είναι κρίσιμη. Έχει τύχει και σε μένα να πάρει εδώ ο αστυνομικός για τη γυναίκα και έχει ενδιαφερθεί να τη φροντίσει, να την ενημερώσει ,αυτό σημαίνει ότι τη δεύτερη φορά θα πάνε πάλι στο αστυνομικό τμήμα. Εκεί μπορεί να κάνουν μήνυση διότι την πρώτη δυσκολεύονται». Σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου σε δικτύωση με αστυνομικό τμήμα πρόσθεσε «Κάποιοι είναι ευαισθητοποιημένοι κάποιοι όχι τόσο. Είναι δεκτικοί να μας ακούσουν αν κάνουμε συζήτηση να τους ενημερώσουμε για τις υπηρεσίες που παρέχουμε».

Πολλές γυναίκες έχουν άγνοια ,δεν γνωρίζουν τα δικαιώματα τους με αποτέλεσμα να επισκέπτονται τα αστυνομικά τμήματα και να επιστρέφουν στο σπίτι χωρίς να έχουν προχωρήσει σε καταγγελία ή μήνυση κατά του συντρόφου. Σύμφωνα με σύμβουλο του Σκ Αθήνας «Τώρα στις περιπτώσεις που η γυναίκα αποφασίζει να προχωρήσει θα κάνει την μήνυση αυτό που φοβάται όμως και να τον πάνε αυτόφωρο στη καλύτερη περίπτωση εκείνος θα επιστρέψει σπίτι σε 2 μέρες». Σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου ανέφερε «Το βασικό για μένα είναι η γυναίκα να περάσει από το συμβουλευτικό για να ενημερωθεί τι σημαίνει. Διότι ένας άνθρωπος που τον αφορούν άμεσα αυτές οι ενέργειες, πρόκειται για την ασφάλεια της και την σωματικής τους ακεραιότητας και της ίδιας και των παιδιών της πρέπει να ξέρει πολύ καλά τι σημαίνει μήνυση για να είναι έτοιμη .Να αποφύγουμε να ταλαντευτεί να προβληματιστεί λόγω άγνοιας. Είναι απαραίτητο για αυτό υπάρχει διασύνδεση με τα αστυνομικά τμήματα διότι

πηγαίνουν εκεί προβληματισμένες χαμένες πολλές φορές πάνε εκεί και δεν λένε τίποτα. Πολλές φορές μας έχουν πει αστυνομικοί ότι κάθονται έξω από το αστυνομικό τμήμα δεν λένε τίποτα, προσπαθούν εκεί να τις προσεγγίσουν δεν μιλάνε μπαίνουν μέσα λένε κάτι αλλά από την άλλη λένε δεν θέλω να του κάνω κακό, υπάρχει άγνοια, τι επίπτωση θα έχει αυτό, αν είναι ενημερωμένη ουσιαστικά να εξομαλύνουν τη κατάσταση». Τέλος σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου πρόσθεσε «Στην πλειονότητα των περιπτώσεων όχι. Διότι φοβούνται. Αν απευθυνθούν εκεί θα υπάρξουν συνέπειες. Ότι δεν είναι έτοιμες, Δηλαδή μπορεί να πάει στην αστυνομία και μετά να επιστρέψει στο σπίτι. Θεωρώ ότι η βία έχει πάρα πολλές προσπάθειες πριν απευθυνθούν στις κατάλληλες αρχές. Υπήρξε περιστατικό όπου η γυναίκα δεχόταν άσχημη σωματική βία και όταν πήγαινε η αστυνομία στο σπίτι η ίδια το αρνιόταν».

Ποια η δράση και οι προτάσεις από τους συμβούλους που εργάζονται στα συμβουλευτικά κέντρα κατά της βίας των γυναικών

Οι υπηρεσίες των συμβουλευτικών κέντρων έχουν ως στόχο την ενημέρωση πληροφόρηση σε θέματα ισότητας των φύλων και την αντιμετώπιση της βίας κατά των γυναικών. Οι υπηρεσίες είναι η συμβουλευτική, ψυχολογική, νομική και εργασιακή στήριξη των γυναικών. Επίσης η δικτύωση και ευαισθητοποίηση φορέων συνεργασίας με σκοπό την αντιμετώπιση και πρόληψη της βίας. Οι σύμβουλοι αναφέρθηκαν στις δράσεις των συμβουλευτικών κέντρων που εργάζονται. Η σύμβουλος από το Σκ Αθήνας «Στόχος όλων των συμβουλευτικών είναι η εξωστρέφεια. Είναι σημαντική η δικτύωση με άλλους φορείς διότι δημιουργώντας ένα δίκτυο έξω είναι προστατευτικό για τη γυναίκα και υποστηρίζονται καλύτερα. Υπάρχει μεγάλη προσπάθεια για όλο αυτό. Δεν μπορώ να πω ότι λειτουργεί πάντα. Πρέπει ξανά και ξανά». Επίσης ανέφερε η ίδια σύμβουλος «Παλιότερα το συμβουλευτικό απευθυνόταν σε θύματα βίας. Τώρα έχει ανοίξει, Δηλαδή απευθύνεται σε γυναίκες αμεα, άνεργες, μονογονεϊκές. Νιώθω ότι κάθε γυναίκα είναι πολύ ξεχωριστή. Δηλαδή εξατομικευμένα η κάθε ιστορία είναι αρκετά διαφορετική». Επίσης άλλη σύμβουλος πρόσθεσε «Επίσης δικτυωνόμαστε με τα αστυνομικά τμήματα ώστε να ενημερώνουν τις γυναίκες που να απευθύνονται, γιατί η αστυνομία πολλές φορές είναι το πρώτο πρόσωπο που απευθύνονται οι γυναίκες και με κέντρα ψυχικής υγείας γιατί μπορεί οι γυναίκες να χρειάζονται ψυχιατρική παρακολούθηση». Ακόμα πρόσθεσε «Ευαισθητοποίηση σε διάφορους φορείς, ενημέρωση για τη λειτουργία των συμβουλευτικών, ενημέρωση στα αστυνομικά τμήματα, και στα σχολεία τα 2 τελευταία έτη σε τμήματα με βιωματικά και δράσεις στα πλαίσια της θεματικής βδομάδας κυρίως την άνοιξη».

από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε «Στα σχολεία κάνουμε ομιλίες, έχουμε διαμορφώσει ένα συγκεκριμένο υλικό για τη βία ,βιωματικό, που αφορά τη βία στις σχέσεις των εφήβων. με σκοπό να τους ευαισθητοποιήσουμε ,να γνωρίζουν τα σημάδια της βίας στα αρχικά στάδια και να σκέφτονται πάνω στο θέμα βία». Επιπλέον σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε «Τουλάχιστον στην Αττική η πρώτη επαφή που κάναμε από την έναρξη του σκ το 2012 ήταν όλα τα αστυνομικά τμήματα και όλα τα νοσοκομεία από εκεί πέρα σε μκο ότι έχει σχέση με το προσφυγικό, σε οαεδ για το θέμα της εργασίας, σε κοινωνικές δομές, σε δημόσιες υπηρεσίες για προνοιακά θέματα». Ακόμα σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου ανέφερε «Ναι υπάρχει με τις εισαγγελίες ,τις τομω το ΙΚΑ τοα νοσοκομεία με τη κοινωνική υπηρεσία του δήμου. Τα αστυνομικά τμήματα. Τις ιατροδικαστικές υπηρεσίες. Και οι περισσότεροι είναι ευαισθητοποιημένοι στο θέμα της βίας κατά των γυναικών. Δεν γνωρίζουν ακριβώς τη λειτουργία του κέντρου μα».

Τέλος λόγω της ανεργίας που έχει αυξηθεί τα τελευταία έτη και είναι ένας ανασταλτικός παράγοντας για τις γυναίκες να φύγουν από το βίαιο περιβάλλον στα συμβουλευτικά κέντρα οι σύμβουλοι παρέχουν την εργασιακή στήριξη με σκοπό την ενδυνάμωση των γυναικών ώστε να βρουν εργασία. Όπως ανέφερε σύμβουλος από το Σκ Αθήνας «Στις περιπτώσεις που δεν υπάρχει υποστήριξη κοιτάμε εμείς στο κομμάτι της ενδυνάμωσης να αρχίσει να ψάχνει η γυναίκα για εργασία, άλλες δουλεύουν ήδη, αφού οι ίδιες πλέον έχουν αποφασίσει ότι η σχέση έχει τελειώσει. Εδώ κάνουμε και εργασιακή στήριξη με εργαλεία ώστε να ενδυναμωθεί η γυναίκα. Οι περισσότερες γυναίκες θα ψάξουν θα βρουν θα κάνουν ότι μπορούν ώστε να ξεφύγουν. Υπάρχουν και ο γυναίκες που είναι περασμένης ηλικίας δεν βρίσκουν δουλειά δεν μπορούν να επιβιώσουν χωρίς αυτόν εκείνες παραμένουν εκεί». Προσθέτοντας σύμβουλος από το Σκ Αθήνας ανέφερε «Όταν έρχονται σε εμάς γυναίκες με κακοποίηση κυρίως χρόνια κακοποίηση το να μπορέσει να οργανώσει τη ζωή της ξανά και να μπει ξανά στην επαγγελματική ζωή δεν είναι απλά φτιάχνω ένα βιογραφικό ,προετοιμάζομαι και πάω στη συνέντευξη ,θα αποτύχει είναι βέβαιο ότι θα αποτύχει γιατί δεν πιστεύει στον εαυτό της ,θεωρεί ότι δεν θα τα καταφέρει και αδυνατεί να βάλει τα πράγματα σε μια σειρά». Επιπλέον σύμβουλος από το Σκ Κερατσινίου πρόσθεσε «Η μεθοδολογία της εργασιακής είναι τέτοια που αν η γυναίκα μπαίνει σε μια διαδικασία να δει πράγματα να καταλάβει την πορεία της , μπορεί να είναι και οδυνηρό για μια γυναίκα γιατί έρχεται σε επαφή με το παρελθόν της, τότε σταμάτησε να εργάζεται ,ποια ήταν η συμπεριφορά του συζύγου» και «ΟΙ γυναίκες οι περισσότερες το έχουν ανάγκη την εργασιακή ,έχουμε κάποια εργαλεία που οι γυναίκες αρχίζουν με τη χρήση τους να αντιλαμβάνονται τη αξία τους , τα δυνατά τους κομμάτια

,εντοπίζω ότι έχουν μια δυσκολία σε αυτό την αυτοεκτίμηση και αυτοπεποίθηση. Κάποιες από αυτές βρίσκουν και δουλειά». Τέλος σύμβουλος από το Σκ Αθήνας πρόσθεσε «Εκτός από την οικονομική της ανεξαρτησία για την ταυτότητα της ,τον ρόλο της ,την ενδυνάμωση της ,την ενίσχυση της μια γυναίκα η δουλειά είναι πάρα πολύ σημαντική ,είναι ένας από τους βασικούς λόγους .Έχω προσέξει ότι περιστατικά που δουλεύονται μαζί και εργασιακά και ψυχολογικά πάνε καλά».

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6'

6.1 Συμπεράσματα και συζήτηση

Στην παρούσα έρευνα δόθηκε ο λόγος στους επαγγελματίες που εργάζονται στα συμβουλευτικά κέντρα κατά της βίας των γυναικών. Οι απόψεις και εμπειρίες τους όπως αποτυπώθηκαν από τις συνεντεύξεις, επιβεβαιώνουν πολλά από όσα ήδη γνωρίζουμε από την υπάρχουσα βιβλιογραφία. Σύμφωνα με τις ερωτώμενες η οικονομική κρίση δεν θεωρείται παράγοντας για την αύξηση των περιστατικών βίας από τον σύζυγο ή σύντροφο. Όμως, επειδή συμβάλει στην αύξηση της ανεργίας και πολλοί σύζυγοι ή σύντροφοι έχουν χάσει την εργασία τους με αποτέλεσμα να παρουσιάζουν συμπτώματα άγχους, έντασης, στρες και ανασφάλειας, ξεσπούν στη σύντροφο τους προκαλώντας της ψυχολογική ή σωματική βία. Ακόμα, η οικονομική κρίση έχει προκαλέσει αύξηση της ανεργίας και στο γυναικείο φύλο με αποτέλεσμα οι γυναίκες να δυσκολεύονται να φύγουν από τη βίαιη σχέση διότι οικονομικά δεν είναι αντάρκεις και δεν μπορούν να καλύψουν ούτε τις βασικές τους ανάγκες, των ίδιων ή των παιδιών τους. Από την άλλη πλευρά, υπάρχει και ένα μεγάλο ποσοστό γυναικών που εργάζονται, είναι υψηλού μορφωτικού επιπέδου και παραμένουν στη βίαιη σχέση. Σύμφωνα με σύμβουλο, αυτό αποτελεί το 50% των γυναικών που επισκέπτονται τα συμβουλευτικά κέντρα. Επιπροσθέτως, η οικονομική κρίση δεν θεωρείται από τους συμβούλους παράγοντας που επηρεάζει την αύξηση της βίας διότι η βία προϋπάρχει και έχει να κάνει με βαθύτερα αίτια και βιώματα του θύτη.

Οι συμμετέχουσες αναφέρθηκαν και πως αντιμετωπίζουν οι ίδιες οι γυναίκες τη βίαιη σχέση με τον σύντροφο. Το μεγαλύτερο ποσοστό των γυναικών προσαρμόζεται στη βία για πολλά χρόνια. Η βία θεωρείται ότι είναι κομμάτι της ζωής τους, της καθημερινότητας τους και το έχουν αποδεχθεί. Επίσης, πιστεύουν ότι πρέπει να δίνουν ευκαιρία στη σχέση τους, αισθάνονται ενοχές και νιώθουν υπεύθυνες για τη βίαιη συμπεριφορά του συντρόφου τους. Ένα άλλο ποσοστό γυναικών έχει μεγαλώσει με στερεοτυπικές αντιλήψεις και θεωρεί ότι δεν πρέπει να αφήσει την οικογένεια του και να υπομείνει οποιαδήποτε αντίδραση και βίαιη συμπεριφορά του συζύγου. Η γυναίκα μέσα στη σχέση χάνει τον εαυτό της και η επίδραση στη ψυχική και σωματική της υγεία είναι καθοριστικής σημασίας. Επιπροσθέτως, οι γυναίκες δέχονται καθημερινά ψυχολογική βία με αποτέλεσμα να έχουν χαμηλή αυτοπεποίθηση και αυτοεκτίμηση να νιώθουν ανεπαρκείς και αδύναμες.

Οι συμμετέχουσες ακόμα, αναφέρθηκαν στην οικογένεια τους και κατά πόσο τις στηρίζουν στην απόφαση να χωρίσουν από τον βίαιο σύντροφο. Οι περισσότερες οικογένειες φέρονται στερεοτυπικά και με ρατσισμό, συνήθως οι μεγαλύτεροι σε ηλικία γονείς, με αποτέλεσμα να λειτουργούν αποτρεπτικά στην απόφαση της γυναίκας να φύγει από το σύζυγο ή σύντροφο, κυρίως όταν υπάρχουν και παιδιά. Βέβαια οι γυναίκες που έχουν καλή σχέση με την οικογένεια τους, μιλάνε για τη βία που δέχονται από το σύντροφο, στηρίζονται από την οικογένεια μέχρι να αυτονομηθούν. Επιπροσθέτως, ένα μεγάλο ποσοστό γυναικών δεν μιλά σε κανένα για τη βία που δέχεται, είτε γιατί ντρέπονται ή αισθάνονται ενοχές είτε διότι πιστεύουν ότι κανείς δεν θα τους στηρίξει από την οικογένεια ή το φιλικό περιβάλλον με αποτέλεσμα να περνά αρκετός χρόνος και η οικογένεια να μαθαίνει αργά τη βία που έχει βιώσει η γυναίκα. Επιπλέον, ένα μεγάλο ποσοστό των θυτών απειλεί τις γυναίκες εάν

μιλήσουν σε κάποιον για τα βίαια περιστατικά που τους προκαλούν. Επίσης, οι γυναίκες που έχουν δεχθεί ή βιώσει ως παρατηρητές βία στην πατρική οικογένεια εμπλέκονται πιο εύκολα σε βίαιες σχέσεις διότι θεωρούν τη βία κάτι το φυσιολογικό.

Στο ερώτημα πώς αντιλαμβάνονται οι αστυνομικοί τα περιστατικά βίας και πώς τα αντιμετωπίζουν, οι απόψεις των συμβούλων είναι διφορούμενες. Υπάρχουν αστυνομικοί που είναι ευαισθητοποιημένοι στο θέμα της βίας κατά των γυναικών και στηρίζουν τη γυναίκα στην απόφαση της να προχωρήσει σε καταγγελία και μήνυση. Αυτοί συνήθως γνωρίζουν τη νομοθεσία για τη βία κατά των γυναικών και ενημερώνουν τη γυναίκα για τα δικαιώματά της. Υπάρχει όμως και ένα μεγάλο ποσοστό αστυνομικών που προσπαθούν να αποτρέψουν τη γυναίκα να διαφύγει σε νομικά μέτρα. Λειτουργούν με αντιλήψεις στερεοτυπικές και παρουσιάζουν ρατσισμό απέναντι στο γυναικείο φύλο. Επίσης, πολλές φορές για να αποφύγουν τη γραφειοκρατία προσπαθούν να πείσουν τη γυναίκα να επιστρέψει στο σύζυγο και να μην προβεί σε καταγγελία ή μήνυση. Επιπλέον ένα μεγάλο ποσοστό αστυνομικών δεν γνωρίζει τη νομοθεσία για τη βία. Δεν έχουν την κατάλληλη εκπαίδευση ώστε να μπορούν να αντιμετωπίσουν τα περιστατικά βίας όπως αρμόζει με βάση το ποινικό κώδικα. Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι οι γυναίκες όταν απευθύνονται στα αστυνομικά τμήματα δεν γνωρίζουν ακριβώς τι πρέπει να κάνουν, ούτε τα δικαιώματά τους. Μπορεί μέχρι εκείνη τη στιγμή να μην έχουν μιλήσει σε κανέναν και όταν αντιμετωπίζονται από τους αστυνομικούς επικριτικά και υποτιμητικά, τότε αισθάνονται φόβο και ανασφάλεια και επιστρέφουν στο σύντροφο.

Ένα άλλο θέμα που διερευνήθηκε, είναι η λειτουργία των συμβουλευτικών κέντρων. Στοχεύουν στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του πληθυσμού και των συνεργαζόμενων φορέων για το θέμα της βίας. Οι επαγγελματίες στα συμβουλευτικά σε μηνιαία βάση κάνουν δικτυώσεις με φορείς για την ενημέρωση της βίας. Επίσης, ευαισθητοποιούν τα νέα παιδιά με επισκέψεις στα σχολεία για ενημέρωση του θέματος βία με σκοπό την πρόληψη και αποφυγή της. Ακόμα, τα συμβουλευτικά κέντρα εκτός από κακοποιημένες γυναίκες δέχονται πλέον γυναίκες μονογενείς, ΑΜΕΑ, προσφύγισσες και άνεργες. Παρέχουν εκτός της κοινωνικής, συμβουλευτικής και ψυχολογικής στήριξης και νομική συμβουλευτική αλλά και εργασιακή στήριξη στις γυναίκες με σκοπό την ενδυνάμωση των γυναικών.

6.2 Προτάσεις

Η οπτική και εμπειρία των συμβούλων όπως αποτυπώνεται στη παρούσα έρευνα μπορεί να συμβάλει στον εμπλουτισμό της ερευνητικής βιβλιογραφίας και να αξιοποιηθούν από μελλοντικούς συμβούλους που ενδιαφέρονται για το θέμα της βίας.

Επίσης η συνεχής ενημέρωση των διάφορων φορέων και της τοπικής κοινότητας, με σκοπό την ευαισθητοποίηση και πρόληψη κατά της βίας των γυναικών είναι σημαντική και θα οδηγήσει σε διαφορετική αντιμετώπιση των γυναικών που δέχονται βία, πέρα από στερεότυπα και προκαταλήψεις.

Επιπλέον, σημαντική είναι η κατάλληλη εκπαίδευση των αστυνομικών για την ορθότερη αντιμετώπιση των περιστατικών βίας και την ενημέρωση των γυναικών για τα δικαιώματά τους και τη νομοθεσία που ισχύει για τη βία. Επιπρόσθετα, καλό θα ήταν στα αστυνομικά τμήματα να προσληφθούν ψυχολόγοι και κοινωνικοί λειτουργοί άρτια καταρτισμένοι στην αντιμετώπιση των περιστατικών βίας και να συνεργάζονται άμεσα με τα όργανα της αστυνομίας.

Ακόμα, η ενδοοικογενειακή βία να αντιμετωπίζεται ως αδίκημα ισάξιο με άλλα ,από όλους ανεξαιρέτως όπως διατυπώνεται στη Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης .

Αξίζει να σημειωθεί, ότι στα συμβουλευτικά κέντρα είναι σημαντικό οι γυναίκες να παρακολουθούνται ψυχοθεραπευτικά και όχι μόνο συμβουλευτικά με σκοπό να αποκτήσουν αυτογνωσία, αυτοπεποίθηση , να ανεξαρτητοποιηθούν και να δρουν αυτοβούλως και να μην επηρεάζονται από στεγανά και στερεοτυπίες.

Επίσης, να δημιουργηθούν δομές για τους δράστες-θύτες ώστε σε συνδυασμό με την εφαρμογή του νόμου να επαναπροσδιορίζουν τον εαυτό τους αλλά και τη σχέση τους με τη σύντροφο.

Τέλος, οι ίδιες οι γυναίκες να γνωρίζουν ότι δεν είναι μόνες τους και υπάρχουν άνθρωποι που θα τις στηρίξουν στο επόμενο βήμα ώστε να φύγουν από το κακοποιητικό περιβάλλον που ζουν.

BIBΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

Μαντζούκας, Σ. (2007). Ποιοτική έρευνα σε έξι εύκολα βήματα η επιστημολογία, οι μέθοδοι και η παρουσίαση, *Ανασκόπηση Νοσηλευτική*, 46(1):88–98

Ιωσηφίδης, Θ. (2001, Μάιος). *Η Μέθοδος των Focus Groups στην Κοινωνική Έρευνα: η Περίπτωση του Ερευνητικού Προγράμματος MEDACTION*. Εισήγηση στο «Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο: Κοινωνικές Εξελίξεις στην Σύγχρονη Ελλάδα και Ευρώπη», Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών (ΕΚΚΕ), Σύλλογος Ελλήνων Κοινωνιολόγων (ΣΕΚ). Πάντειο Πανεπιστήμιο, Αθήνα.

Αγγλική

Adibelli, D., & Yuksel, R. (2019). Views of Turkish Men about Violence against Women: A Community Mental Health Issue. *International Journal of Caring Sciences*, 12(1),149–162. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,sso&db=rzh&AN=136698180&site=eds-live>

Barnett, O. W., & Martinez, T. E., & Bluestein, B.W. (1995). Jealousy and Romantic Attachment in Maritally Violent and Nonviolent men. *Journal of interpersonal violence*, 10(4), 473-476

Braun, V., Clarke, V. (2006). Using thematic analysis in psychology. *Qualitative Research in Psychology*, 3, 77-101. doi:10.1191/1478088706qp063oa.

Bowlby, J. (1977). The making and breaking of affectional bonds. I. Aetiology and psychopathology in the light of attachment theory. An expanded version of the Fiftieth Maudsley Lecture, delivered before the Royal College of Psychiatrists, 19 November 1976. *British Journal of Psychiatry*, 130, 201. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,sso&db=edb&AN=130962769&site=eds-live>

Cambell J., C. (1997). Mental and physical health effects of intimate partner violence on women and children, 20 (2), 353-374, [https://doi.org/10.1016/S0193-953X\(05\)70317-8](https://doi.org/10.1016/S0193-953X(05)70317-8) *Psychiatric Clinics of North America*

Capone, F. (2019). Violence against Women: Assessing Italy's Compliance with the OSCE Commitments and the Current International Legal Framework. *Security & Human Rights*, 28(1–4), 24–48. <https://doi.org/10.1163/18750230-02801004>

Chatzifotiou, S., & Dobash, R. (2001). Seeking Informal Support: Marital Violence Against Women in Greece. *Violence Against Women*, 7(9), 1024–1050. <https://doi.org/10.1177/10778010122182884>

DeCarlo, A. (2016). No Drop Prosecution & Domestic Violence: Screening for Cooperation in the City That Never Speaks. *Journal of Law and Policy*, (Issue 1), 357. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,sso&db=edshol&AN=edshol.hein.journals.jlawp25.21&site=eds-live>

de Oliveira, B. M., de Lucena, K. D. T., Gomes, R. G. S., Coêlho, H. F. C., de Toledo Vianna, R. P., & Meira, R. M. B. (2019). Spatial distribution of domestic violence against women. *Revista Brasileira de Crescimento e Desenvolvimento Humano*, 29(1), 102–109. <https://doi.org/10.7322/jhgd.152305>

Chatzifotiou, S. & Dobash, E.R.(2001).Seeking Informal Support: Marital Violence Against Women in Greece. *An International and Interdisciplinary Journal*, 7 (9)

DeCarlo, A. (2016). No Drop Prosecution & Domestic Violence: Screening for Cooperation in the City That Never Speaks. *Journal of Law and Policy*, (Issue 1), 357. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,sso&db=edshol&AN=edshol.hein.journals.jlawp25.21&site=eds-live>

Ellsberg MC. (2006). *Violence against women: a global public health crisis*. *Scandinavian Journal of Public Health*, 34(1), 1–4. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,sso&db=rzh&AN=106468676&site=eds-live>

Gelles, RJ (1993) Through a sociological lens: Social structure and family violence. In Gelles, RJ, Loseke, DR (eds) *Current Controversies on Family Violence*. Newbury Park, CA: Sage, 31–46.

Gilgun J.F.(1991) Resilience and the Intergenerational Transmisssion of Child Sexual Abuse στο M.Q. Patton, *Family Sexual Abuse: Frontline Research and Evaluation*,93-105

Grzyb, M.(2019). Violence against Women in Poland - the Politics of Denial. *Annales: Series Historia et Sociologia*. 29(1), 27-38. doi:10.19233/ASHS.2019.03.

Goode, W. J. (1971). Force and Violence in the Family. *Journal of Marriage and Family*,33,624-636. <https://doi.org/10.2307/349435>

- Grisso, J. A., & Wishner, A. R., & Schwarz, D. F., & Weene, B. A., & Holmes, J. H., & Sutton, R. L. (1991). A Population-based Study of Injuries in Inner-City Women. *American Journal of Epidemiology*, 134(1), 59-68. <https://doi.org/10.1093/oxfordjournals.aje.a115993>
- Hart, S. D., Dutton, D. G., & Newlove, T. (n.d.). The prevalence of personality disorder among wife assaulters. *Journal of Personality Disorders*, 7(4), 329–341. <https://doi.org/10.1521/pedi.1993.7.4.329>
- Humphreys, C. (2007). A health inequalities perspective on violence against women. *Health & Social Care In The Community*, 15(2), 120–127. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,sso&db=mdc&AN=17286673&site=eds-live>
- Kizilgol, O. A., & Ipek, E. (2018). An Analysis on Domestic Violence against Women in Turkey: Multinomial Logit Model. *Business & Economics Research Journal*, 9(3), 715–734. <https://doi.org/10.20409/berj.2018.133>
- Langan, P., Innes, C. (1986). Preventing Domestic Violence against Women. Washington, DC, Department of Justice <https://eric.ed.gov/?id=ED290982>
- Leondard, K. E. (2005). Alcohol and intimate partner violence: when can we say that heavy drinking is a contributing cause of violence? *Addiction*, 100(4), 422–425. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,sso&db=s3h&AN=16499165&site=eds-live>
- Manu, B. (2014). The Victimization of Women in Family Space - Profiles of Women Victims of Domestic Violence. *Journal of Research in Gender Studies*, (Issue 1), 1089. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,sso&db=edshol&AN=edshol.hein.journals.jogenst4.94&site=eds-live>
- Michalski, J. H. (n.d.). Making sociological sense out of trends in intimate partner violence: The social structure of violence against women. *Violence Against Women*, 10(6), 652–675. <https://doi.org/10.1177/1077801204265018>
- Mignon S.I., Larson C. J. & Holmes W. M., Family Abuse: Consequences, Theories and Responses, Allyn & Bacon (2002). Yick A. G. Feminist Theory and Status Inconsistency Theory, *Violence Against Women*, 7(5), 545-462
- Öberg, M., Skalkidou, A., & Heimer, G. (2019). Experiences of sexual violence among women seeking services at a family planning unit in Sweden. *Upsala Journal of Medical Sciences*, 124(2), 135–139. <https://doi.org/10.1080/03009734.2019.1604587>
- Rosenbaum, A., Cohen, P. & Forstrom-Cohen, B. (1991) The Ecology of Domestic Aggression toward Adult Victims, στο: Ammerman, R. & Hersen, M. (Eds), Case Studies in Family Violence, New York: Plenum https://doi.org/10.1007/978-1-4757-9582-0_3

Saha, A. K., & Saha, A. (2017). Abuse of Women: Causes, Consequences & Prevention- A Survey of College Going Youth. *Indian Journal of Industrial Relations*, 52(4), 621–633. Retrieved from <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&AuthType=ip,sso&db=bsu&AN=123819607&site=eds-live>

Sharma, K., Vatsa, M., Kalaivani, M., & Bhardwaj, D. (2019). Mental health effects of domestic violence against women in Delhi: A community-based study. *Journal of Family Medicine & Primary Care*, 8(7), 2522–2527. https://doi.org/10.4103/jfmpe.jfmpe_427_19

Smith, M.(1991). Patriarchal Ideology and Wife Beating: A Test of a Feminist Hypothesis. *Violence and Victims* 5(4),257-273.

Wolkenstein, B. H., & Sterman, L. (1998). Unmet needs of older women in a clinic population: The discovery of possible long-term sequelae of domestic violence. *Professional Psychology: Research and Practice*, 29(4), 341–348. <https://doi.org/10.1037/0735-7028.29.4.341>

Books

Ελληνικά

Ζουλινάκη, Α., Κατσική, Γ., Ξυδοπούλου Ε.& Παπαμιχαήλ, Σ., (2003).*Ενδοοικογενειακή βία κατά των γυναικών*.Πρώτη Πανελλαδική Επιδημιολογική Έρευνα, Αθήνα: ΚΕΘΙ

Τσαρη, Φ., Μαλικιώση-Λοίζου, Μ., (2018). *Η ποιοτική έρευνα στη συμβουλευτική ψυχολογία*, Αθήνα: Πεδίο

Τσαρη, Φ., Πούρκος, Μ., (2015).*Ποιοτική Μεθοδολογία Έρευνας*, Ελληνικά και ακαδημαϊκά ηλεκτρονικά συγγράμματα και βοηθήματα, Retrieved from <http://www.kallipsos.gr>

ΚΕΘΙ,(2018).*Βία κατά των γυναικών.Οδηγός συμβουλευτικής για τη βία*. Retrieved from <http://www.women.sos.gr>

Παπαδομαρκάκη, Ε., (2010) *Κακοποίηση γυναικών από το σύζυγο*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα

Πηλαβάκη, Α., (2014) *Οι άμεσες και έμμεσες επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στις γυναίκες*. Αθήνα.(ΕΙΦ)Επιτροπή Ισότητας των Φύλων.

Σούλη Σ., (2010). *Αθέατη Βία*. Αθήνα: Ψυχογίος.

Αγγλικά

Dutton, D. G., & Golant, S. K. (1995). *The batterer: A psychological profile*. New York, US: Basic Books.

Gelles, R.J. & Cornell C.P, (1997). *Intimate Violence in Families*. Sage, Newbury Park.

Handbook for Coordinating Gender-based Violence Interventions in Emergencies. Gender based violence (2019) GBV AoR Retrieved from <https://www.un.org/sexualviolenceinconflict/wp-content/uploads/2019/06/>

Loue, S. (2001). *Intimate Partner Violence: Societal, Medical, Legal and Individual Responses*. New York: Kluwer

"Walker Lenore E., *Terrifying Love* (1989), Όταν η αγάπη σκοτώνει, μτφρ. Μοσχοπούλου Π., Αθήνα, Φυτράκη, 1997

Wolfgang M. E. & Ferracuti F. (1995). *Η Υποκοουλτούρα της Βίας*, Αθήνα: Νομική Βιβλιοθήκη

Ιστοσελίδες

Special Rapporteur on violence against women, its causes and consequences⁹(2019).

Retrieved by

<https://www.ohchr.org/EN/Issues/Women/SRWomen/Pages/SRWomenIndex.aspx>

New Briefing Report: Protecting Women from Violence through the UN Convention against Torture (CAT), (2019). Retrieved by <https://www.omct.org/violence-against-women/reports-and-publications/2019/06/d25377/>

ΕΕΔΑ(2019) Κατάλογος Διεθνών και Ευρωπαϊκών Συμβάσεων για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου. Retrieved from:

http://www.nchr.gr/images/English_Site/List%20of%20Conventions%204.2019.pdf

Sexual and gender-based violence: The time to act is now. (2019, May, 2). Retrieved from:

<https://www.unocha.org/story/sexual-and-gender-based-violence-time-act-now>

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Η νομοθεσία για όλες τις μορφές βίας κατά των γυναικών

Η έκταση όλων των μορφών βίας κυμαίνεται από κοινωνία σε κοινωνία ανάλογα με τη νομική και οικονομική θέση των γυναικών. Οι μορφές βίας κατά των γυναικών που καλύπτονται από την Ελληνική Νομοθεσία είναι:

- α) Η Ενδοοικογενειακή σωματική βία
- β) Ο Βιασμός, μέσα και έξω από μια σχέση.
- γ) Η Σεξουαλική κακοποίηση παιδιών και εφήβων, η σεξουαλική παρενόχληση στο χώρο εργασίας.
- δ) Η σωματεμπορία (trafficking).

Ενδοοικογενειακή Βία

Το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας, της βίας που στρέφεται κυρίως κατά των γυναικών αλλά και σε βάρος των παιδιών, υπερήλικων και ανήμπορων προσώπων, παρέμενε για χρόνια εκτός του ποινικού ελέγχου της Πολιτείας.

Το νομοσχέδιο για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας ψηφίστηκε στις 24 Οκτωβρίου του 2006, έγινε νόμος του κράτους με τον αριθμό 3500/2006 και τέθηκε σε ισχύ στις 25 Ιανουαρίου 2007.

Σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «Για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας» σκοπός είναι να αντιμετωπισθεί το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας στη βάση των αρχών της ελευθερίας, της αυτοδιάθεσης και της αξιοπρέπειας του ατόμου, ώστε να ενισχυθεί η αρμονική συμβίωση των προσώπων στο πλαίσιο της οικογένειας.

Οι σημαντικότερες ρυθμίσεις του Ν.3500/2006 είναι οι εξής:

- Ενδοοικογενειακή βία θεωρείται η τέλεση αξιόποινης πράξης σε βάρος μέλους της οικογένειας, σύμφωνα με τα άρθρα 6,7,8 και 9 του παρόντος και τα
- άρθρα 299 και 311 του Ποινικού Κώδικα. Ως οικογένεια θεωρούνται σύζυγοι ή γονείς και συγγενείς πρώτου και δεύτερου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας και τα εξ υιοθεσίας τέκνα τους. Επίσης στη οικογένεια περιλαμβάνονται, εφόσον συνοικούν, συγγενείς εξ αίματος ή εξ αγχιστείας μέχρι τετάρτου βαθμού και πρόσωπα των οποίων επίτροπος, δικαστικός παραστάτης ή ανάδοχος γονέας έχει ορισθεί μέλος της οικογένειας, καθώς και κάθε ανήλικο πρόσωπο που συνοικεί στην οικογένεια. Οι προστατευτικές διατάξεις του νόμου

εφαρμόζονται και στην μόνιμη σύντροφο του άνδρα ή στον μόνιμο σύντροφο της γυναίκας και στα τέκνα, κοινά ή ενός εξ αυτών, εφόσον τα πρόσωπα αυτά συνοικούν, ως και στους τέως συζύγους (άρθρο 1).

- Απαγορεύεται η άσκηση βίας κάθε μορφής μεταξύ των μελών της οικογένειας (άρθρο 2).
- Η άσκηση ενδοοικογενειακής βίας αποτελεί τεκμήριο κλονισμού του γάμου (άρθρο 3).
- Η σωματική βία εις βάρος ανηλίκων συνιστά περίπτωση κακής άσκησης της επιμέλειας και για το λόγο αυτό επιφέρει την εφαρμογή του άρθρου 1532 του Αστικού Κώδικα (άρθρο 4).
- Ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη πραγματώνεται, όταν ένα μέλος της οικογένειας προξενεί σε άλλο μέλος της τις παρακάτω αξιόποινες πράξεις: α) σωματική κάκωση/βλάβη της υγείας του (υπό την έννοια του εδαφίου α' της παρ. 1 του άρθρου 308 του Ποινικού Κώδικα) ή εντελώς ελαφρά σωματική κάκωση ή βλάβη της υγείας του (υπό την έννοια του εδαφίου β' της παραπάνω διάταξης) με συνεχή συμπεριφορά, οπότε επιβάλλεται ποινή φυλάκισης για το δράστη τουλάχιστον ενός έτους, β) επικίνδυνη σωματική βλάβη, οπότε επιβάλλεται ποινή φυλάκισης για το δράστη τουλάχιστον δύο ετών, γ) βαριά σωματική ή διανοητική πάθηση του θύματος, οπότε επιβάλλεται κάθειρξη μέχρι δέκα έτη και εάν ο υπαίτιος επιδίωκε ή γνώριζε και αποδέχθηκε το αποτέλεσμα της πράξης του, τιμωρείται με κάθειρξη. Εάν η πράξη τελέσθηκε σε βάρος εγκύου ή σε βάρους μέλους της οικογένειας το οποίο, από οποιαδήποτε αιτία, είναι ανίκανο να αντισταθεί, τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον δύο ετών και εάν η πράξη τελέσθηκε ενώπιον ανήλικου μέλους της οικογένειας, τιμωρείται με φυλάκιση, τουλάχιστον ενός έτους. Επίσης, εάν αξιόποινη πράξη συνιστά μεθοδευμένη πρόκληση έντονου σωματικού πόνου ή σωματικής εξάντλησης, επικίνδυνης για την υγεία ή ψυχικού πόνου ικανού να επιφέρει σοβαρή ψυχική βλάβη, ιδίως με την παρατεταμένη απομόνωση του θύματος, επιβάλλεται κάθειρξη. Αν το θύμα είναι ανήλικος επιβάλλεται κάθειρξη τουλάχιστον δέκα ετών (άρθρο 6).
- Η ενδοοικογενειακή παράνομη βία τιμωρείται με φυλάκιση τουλάχιστον έξι μηνών, ενώ η ενδοοικογενειακή απειλή τιμωρείται με φυλάκιση (άρθρο 7).
- Τιμωρείται ο βιασμός μέσα στο γάμο (άρθρο 8).

Η νομοθετική ρύθμιση για την αντιμετώπιση της ενδοοικογενειακής βίας ήταν επιβεβλημένη και αξιολογήθηκε καταρχάς θετικά. Σήμερα όμως ο νόμος, έντεκα σχεδόν χρόνια μετά την ψήφισή του, παρουσιάζει προβλήματα στην εφαρμογή του και συγκεκριμένα στη διαδικασία της ποινικής διαμεσολάβησης και στην έλλειψη αρωγής στα θύματα(www.womensos.gr,2018).

Βιασμός και σεξουαλική βία

Το άρθρο 8 του ν.3500/2006 τροποποίησε τις διατάξεις των άρθρων 336 παρ. 1 και 338 παρ. 1 ΠΚ, απαλείφοντας τον όρο «εξώγαμη» ώστε ο βιασμός και η κατάχρηση σε ασέλγεια να καθίστανται αξιόποινα και όταν τελούνται εντός γάμου. Ειδικότερα ο βιασμός είναι ο εξαναγκασμός ατόμου, με σωματική βία ή με απειλή σπουδαίου και άμεσου κινδύνου, σε συνουσία ή σε άλλη ασελή πράξη ή σε ανοχή της και τιμωρείται με κάθειρξη. Σύμφωνα με την παράγραφο 2 του άρθρου 336 ΠΚ ως ορίζει ...αν η πράξη της προηγούμενης παραγράφου έγινε από δύο ή περισσότερους δράστες που ενεργούσαν από κοινού, επιβάλλεται κάθειρξη δέκα ετών. Σύμφωνα με το άρθρο 338 (Κατάχρηση σε ασέλγεια) παράγραφος 1 ... όποιος με κατάχρηση της παραφροσύνης άλλου ή της από οποιαδήποτε αιτία προερχόμενης ανικανότητάς του να αντισταθεί, ενεργεί επ' αυτό συνουσία ή άλλη ασελή πράξη τιμωρείται με κάθειρξη μέχρι δέκα ετών.

Περαιτέρω τιμωρείται και η ενδοοικογενειακή προσβολή της γενετήσιας αξιοπρέπειας για τη ν οποία το άρθρο 9 του νόμου 3500/2006 παρ.1 ορίζει: « Το μέλος της οικογένειας το οποίο προσβάλλει την αξιοπρέπεια άλλου μέλους, με ιδιαίτερο ταπεινωτικό λόγο ή έργο που 163 ανάγεται στη γενετήσια ζωή του, τιμωρείται με φυλάκιση μέχρι δύο ετών» (www.womensos.gr,2018).

Σεξουαλική Παρενόχληση

Στις 8/12/2010 ψηφίστηκε ο Ν.3896/2010 (ΦΕΚ 207/Α) «Εφαρμογή της αρχής των ίσων ευκαιριών και της ίσης μεταχείρισης ανδρών και γυναικών σε θέματα εργασίας και απασχόλησης. Εναρμόνιση της κείμενης νομοθεσίας με την Οδηγία 2006/54/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 5ης Ιουλίου 2006 και άλλες συναφείς διατάξεις».

Σύμφωνα με το άρθρο 2 εδ.δ, ως σεξουαλική παρενόχληση ορίζεται η εκδήλωση οποιασδήποτε μορφής ανεπιθύμητης λεκτικής, μη λεκτικής ή σωματικής συμπεριφοράς σεξουαλικού χαρακτήρα, με σκοπό ή αποτέλεσμα την προσβολή της αξιοπρέπειας ενός προσώπου ιδίως με τη δημιουργία εκφοβιστικού, εχθρικού, εξευτελιστικού, ταπεινωτικού ή επιθετικού περιβάλλοντος.

Σύμφωνα με το άρθρο 3 παρ.2 εδ.α, η παρενόχληση, η σεξουαλική παρενόχληση καθώς και οποιαδήποτε λιγότερο ευνοϊκή μεταχείριση που οφείλεται στην ανοχή ή στην απόρριψη αυτής της συμπεριφοράς συνιστούν διάκριση λόγω φύλου και απαγορεύονται.

Το αδίκημα της σεξουαλικής παρενόχλησης διώκεται κατ' έγκληση και τιμωρείται με φυλάκιση από έξι (6) μήνες έως τρία (3) χρόνια. Σύμφωνα με το άρθρο 23 παρ.4, στο άρθρο 337 του Ποινικού Κώδικα (Προσβολή της Γενετήσιας Αξιοπρέπειας) προστέθηκε παράγραφος 5, η οποία ορίζει: «Όποιος τελεί την πράξη της παραγράφου 1 του άρθρου αυτού, εκμεταλλευόμενος την εργασιακή θέση του παθόντος ή τη θέση προσώπου που έχει ενταχθεί σε διαδικασία αναζήτησης θέσης εργασίας, διώκεται κατ' έγκληση και τιμωρείται με φυλάκιση από έξι (6) μήνες μέχρι τρία (3) έτη και με χρηματική ποινή τουλάχιστον χιλίων (1.000) Ευρώ» (www.womensos.gr,2018).

Trafficking

Η Ελλάδα είναι χώρα προορισμού και διέλευσης για τα θύματα παράνομης εμπορίας ανθρώπων με σκοπό τη σεξουαλική εκμετάλλευση και την καταναγκαστική εργασία. Σύμφωνα με την περ. ι του άρθρου 1 του ν. 3386/2005 (Α' 212/23.8.2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια»), θύμα εμπορίας ανθρώπων, είναι το φυσικό πρόσωπο που κατέστη θύμα των εγκλημάτων, τα οποία προβλέπονται στα άρθρα 323, 323Α, 349, 351 και 351 Α του Ποινικού Κώδικα ανεξάρτητα από το εάν έχει εισέλθει στη Χώρα νόμιμα ή παράνομα.

Με τον νόμο 3064/2002 (ΦΕΚ 248/Α/15-10-2002) «Καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, των εγκλημάτων κατά της γενετήσιας ελευθερίας, της πορνογραφίας ανηλίκων και γενικότερα της οικονομικής εκμετάλλευσης της γενετήσιας ζωής και αρωγή στα θύματα των πράξεων αυτών» αντιμετωπίζονται πλέον, εκτός από το δουλεμπόριο, οι σύγχρονες μορφές εμπορίας ανθρώπων και συγκεκριμένα η διακίνηση με σκοπό την εργασιακή και τη σεξουαλική εκμετάλλευση του ανθρώπου. Καθιερώνονται αυστηρές ποινές και όταν η εμπορία ή σωματεμπορία ανθρώπων έχει ως αποτέλεσμα το θάνατο του θύματος, τότε η πράξη τιμωρείται με ισόβια κάθειρξη. Εξασφαλίζεται η ίση προστασία μεταξύ των ανδρών και γυναικών στα θέματα αυτά. Ασκείται πλέον αυτεπαγγέλτως η ποινική δίωξη σοβαρών αξιόποινων πράξεων.

Θεσπίζεται για πρώτη φορά το έγκλημα της πορνογραφίας ανηλίκων. Θεσπίζεται ως διακεκριμένη περίπτωση σε σχέση με την απλή αποπλάνηση, η ασέλγεια που διαπράττει ενήλικος σε βάρος ανηλίκου με αμοιβή ή άλλα υλικά ανταλλάγματα(www.womensos.gr,2018).

Σύμφωνα με την περ. η του άρθρου 8 του Ποινικού Κώδικα (αρχή της παγκόσμιας δικαιοσύνης) όπως αντικαταστάθηκε με το νόμο 3625/2007 ΦΕΚ Α 290/24.12.2007 «Κύρωση, εφαρμογή του Προαιρετικού Πρωτοκόλλου στη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού σχετικά με την εμπορία παιδιών, την παιδική πορνεία και παιδική πορνογραφία και άλλες διατάξεις») συμπεριλαμβάνεται στον κατάλογο των σχετικών αδικημάτων, για τα οποία εφαρμόζονται οι ελληνικοί ποινικοί νόμοι αδιακρίτως του τόπου τελέσεως και ανεξάρτητα από το εάν ο δράστης είναι ημεδαπός ή αλλοδαπός, η πράξη δουλεμπορίου, εμπορίας ανθρώπων, σωματεμπορίας ή ασέλγειας με ανήλικο έναντι αμοιβής, διενέργειας ταξιδιών με σκοπό την τέλεση συνουσίας ή άλλων ασελγών πράξεων σε βάρος ανηλίκου ή πορνογραφίας ανηλίκου.

Ποινικοποιείται η συνειδητή αποδοχή των υπηρεσιών που προέρχονται από θύματα της διακίνησης ανθρώπων (323 Α και 351 παρ. 3 ΠΚ) καθώς επίσης και η διενέργεια ταξιδιών με σκοπό από τους μετέχοντες σε αυτά την τέλεση συνουσίας ή άλλων ασελγών πράξεων σε βάρος ανηλίκου (άρθρο 323Β ΠΚ, όπως προστέθηκε με το νόμο 3625/2007 ΦΕΚ Α 290/24.12.2007).

Επίσης, προβλέπονται διατάξεις προστασίας των θυμάτων των εγκλημάτων αυτών σύμφωνα με το άρθρο 12 του ν. 3064/2002 σε συνδυασμό και με το π.δ. 233/2003(ΦΕΚ Κ 204/Α/2-9-2003) το οποίο ορίζει τα θέματα προστασίας και αρωγής προς τα θύματα εμπορίας ανθρώπων, καθώς και τις υπηρεσίες ή μονάδες παροχής προστασίας και αρωγής.

Συγκεκριμένα, ορίζεται ότι παρέχεται προστασία στα θύματα για όσο χρόνο υφίσταται κίνδυνος της ζωής, της σωματικής ακεραιότητας και της προσωπικής και γενετήσιας ελευθερίας του.

Αρωγή προσφέρεται για όσο διάστημα κριθεί απαραίτητο από αρμόδιες υπηρεσίες, ανάμεσα στις οποίες για πρώτη φορά περιλαμβάνονται και Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις εκτός από Υπουργεία και άλλους φορείς. Προβλέπεται η άμεση και δωρεάν παροχή ιατροφαρμακευτικής και νοσοκομειακής περίθαλψης, όπως επίσης και η εξασφάλιση νομικής υποστήριξης και διερμηνείας. Επίσης, προβλέπονται ειδικά εκπαιδευτικά προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης για ανήλικα θύματα.

Με το Ν. 3386/2005 «Είσοδος, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην Ελληνική Επικράτεια»(ΦΕΚ Α' 212), άρθρα 46-52 (κεφ. Θ': χορήγηση και ανανέωση άδειας διαμονής σε θύματα εμπορίας ανθρώπων), προβλέπονται τα ακόλουθα: α) χορήγηση και ανανέωση άδειας διαμονής σε υπήκοο τρίτης χώρας, που έχει χαρακτηριστεί θύμα εμπορίας ανθρώπων με πράξη του αρμόδιου Εισαγγελέα Πρωτοδικών, β) ενημέρωση των θυμάτων για τη δυνατότητα χορήγησης άδειας διαμονής περιορισμένης ισχύος, εφόσον συνεργάζονται στην καταπολέμηση της εμπορίας ανθρώπων, και ειδική μέριμνα για τους ασυνόδευτους ανήλικους, γ) παροχή, με πράξη της αρμόδιας εισαγγελικής αρχής, προθεσμίας περίσκεψης ενός μηνός, ώστε τα θύματα να συνέλθουν και να ξεφύγουν από την επιρροή των δραστών και να συνεργαστούν με τις δικωτικές αρχές, δ) περίθαλψη και παροχές κατά τη διάρκεια της περιόδου περίσκεψης, ε) προϋποθέσεις χορήγησης και ανανέωσης της άδειας διαμονής μέχρι 12 μήνες.

Η άδεια διαμονής διασφαλίζει δικαίωμα πρόσβασης στην αγορά εργασίας, η οποία ισχύει μόνο κατά τη διάρκειά της, στην περίθαλψη και τις παροχές φροντίδας, καθώς και στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του άρθρου 6 του Π.Δ. 233/2003 (άρθρο 50), στ) ειδικοί λόγοι μη ανανέωσης και ανάκλησης της άδειας διαμονής και ζ) αλλαγή σκοπού διαμονής (χορήγηση άδειας διαμονής, με την ιδιότητα του θύματος εμπορίας ανθρώπων).

Τέλος, σύμφωνα με το Ν. 3536/2007 «Ειδικές ρυθμίσεις θεμάτων μεταναστευτικής πολιτικής και λοιπών ζητημάτων αρμοδιότητας Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης»(ΦΕΚ Α' 42), το άρθρο 11(3) αντικαθιστά το δεύτερο εδάφιο της παρ. 3 του άρθρου 48 του Ν. 3386/2005 και για πρώτη φορά ορίζεται ρητά ότι τα αναγνωρισμένα θύματα εμπορίας ανθρώπων δεν απελαύνονται και τυχόν απόφαση απέλασης αναστέλλεται σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην παρ. 2 του άρθρου 12 του Ν. 3064/2002.

Τέλος σύμφωνα με το νόμο υπ.αρ. 3875 (ΦΕΚ Α 158 20.9.2010) κυρώθηκε και έχει την ισχύ, που ορίζει το άρθρο 28 παρ. 1 του Συντάγματος, η Σύμβαση κατά του Διεθνικού Οργανωμένου Εγκλήματος, που άνοιξε για υπογραφή στο Παλέρμιο Ιταλίας στις 12-15 Δεκεμβρίου 2010 και τα τρία πρωτόκολλα αυτής μεταξύ των οποίων το Πρωτόκολλο για την Πρόληψη, Καταστολή και Τιμωρία της Διακίνησης Προσώπων, Ιδιαίτερα Γυναικών και Παιδιού (άρθρο 24 παρ. 1) (www.womensos.gr,2018).

